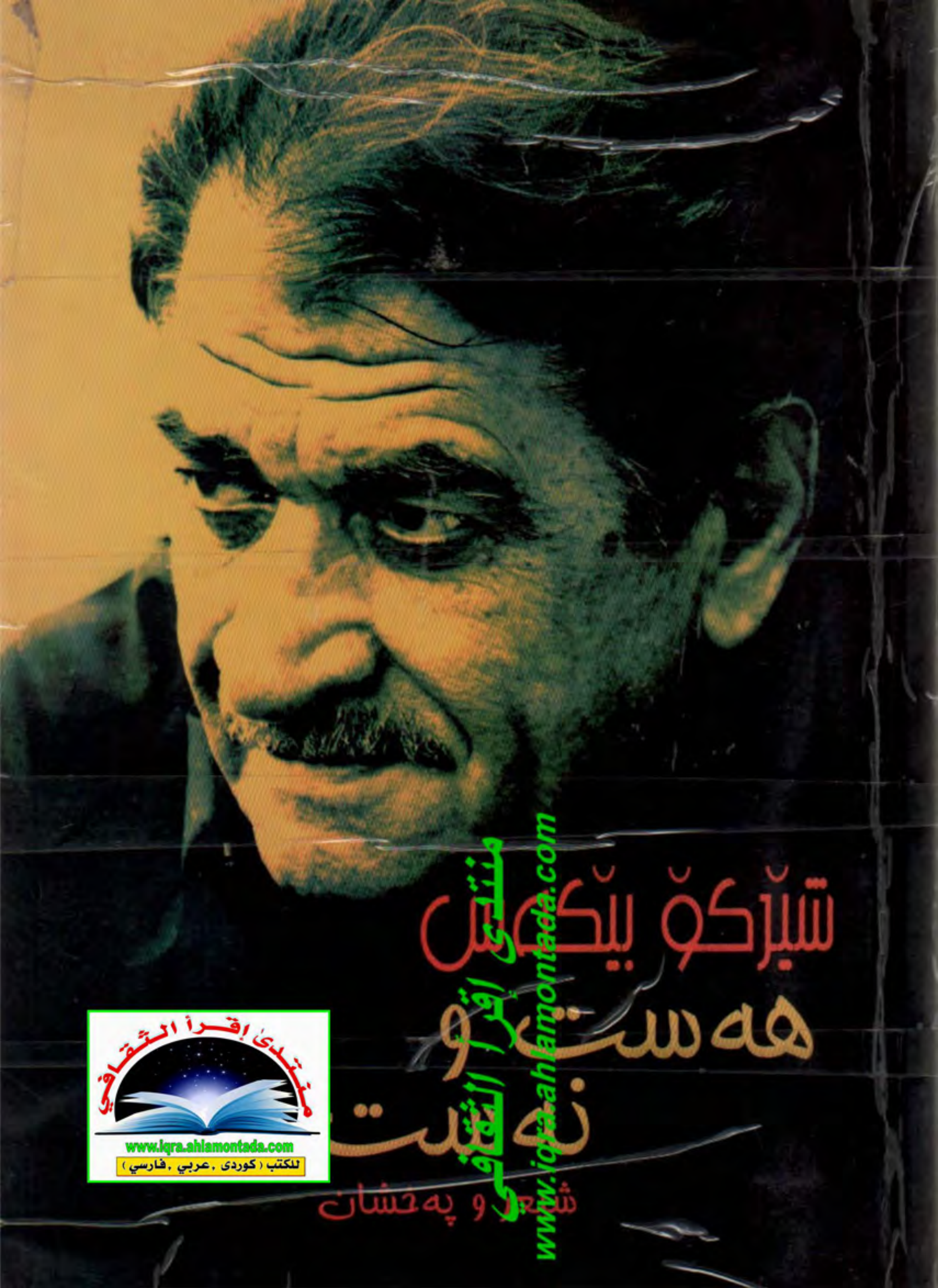

منتدى إقرأ الثقافي
www.iqra.ahlamontada.com
للكتب (كوردى ,عربي ,فارسي)

هەست و نەست

شیعرو پەخشان

سلێمانی

2010

زنجیرەی کتێبی

دەزگای چاپو پەخشی سەردەم

کتێبی ژمارە (٥٥٨)

سەرپەرشتیاری گشتی زنجیرەی کتێب

ئازاد بەرزنجی

ناوی کتێب: هەست و نەست
ناوی نووسەر: شێرکۆ بێکەس
بابەت: شیعر و پەخشان
تایپ: جەمال حسێن دەروێش
دیزاین و دەرهێنانی هونەری: ڕێبوار نەورەحمان
هەڵەچنی: بەختیار جەلال مەجید
تیراژ: ١٧٥٠ دانە
نرخ: ٥٠٠٠ دینار
لەبەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان ژمارەی (٢٥٧٣)ی ساڵی (٢٠١٠)ی پێدراوە.
چاپ: چاپخانەی دەزگای چاپو پەخشی سەردەم
چاپی یەکەم ٢٠١٠
کوردستان - سلێمانی

www.serdam.org
kteb@serdam.org

ناونیشان
کوردستان سلێمانی شەقامی سالم
تەلاری دەزگای چاپو پەخشی سەردەم
تەلەفۆن: ٣١٢٠٨٩٠

وتەیەك.......... ٧

شیعر.......... ١١

مافووری لەبەرپێی خۆشەویستیدا.......... ١٣
شەوێك.......... ٢٧
منی تاریك.......... ٢٨
ژن هەمیشە ژن.......... ٢٩
پەرۆ.......... ٣٥
ماوەیەك.......... ٣٦
پاییزی تەماشا.......... ٣٧
ئاگرو خۆڵەمێش.......... ٤١
سبەینێ.......... ٤٢
تاقەرەنگێ.......... ٤٤
سمێڵ.......... ٤٦
ئەفسانە.......... ٤٨
مەولەوی.......... ٥٠
تاقانە پێغەمبەر.......... ٥١
ئەندازەکان.......... ٥٣
کۆلارە.......... ٥٤
گوزەشت.......... ٥٧
بۆ ڤالانتاین.......... ٦٣
گەرەك.......... ٧٠
کەس نازانێ.......... ٧٢
دوو سەگ.......... ٧٤
مشتێ هەتاو.......... ٧٥

وەسێت ٧٦

خۆشەویستی ٧٧

ئاسوودەیی ٧٨

ئەو ساڵە ٧٩

سووتان ٨٠

ئاوازی کوژراو ٨١

ئەڵقە ٨٢

بڕیار ٨٣

بکوژ ٨٤

بێ وەڵام ٨٦

پرچ ٨٧

تەتەر ٨٨

پۆستاڵ ٨٩

خەڵکی جەهەننەم ٩٠

خەوبینین ٩١

شیعری هاوبەش ٩٢

قەسیدەی باران ٩٣

قومری ٩٥

مەزنترین خەڵات ٩٧

نزیکبوونەوە ٩٩

وێنە ١٠٠

یەک وشە ١٠١

حەوز ١٠٢

یەکێکیان ١٠٤

بەرد ١٠٦

چڵ ١٠٧

ڕۆژنامەی خودایی ١٠٨

دەست ١١٠

شیعری خودا ١١١

قارەمان ١١٢
ماچێك ١١٤
رق ١١٥
ئیرۆتێك ١١٦
هاتن ١١٨
تۆو چاوەڕوانی ١١٩
هەردووكمان ١٢٠
تەندوورە ١٢١
ناونیشان ١٢٢
سۆراخ ١٢٣
٨ی مارس ١٢٥
هی خۆم ١٢٧
ئەو رۆژەی تیا ئەمرم ١٢٩
دەنگدان ١٣٠
ئەو ١٣٢
قسە ١٣٣
دنیای من ١٣٥
ژن ١٣٦
ئاو ١٣٧
نەتوانین ١٣٩
ئیرەیی ١٤٠
سەردان ١٤١
پەنجەرەی ئەوەكان ١٤٢
هەندێ وشە ١٥٧
ڤالانتاین ١٦٣
سێ هەناسە ١٦٩
وردبوونەوە ١٧٨
نەغمەی رەش و سپی ١٧٩
لێبوردن ١٨١

گوڵدان.................... ١٨٢
خەو.................... ١٨٣
چیرۆکی پەڕینەوەیەکی گران.................... ١٨٤
ڕۆحی شیعر.................... ١٨٧
پانزدە بەردەباز.................... ١٩٣
ڕۆژگارە تەریبەکان.................... ٢١٧
فوارە.................... ٢٢٣
تابلۆیەك.................... ٢٣٢
چەند وێستگەیەك لەسەفەرێکی غەمگیندا.................... ٢٣٥
بۆ سەردەشت عوسمان.................... ٢٣٦

پەخشان.......... ٢٥٩

بیرنەچوونەوە وەك بیرنەچوونەوەی گوڵو ...تاو.................... ٢٦١
بۆ هاوڕێم مەحمودی م...زمتی زیندوو
پیاوێکی تێکەڵ لەشیعرو بادە.................... ٢٦٩
نەمر(بۆگیانی سپی جوانو زیندووی هاوڕێم کاکە ...کرەم قەرەداغی).................... ٢٨٢
بەدەم هەناسەی شیعرەوە.................... ٢٨٣
ئەو کاتەی لەپڕێکدا تاقگەیەك دڵی ئەوەست.................... ٢٨٧
قاسملوو تاقگەیەك لەگوڵاڵەو دڵی لەپەموو.................... ٢٩٣
زام پێوان (بۆ فوئاد سوڵتانی نەمر).................... ٣١٤
گوڵە شەست پەری بەهرە (ڕەفیق چالاك).................... ٣٣٥
پلوورەی زایەڵە (چوار برای قوربانی لەیەك ماڵی کەرکوکدا).................... ٣٤٥
شانۆیەك لەتەم(بۆ ساڵیادی کۆچی هونەرمەند حسێن میسری).................... ٣٥٩
نائومێدی (کورتە شانۆنامەیەکی شیعری).................... ٣٦٩
کۆماری سێدارە.................... ٣٧٥
محێدیـن زەنگەنە مانگەشـەوی ناو باخـی پرتەقاڵ(لەوپەری دنیـاوە تا باقووبە
٢٠٠٠/٤/١٦.................... ٣٨١
حەمە جەزا پیاوێك لەدەنگی خۆشو دەنگی خۆشیش لەهونەری ئازا.................... ٣٩٧

خوێنەری هێژا!

ئەم کۆمەڵە شیعرو پەخشانانەی لەم کتێبەدا کۆبوونەتەوەو ناوی «هەستو نەست»م لێناون بەشێکی کەمیان نەبێت کە لە کۆتایی 2008دا نووسراون، ئیتر ئەوانی تریان دوای دیوانی «تەون» و لە ساڵی 2009 و 2010دا نووسیومنو بەشێکی لەبەرچاویشیان لە کاتی خۆیدا لە ڕۆژنامەو گۆڤارەکاندا بڵاوبوونەتەوە. لە ڕاستیدا ئەم بەرهەمە ئەزموونێکی تازەو سەربەخۆ نییە، بەڵکو سەر بە هەمان ڕێچکەی ئەو شیعرو پەخشانانەن کە لە بەشێکی زۆری دیوانەکانی ترمدا هەبوون، وەلێ هەر جارەو لەو پەنجەرانەوە سەریان دەرهێناوە کە ڕەنگە دنیای شیعرمیان ڕەنگاڵەترو جوانتر کردبێت.

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

بەلای منەوە شـیعرو پەخشـان ئەگەر جوان بـوون رەونەقو بەهایان بەسەر ناچێ. هەڵبەت وەكو زۆر جاری تریش وتوومە مانای ئەوە نییە هەرچییەكم نووسـیوە هەر هەموویان سـەد دەرسـەد لە یەك ئاسـتی هونەریدا بـوونو چوونیەك بە دڵم بوون، نا، بـە تایبەتی وەك ئەزانن جیاوازییەكی زۆر لە نێوان زمانی شـیعرو پەخشـاندا هەیە. چونكە هەرچی پەخشـانە ناوبەناو قسـەی ئاسـاییان تێ ئەكەوێ سروشتی بابەتەكانیش خۆیـان ئەو جۆرە پەیڤانە ئەخـوازن. بەڵام ئەمە مانای ئەوە نییە لە ڕۆحی درەوشـاوەی شیعر دوور ئەكەونەوە. من ئەگەر دوو دێڕی جوانیشم لە پەخشانێكی خۆمدا بەدی كردبێت حەزم نەكردووە بیانشـارمەوەو بزریان بكەمو چاپكردنیانم بە لاوە باشتر بووە. بەشـی هەرە زۆری پەخشانەكانی ئەم بەرهەمەی لەبەر دەستاندایە وەك ئەبینن یان بۆ ڕێزلێنانو خۆشەویستی هاوڕێیان یاخود بۆ كۆچی دوایی ئازیزانو ئەو كەسانە نووسراون كە جێگەیەكـی تایبەتیان لە دڵمدا هەبـووەو لە هەمان كاتدا لە دڵـی میللەتەكەمدا ژیاونو ئەژیـنو قوربانی ڕێی ئازادیو سەرفرازی بوون. ئەمە جگە لەوەی كە ئەو بۆنەو ناوە جوانانە بەشـێكی گرنگی مێژووی ئەدەبیوسیاسـی و كۆمەڵایەتیمان

نیشــان ئەدەن. بەڵام دیارە بۆ شــیعرو ئەدەب هەمیشە زمانی تەعبیرکردنــی هونەریی خــۆی پێوانە بــووە. هەروەها نابێ ئەوەیشــم لەبیر بچێ کە کورتە شانۆنامەیەکیش کەوتۆتە ناو ئەم بەرهەمەوە. بە هەرحاڵ شیعر بێ یان پەخشان و شانۆنامە وەك سەرئەنجام پەســەندکردن و یان نەکردنی ئێوە، یەکلایی کەرەوەیە. هەر بژین.

ش. ب

سلەیمانی – ئەیلوولی 2010

شیعر

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

مافووڕێ

لە بەر پێی خۆشەویستیدا!

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

یەکەم نەخش
هیچ پەلەپەلێ لە هاتنی (خەون) و
هیچ پەلەپەلێ
لە زایین‌و هاتنە دنیای (شیعر) مەکە!
بۆ ئەوەی یەکەمیان شیعری لێ نەزرێو
بۆ ئەوەی دووەمیشیان بە باڵی خەونەوە بفڕێ!

www.iqra.ahlamontada.com
للكتب (كوردى , عربي , فارسي)

دووەم نەخش

سەرم بەر لقی داری کەوت لەو بەرکەوتنە توندەدا
ئەوەی وەری و کەوتە خوارێ. لە «سەر»مەوە
چەند سێوە لاسوورەیەک و لە پڕوپۆی داریشەوە
مشتێ تۆوی قەسیدەیەکی تازە بوو!

منتدى اقرأ الثقافي

سێیەم بەخش

کە ئاسمان گریا، فرمێسکەکانی بوون بە باڵندە.
کە دارستان گریا، تنۆکەکانی بوون بە گژوگیا.
کە چیا گریا، ئەسرینەکانی بوون بە قەڵبەزە.
کە سەحرا گریا، گریانەکانی بوون بە لم.
کە شمشاڵ گریا، فرمێسکەکانی بوون بە شیعر.
کە شیعریش گریا، دڵۆپەکانی بوون بە مورووی
ملوانکە بۆ گەردنی هەموو ژنە جوانەکانی دنیا!

چوارەم نەخش

ژنێك بە نیوەناچڵی مەراقێکی بەجێهێشتو
چنینی بۆ تەواو نەکرا، پاییز هاتو بۆی تەواو کرد.
پاییز بە نیوەناچڵی، تابلۆیەکی بەجێهێشتو
«خەزان»ی بۆ تەواو نەکرا، هەتا (با)ی حەسرەت
گەیشتو بۆی تەواو کرد! هەروا منیش
دوێنێ بە نیوەناچڵی قەسیدەیەکم جێهێشتو
لەنجەولاریم تەواو نەکرد. هەتا ئەمرۆ بەژنو باڵای
ئەو گەیشتو تەواوی کرد!

پێنجەم نەخش

ئەوەی من لە زماندا کردوومە. هەر ئەوەیە
کە مێروولە بۆ شارەکەی خۆی ئەیکات
وەختێ پاڵ بە قەوارەی شتێکی لە خۆی
گەورەترەوە ئەنێتو ناگەڕێتەوە بۆ دواوەو
هەتا ناو شارەکەی ئەیبات!

شەشەم نەخش

که خۆر هەڵدێ، هەست ئەکەم لەناو منیشدا
شتێك هەڵدێ. که خۆریش ئاوا ئەبێ.
هەست ئەکەم شتێکیش لە مندا ئاوا ئەبێ!
رەنگە لە هەڵهاتندا ئەو شتە، هاتنی تۆ بێ و
بۆ ئاوابوونیش، وەختێ کە بەجێم ئەهێڵی!

حەوتەم نەخش
تکایە گەر قەسیدەیەکم خەڵەفاو کەوتە قسەی
هەڵەق مەلەق، زوو پێم بڵێن، هەتا بیبەمە
ماڵەوەو، دەرگای ژووری لەسەر داخەم،
هەتا نەمرێ!

هەشتەم نەخش

یەك تنۆك شەپۆلی زەریا، هەڵبەزیوەو
چووە دەمی زیخێکەوە، ئیتر زیخ تینوێتی شکا!
یەك پریشکی بڵێسەیەك، بەرزبۆوەو کەوتە ژووری
بۆقێکەوەو ئەوسا بۆقیش گەرمی بۆوە. سەرە دەرزی
ڕووناکییەك کەوتە کونی کرمێکەوە. ئیتر کونیش
ڕووناك بۆوە. نووزەی بچووکی ستڕانێ گەیشتە گوێی
جووجەڵەیەك، دڵی جووجەڵە گەش بۆوە. لە بەردەم
پەلکەگیایەکدا، شەونمێ بوو بە ئاوێنە. بۆ یەك چرکە
کلۆ بەفرێك بوو بە کڵاو بۆ کوللەیەك.
یەك دڵۆپ زنەی لێوی تۆیش تکایە دەمی شیعرێکی
بچووکەوەو، لە دواییدا، شیعری بچووك بوو بە باڵندەی
ماچێکی سەوزی چیا!

هەست و نەست

نۆیەم نەخش

ئەو چوار دێڕە، عومری ئەگاتە هەزارو
بەڵام هێشتا بۆ خۆی گەنجەو چوون شنەی با
لە دڵماندا دێتو دەچێ! ئەو سەد دێڕەیش
هەموو عومری چەند ڕۆژێکەو کەچی بۆ خۆی پیر پیر بووەو
وەکو ئاویلکەی خۆرنشین، چاوەڕوانین سبەی بمرێ!

دەیەم نەخش

لەو گوێ ئاوە، کە بە دارسێوێ گەیشتم، ڕاوەستامو
تەوقەمان کرد، سەری هێنایە پێشەوەو وتی؛
ئەوەندەی سێوم گرتووە، ئەوەندە شیعرت گرتووە!
بۆ کوێ ئەڕۆی؟! - ئەچم بۆ لای خۆشەویستیی
ئەو خەڵکانەی لە ڕۆحیاندا ڕواندمیانو ئەمیستەیش
وەختی هاتووە وەك سێوی تۆ لە باوەشو
لە بەردەمی ئەو عەشقەدا، هێواش بمتەکێنن!

یانزەمین نەخش

لە ڕەشنووسما، هەمیشە هەر ململانێی «ڕەش»ەو «سپی»· دەمێك ئەویان پێئەكەنێ‌و دەمێكی تر ئەمیان ئەگری· جارێك ئەویان بە ڕووناكیی دامئەپۆشێ‌و جارێكی تر ئەوی تریان ئەمداتە دەست نائومێدیی·

لە ڕەشنووسما، هەمیشە هەر ململانێی وشەی «ڕق»ەو وشەی «ئەوین»· ئاخر بۆیە هەندێ كەرەت، من ڕووخسارم لە تۆپی دركەزی ئەچێ‌و هەندێ جاریش لە گۆمێكی مەكس‌و ڕوونی بەر تریفەی شەوی هاوین!

دوانزەمین نەخش

ناوبەناوێ ئەگەر من خۆیشم دووبارە بکەمەوە
وەك درەخت خۆم دووبارە ئەکەمەوە، کە زەوی
هەرگیز تاقەتی لێی ناچێ!

سلەیمانی

تەمووزی 2009

شەوێك

شەوێك شیعرێكم بۆ نووسیت
لەناو شیعرا بەفرباری و
من بەسەریا خەوم لێكەوت .
بۆبەیانی
وەختێ كەچاوم كردەوە
بەفرەكە هەمووی توابۆوەو
شیعرەكەیشم ناوبردبووی !

سلێمانی / 2010

منی تاریک

هەرلەونامەیەی دوێنێتدا
چرایەکت بۆناردبووم بچکۆلانە
منی تاریک
کە هەڵمکرد
لەئاوێنەی بەرامبەردا
خۆم بینیەوە مێژوویەکم
لەتارمایی ئەو پیاوانەی
چرایان کوشت لەناو ژندا !

ئەیلولی/2009

ژن..

هەمیشە.. ژن!

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

-1-

زستانێ بوو
چوومە خەیاڵی بەفرەوەو
قووڵ داچووم و دڵم بەستی و
تیا مامەوە !.
لەبەهاردا
هەڵەکۆکێک
بەئەسپایی
منی هێنایە دەرەوەو
لەگەڵ خۆیدا
پێشکەشیکردم بەبسکی
شۆڕەژنێک !.

-2-

هەردووكیان وایان پێوتم.
ئەبوو لەنێوان هۆنراوەو
ئەو ژنەدا
من یەكێكیان هەڵبژێرم !.
بەشیعرم وت:من ناچارم
هەرئەو ژنە هەڵبژێرم و
بۆ لەمەودوا تۆ نانووسم !
شیعر ڕۆیشت و ژن مایەوە .
بەڵام وەختێ كەئەو شۆخە
هاتە ناو ژووری دیدەوە
بەرامبەر ڕۆحم ڕاوەستا
بەبێ ئەوەی پێ بزانێ
خۆیشی بووبوو بەقەسیدە !

-3-

ئەی ژنی کورد !
هەتا ئیستەیش
تۆ پەرەسێلکەی ناو شیعری شەرمنۆکی
هێلانەکەت وا لەناو لۆکەی نووستنداو
ئاسمانەکەت بێ چەخماخەی ڕاچڵەکینەو
بێدەربەستە باڵەکانت و
هێدی .. هێدی
بۆ خۆت لەناو بێدەنگیدا ئەفڕی !.
ئەی ژنە پەرەسێلکەی کورد !
ئەی لەشەونم بەسزمانتر!
لەزەردە پەڕ بێ وەی ترو
لەکانیاویش نەرمتر !
ئەگەر ئەو سەرە نەگۆڕی

هەست و نەست
شێرکۆ بێکەس

بەسەرێکی ناو گێژەنگی بێ ئارام و
دووباڵی تر لەبروسکە دانەتاشی
بۆ لەشێکی یاخی و توورە
لەم زەمانی تیرۆرەدا
لەم زەمانی هەڵۆی نێرو «دالانە» دا
ڕۆژێ هەربەئاسمانەوە ئەخورێی
ئەی ژنە پەڕەسێلکەی کورد !.

سلێمانی
تەمووزی 2009

پەڕۆ

ئازادییان کرد بەکورسی و
لەسەر کورسیش تفەنگ دانیشت !
بۆ تەرازووی داد پەروەریش
« تا» یەکیان پڕکرد لە خشڵ و
«تا» یەکەی تر « کا» ی وڵاتی
خەمیان تێکرد !.
هەر بەوجۆرە
کەرکوکیشیان کرد بە پەڕۆ و
بەوپەڕۆیەیش ، بۆسەروەریی
نەخشەی درۆ
پێڵاوی پێی برا گەورەی
ئەم عێراقەیان پێسڕی !.

سلێمانی 2009

ماوەیەکە

ماوەیەکە
تەیری عەشقێ
هاتۆتە ناو هەناومەوە
هەر کاتێ کە ئەو بخوێنێ
من لێرەوە
ئەبمە سەرچڵی درەختیو
لە ڕەوەزی چاویشمەوە
پۆل پۆل شیعر
دێنە دەرێ!

سلەیمانی
کانوونی یەکەمی 2010

پاییزی تەماشا !

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

ئاخ. چەند کورت خایەنە چەند . ئاخ !
عومری نیسانەکەی جەستە .
دوێنێ هەر ئەتوت ئاسکە
ئەو وەرزەی بەسەر زەماندا
بازی ئەداو
لەگەڵ (با)دا رایئەکردو
ئەبوو بەنیگای بزۆزی
گوڵ ئەستێرە !.
چەند کورتە ئاخ خەونەکانی
چاوو جەستە..
وەك فڕین و تێپەڕینی

پەپوولەیەك
بەسەر خۆزگەی بنچكێكدا
لێرەو لەوێ و هەر ئەوەندە.
وا ئەمیستایش
لەپاییزی تەماشادا
ئەوەی مابێتەوە بۆ چاو
بەتەنها هەر
ئاوێنەكانی فرمێسكە !.
(لێرەدا بوو ، گۆچانەكەم
هەڵیدایەو
وتی: دەستم بەرێ و هەستە

پیرێژنەکەت تەنیایەو
لەبەر دەرگا
گەلای خەزانی ئەژمێرێ و
چاوەڕێتە!).

سلێمانی - 2009

هەست و نەست

ئاگرو خۆڵەمێش

ئەو شەوەی بە گڕ بنووسم
ڕۆژم پڕە لە خۆڵەمێش
لە ڕۆژیشدا
کە بەو خۆڵەمێشە نووسیم
شەوم پڕە لە سەفەری بێهوودەیی
ناو خەونێکی دوورو درێژ!.

سلەیمانی
کانوونی یەکەمی 2010

سبەینێ

لە چاوی ئەو منداڵەدا
شیعرێك ئەبینم کە من خۆم
بۆم نەنووسراو، لە دواییدا، ئەم ئەینووسێ.
لە دەنگی ئەو منداڵەدا
تۆنێك ئەبیسم کە «مەزهەر»
بۆی نەوتراو، بەڵام سبەینێ ئەم ئەیڵێ.
لە جووڵەی ئەو دەستو پەنجەی منداڵەدا
وێنەکێشانێ ئەبینم کە «ئیسماعیل» بۆی نەکێشراو
لە دواییدا ئەم ئەیکێشێ.
لە لەشی ئەو منداڵەدا
من نواندنێ ئەبینم

هەست و نەست
شێرکۆ بێکەس

کە «ئەحمەد سالار» نەیتوانی بیکاو
بەڵام سبەی لەسەر شانۆ ئەم ئەیبینێ.
لە عەقڵو هۆشو گۆشی ئەو منداڵەدا
گەورە رۆمانێک ئەبینم
کە «بەختیار» بۆی نەنووسراو
بەڵام سبەی ئەم ئەینووسێ!.

سلەیمانی
کانوونی یەکەمی 2010

تاقە ڕەنگێ!

ئەو جۆگەلەیە کە لایدا
لەبەر ئەوە بوو، دەغلێکی تینووی بینی.
ئەو باخە بۆیە وا زیزو پەشۆکاوە
شۆڕەبییەکی دوو ڕۆژە بە کوڵ ئەگری.
ئەو کەمانچەیە بۆیە وا دڵی خۆشە
لەبەر ئەوەی کچە ئاوازێکی جوانو کەڵەگەتی
لەناو هۆڵەکەدا بینی.
ئەو قەڵەمە بۆیە لالووتە لەو شیعرە
چونکە ئەم خۆی ئەوی ناساند بەم دنیایەو
کەچی بە لایدا تێپەڕی نە یەك سلاوی لێ کردو نە دواندی.
منیش بۆیە ئەمڕۆ پڕم لە غوربەتو لە تەنیایی
لەبەر ئەوەی لە ناکاوێ تۆ جێتهێشتمو

تاقە خەونێکی بەهارە کەلە لام بوو
تاقە ڕەنگێ
ئەویش وەری!

سلەیمانی
کانوونی یەکەمی 2010

سمێڵ

لە سەعات شەشی تەواوی ئێوارەدا
لە جادەیەکدا درەختێ
بەسەر ژنێکی کوژراودا
قژی خۆی ئەرنێتەوە.
پێنج خولەكو
چەند چرکەیەکیش درەنگتر
هەر لە جادەکەی ئەو دیودا
پۆلیسێك پیاسە ئەکاتو
گوڵەبەڕۆژە ئەخواتو
هەر لە بەردەمی ئەویشدا

پیاوێک خەنجەرەکەی ئەسڕێو

پێ ئەکەنێو

سمێڵی شەرەف بائەدا!

سلەیمانی

کانوونی یەکەمی 2010

ئەفسانە

ئەکەویتە دەستی (با)یەك
ئەتبا.. هەتا
ئەو دەربەندەی
ئەسپەکەی «فەرهاد»ی لێیەو
سواری ئەبی.
ئەکەویتە دەستی ئاوێك
ئەتبا هەتا ئەو کەنارەی
گوڵەکەی «عوممان»ی لێیەو
ئەیکەیتەوە.
ئەکەویتە دەست مەقامێ
ئەتباو ئەتبا تا ئەو شوێنەی
کە لاوکی سووری لێیەو

تۆیش ئەیچڕی.
لە دواییدا ئەکەویتە دەست خەونێکیش
ئەتباو ئەتباو ڕاناوەستێ
تا ئەو شوێنەی
کە مەملەکەتی سیحراویی
وشەی لێیەو
ئەوساکە تۆیش
بە حیلەی ئەسپو بە ڕەنگی
گوڵی عەشقو
بە سووتانی شەوی لاوك
جوانترین شیعر ئەنووسی!.

سلەیمانی
کانوونی یەکەمی 2010

مەولەوی

ئەو وەختەی ئەڵێین
«مەولەوی»
واتە چاوێ کە چاوی خوای
لە دوو گەڵای درەختێکداو
لە دوو وشەی
شیعرا بینی!

سلەیمانی
کانوونی یەکەمی 2010

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

تاقانە پێغەمبەر

لەشی باریك وەكو تیشك
ڕەنگیشی وەك دەلووبیبەر.
عەینەكێكی خڕی خزاو هەتا سەرلووت.
جڵی بەری
پارچە خامێ
كە نیوەی خوارەوەی لەشی دائەپۆشیو
ئەوی تریشی لابەلا
ئەچێتەوە سەرشانی ڕاست.
لە ڕۆیشتندا
چڵەدارێك بە دەستەوەو
پێخاوسو
لە تەكیشیا بزنێكی لەڕ

هەموو سامانێك و ماڵی!.
لەو خامەدا
هەموو هیندستان ئەبینراو
لەژێر عەینەکدا دوو کۆترو
لەو دارەدا.. دارستان و
لە پێی رووتدا.. هەژاران و
لەو بزنەدا.. هەموو جاهێکی ناو دنیای!
ئەی تاقانە پێغەمبەری ناو سیاسەت
گەورەم! غاندی.

سلەیمانی
کانوونی یەکەمی 2010

ئەندازەکان

هەرچی ناو هەیە پیرۆزە
بەڵام پیرۆزترینیان ئەویانە
کە تینوویەك لە خنکاندن
رزگار ئەکا!.
هەرچی گوڵێ هەیە جوانە
بەڵام جوانتر لە هەموویان
ئەوەیانە، کە عاشقان
ئەیدەن بە یەك!.
هەرچی ژنە نزیکەکانی من هەیە
هەر هەموویان خۆشەویستن
بەڵام لە هەموویان خۆشەویستر
دایکمە!.

سلەیمانی
کانوونی یەکەمی 2010

کۆلارە

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

ئەوە تەنها کۆلارەیەك
نەبوو، ئێواران لە سەربان
کە منداڵیم هەڵی ئەدا.
لەگەڵ ئەودا
تا بەر هەیوانی هەورەکان
من خەیاڵیشم هەڵ ئەداو
دەستم ئەدا
لە قژی مانگەشەوەوەو
لە جۆلانەی خەرمانەدا
خۆم رائەژەن
لەگەڵ (با)دا.

ئەوە تەنها کۆلارەیەك
نەبوو، کە ئەیشپچڕا
لەگەڵ ئەودا
خۆزگەی منداڵیم ئەپچڕاو
کۆلارەکەم
لە لقی دارێ ئەگیراو
بۆ شەویش وەختێ ئەنووستم
خەونەکانم لێ ئەزڕا!.

گوزەشت

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

تەمەنمان سیانزە نێرگزو
سیانزە سروەو
سیانزە نوقڵو
سیانزە هەنگ بوو.
هاوڕێمان بە تەنها هەر
قوڵپەقوڵپی کانیەکانی
پێکەنین بوو!.
بۆ ئەو ئێوارەی نەورۆزە
لە بەرزاییەکەی گەرەکدا
ئاگری خۆمان کردبۆوە.
بە ئەڵقەیەکی ڕەنگاوڕەنگ

بزێو.. بزێو
دەوری ئاگرەکەمان دابوو.
تۆ کراسێکی شینباوت
لەبەردا بوو.
ئەتوت گۆمێکی بچووکی.
وەکو خۆمان، شەوقی بڵێسەی هاروهاج
وەختێ ئەیدا لە روخسارت
نیوەی ئەبوو بە ڕەنگێکی پرتەقاڵی‌و
نیوەکەی تر لە سێبەری
بووڵێلی تازە هاتوودا
لەناو گۆمدا

بزر ئەبووا.
من نەم ئەزانی حەز چییەو
لە خۆمەوە حەزم لێت بوو
ئەوە یەکەم جار بوو شتێك
لە ڕەوتی باڵی پەپوولەو
ڕەنگی گۆرانیو لە تەزووی
زەردەخەنەو
هەستی بیسەر
پێکەوە بێنە دڵمەوە.
چوون کوژانەوەی ئەو ئاگرە
ڕۆی.. تێپەڕی

هەناسەکانی ئەو عومرە
گوزەشت وەکو
ئەو ئەستێرانەی ئەکشان..
گوزەشت وەکو داخزان و
توانەوەی قەترەی بارانی
سەر پەنجەرە..
گوزەشت.. گوزەشت!

ئەیلوولی 2010

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

ڤاڵانتاین ..
کەژاوەیەك لە گەواڵەی هەوری سپی .
پەنجەرەکەی لە گوڵەباخ.
بەپوولەکەی گوڵ ئەستێرە جریوەدار .
پۆلەماچێ لە فڕینی ناوساماڵداو
دوو دڵداریش

جووتێ شیعری
نێرەو مێیەن
جاربەجارێ ،
سەرو ملی ئاونگاویی
لە شەبەنگێکی مۆرەوە
دێننە دەرێ ! .
ڤالانتاین ..
وەختێ کە دێ
بەرچنەیەك پڕپەپوولە لەسەرشانی .
دوو سێ گزنگ بە دەستێوە .
مانگە شەوێ لەناو قژیا .
کانیاوێ لە باوەشیا .

کاتێ کەروێی و تێپەریش
ئەو لەدوای خۆی
هەتا نەورۆز
بۆنی مێخەك وگۆرانیی
لەناوماندا بەجێدێڵێ !.
لەم رۆژەدا
هەرچی رەنگی گوڵی ترە
جلەکانیان دائەکەنن.
خۆیان لە(سوور) هەڵئەکێشن .
لەبەرخاتری چاوەکانی (ڤالانتاین)
هەموو ئەبن بەدارهەنار!.

لەم یادەدا
کە دەم ولێوی عاشقان
تێکەڵ بە یەکتری ئەبن .
لەهەزار لاوە دوو ئاوان .
گوڵاڵەی ماچ ..
ئەدەن بەدەم شەپۆلەوە .
لەگەڵ «با» دا سەرهەڵئەگرن .
لەیەك رۆژدا
«شوبات» ئەبێ بە (نیسان) و
شەختە هەڵاڵە ئەگرێت و
تەرزەیش خۆی ئەکات بەیاقووت .
بۆ ئێوارەیش

لەژوورێکی ئێسك سووکی
ڕەنگ پەمەیی «سەرچنار» دا
لەسەر مێزێکی نارنجیی
کە نمە نمەی مۆسیقا
بە هێواشیی لێمانبدا ·
هەر (ئەو) و خۆم
ئەچینە ناو خەونێکەوە
کەسك..کەسك ..بێکۆتایی.
ئەم قەڵەمەیش
«کەئەم شیعرەم پێ نووسیوە»
لە نێوانی هەردووکماندا
دائەگیرسێ و ئەبێ بەمۆم ! ·

سلێمانی
2010/2/12

گەڕەك

بەو گەڕەكەدا ڕۆیشتمەوە
كە منداڵیم
چۆلەكەی سەر گوێسەبانەی
ماڵەكانی‌و
تۆپی یاریی كەلاوەی‌و
عەزیزی دراوی بەری
دار تووەكەی بوو.
بەو گەڕەكەدا ڕۆیشتمەوە.

که بەجێم هێشت دوورکەوتمەوە
ئاخێکی قووڵم هەڵکێشاو
ئاخ لە شیعرێکی تازەدا
بوو بە دایکمو
پەڕەسێلکەو
بە ئێوارانی پاییزی
ئەوسای گەڕەکا.

کەس نازانێ

کەس نازانێ.. ئا ئێستاکە
لەو دیوی ئەو دیوارەوە لەوماڵەدا
چی روو ئەدا؟!
کەس نازانێ.. لەوانەیە
چۆڵ چۆڵ بێ و کەسی تیا نەبێ!
لەوانەیشە پر بێ لە خەمی هەژاریی
ژن و مێردێ!
لەوانەیە عاشقێکی تیا بێ و ئێستا

گوێ لە دەنگی «مەردان» بگرێ..
لەوانەیە میوانێ لەوێ نووستبێ!.
کەس نازانێ.. لەو دیوی ئەو دیوارەوە
لەوماڵەدا.. چی روو ئەدا؟!
لە پرێکدا پیاوێکم دی
بە هەڵەداوان، شڵەژاو
چووە ژووری و پاش ماوەیەك
لەو سەرەوە لەگەڵ چەند پیاوێکی تردا
ئافرەتێکی
سووتاویان هێنایە دەرێ!.

دوو سەگ

لەو ساتەدا
لە شەرگەدا
تەنها دوو سەگ ئەبینران و
ئەوانیش ڕێك بەرامبەر یەك
ئێسکی دوو برای دوژمنیان
ئەك
ڕا
نە
وە!.

مشتێ هەتاو

من ئەو ڕۆژە
مشتێ لە هەتاوی عەشقم
كردە بنی خەیاڵێكی تاریكمەوە
ڕۆژی دوایی خەیاڵ بووبوو
بە ئینجانەی بەر پەنجەرەی
ژوورەكەمو
لاسكەكانی
دەیان شیعری
ڕەنگاوڕەنگیان دەركردبوو!

وەسێت

ئاخر من بۆیە وتوومە
کە لە خاکی ئەم گۆرانیو عەشقانەدا
لەگەڵ شمشاڵێ یان تارێ
بمشارنەوە
بۆ ئەوەی گەر گەرامەوە
جارێکی دی من هاتمەوە
لەگەڵ ئەوان
بە پۆشاکی مانگەشەوو
جلی شیعرو مۆسیقاوە
من بێمەوە!

خۆشەویستیی

ئەو قەسیدەیەی کە پاییز
خۆشی بوێ
ئەبێ تەنیایی ماڵی بێو
وەرینی وشە ئیقاعیو
وێنەی ناوی
لە دەمو چاوی ژنێکی
سەراباویی گەرمێن بچێ!

ئاسوودەیی

لەو هەموو شیعرەی داومیتێ
ئەگەر سێ چوارێکیان نووسان
بە دڵتەوە..
سێ چوارێکیان
ژێی دەروونتیان لەراندەوە
لەوە زیاتر ئاسوودەیی ئەبێ چی بێ؟!
لەوە زیاتر هیچیم ناوێ!.

ئەو ساڵە

لە نێوان دوو هەوری ناو ئاسۆی
شاخێکدا
شەڕێ بوو.
دەنگی من
نەیتوانی بێلایەن دانیشێ
ئەو وەختەی هەورێکیان
شەبەیخوون لەشکری چەخماخەی
لە ئاسۆی خوارەوە
هێنایە سەر ئەمیان
بۆ ئەوەی لە خەودا بیکوژێ.

سووتان

ئەو سووتانەی لە ڕۆحمایە
ئاگرێکی بەردەم (با)یەو
بایش عەشقی تۆ!.
ئەو دەمەی ئاگر کز ئەبێ
(با) زۆر خێراتر هەڵئەکاو
دەست ئەکاتە ملی کڵپەو
ناهێڵێ دامرکێتەوە!

ئاوازی کوژراو!

لەسەر سووچی جادەیەکدا
گیتارێکم تیرۆر کرا
کە گیتاریان هەڵگرتەوە
بۆ بەیانی لەو شوێنەدا
چەپك.. چەپك
ئاوازی سەوزو سوور ڕووا!

ئەڵقە

ئەڵقەی پەنجەی کچەی دڵدار
کەوتە گۆمێکی قووڵەوەو
ئیتر بۆی دەرنەهاتەوە.
بەڵام دوایی لە بنەوە
جووتێ ماسی
تازە بووكو تازە زاوا
کردیان بە پەنجەرەی ژووری
مانگی هەنگوینی
لە ئاودا!

بڕیار

لە شەرگەدا
بووە بە شەو
مانگەشەویش یەکە یەکە
بەسەر سەنگەردا ئەگەڕێ
لە سەنگەرێکدا مانگەشەو.
ئەکەوێتە ناو گۆماوی خوێنێکەوە
درەنگانێ کە دێتە دەر
خۆی ئەبینێ
مێژووی کوردی لێ ئەچۆڕێ و
لەو شەوەوە بڕیار ئەدا
ئیتر نەچێتەوە سەرێ!.

بکوژ

هاوڕێکەم
دوای کوشتنی بە چەند ڕۆژێ
نیوە شەوێ، بە کراسێکی سوورەوە
هات بۆ ماڵێ.
بەرامبەرم لەسەر کورسیەك دانیشت‌و.
وتی: ئێجگار بێتاقەت بووم. بۆیە هاتم
مردن گرنگ نییە.. مردن
ئەوەی ناخۆشە هاوڕێ
ئەو چەند ڕۆژە
نیشتمان‌و پۆلیس‌و بازاڕو کەس‌وکارو

ڕۆژنامەکان‌و ئەم شارە
هەر بە درۆ لە خۆڕایی
دەیانیان کرد بە بکوژم
من هاتووم ڕاستیت پێ بڵێم
بکوژەکەم باوکم بوو ، باوکم بوو.. باوکم !
ئەمەی وت‌و بە خێرایی چووە دەرێ
تەماشام کرد
ئەو کورسییەی کە لە سەری دانیشتبوو
ئەویش وەکو کراسەکەی
سوور هەڵگەڕا!

هەست و نەست

بێ وەڵام

لە شەرگەدا
دوو چاوی زەق
ڕێک ئەڕواننە ئاسمان‌و
پرسیار ئەکەن لە چاوی خوا
بەڵام دواجار
چاوی خودایش بێ وەڵامەو
لە هەورێکدا خۆی ون ئەکا!

پرچ

بۆ چەند ساتێ
پرچی ئاڵان لە ملمەوە
کە پرچ ڕۆیشت و
خۆم مامەوە
وەختێ کە دەستم هەڵبڕی
بۆ گەردنم
گوڵی لاولاو
نووسان بە پەنجەکانمەوە!

تەتەر

وەختێ تەتەرەکە کوژرا
هەموو نامەکانی ئێمەی گەیاندبوو
تاقە نامەیەك پێی مابوو
تاقە نامەیەك نەگەیشت
نامەیەك بوو کە تەتەر خۆی
بۆ دڵخوازەکەی نووسیبوو!

پۆستاڵ

له شەرگەدا
جووتێ پۆستاڵ
زۆر دەمێك بوو چاوەڕوان بوون
قاچەكانیان جارێكی تر بكەرێنەوە ناویان‌و
بە مۆڵەتێ بچنەوە ماڵ!

خەڵکی جەهەننەم!

من نازانم
چی لەو هۆنراوانە بکەم
بۆ خۆیان تابلۆی جوانن
«جوانی بێ ناو»، «ست فاتیمە» و «پەری خان»ن
بەڵام یەك وشەی زمانی
ڕۆژی حەشری مەملەکەتەکەی ئەنفالو
میللەتی «نوگرەسەڵمان» و
خەڵکی جەهەننەم نازانن!

خەوبینین

که قەڵەم خەو ئەبینێ
هەمیشە خەو بە وشەوە ئەبینێ.
کە شمشاڵ خەو ئەبینێ
هەمیشە خەو بە پەنجەو دەم و لێوەوە ئەبینێ.
کە زیندان خەو ئەبینێ
خەو بە زیندانیەکانەوە ئەبینێ.
کە زیندانیەکانیش خەو ئەبینن
هەمیشە خەو بە ئازادییەوە ئەبینن
کە ئازادیش خۆی خەو ئەبینێ
هەمیشە خەو بە قوربانیەکانیەوە ئەبینێ.

شیعری هاوبەش

ئەو ڕۆژەی خوا
بەسەر هەڵەبجەدا گریا
من لە خوارێ
بەو دڵۆپە فرمێسکانە
ئەو ڕووباری شیعرەم نووسی
کە لە دواییدا ناوم نا:
زایەڵە شیعری هاوبەشی
نێوان کوردو چاوانی خوا!

قەسیدەی باران

لە کەناری
گۆمی «وان» بووم
پەڕە هەورێکی تەنکی
سەر دەریاچەم
کرد بە کاغەزا.
تیزماڵکێ خۆرنشینیشم
کرد بە قەڵەم
«ئیستە ئامادەم شیعرێکی جوان بنووسم»
بەڵام لە پڕ (با)یەك هاتو
پەڕەی هەوری پێچایەوەو
قەڵەمی لەدەست فڕانمو
ئەو شیعرەی ئەمویست بینووسم

ئیتر نەمتوانی بینووسم!
بەڵام خودا لە خۆرئاوای دەریاچەوە
لە ئاسۆیەکی شینباودا
قەسیدەیەکی بارانی
ئێجگار شۆخ و شەنگی نووسی!

قومری

لەو دەربەندە
چوومەوە شوێنی ژوورەکەم
لەسەر بەردێکی پاشماوەی
هەڵتروشکام.
لەو لامەوە
قومرییەکی شینم بینی
ورد بوومەوە
ئەوە چینە نەبوو ئەی کرد
من پێم وابوو
هەر بە دەنووك

لەسەر زەوی
بە یادی جاری جارانی ئەم دەربەندە
شیعرێکی بۆ من ئەنووسی!.

مەزنترین خەڵات

مەزنترین خەڵاتێ شیعری من
پێی درابێ‌و
لەسەر سەری دای نابێت‌و
لەگەڵ خۆیدا وەکو چاوی
کوچە بە کوچەی زمان‌و
شار بە شاری خۆشەویستیی
گێڕابێتی
نامەیەك بوو
کە (پ. م)ێکی زامداری
ئەو شاخانە

لە ساڵانی بەفرو خوێندا
بۆی ناردبووم.
تیا نووسیبوو:
من تەنها یەک خەونم هەیە
بۆم بێتە دی
لە پێناوی عەشقی بەردا بکوژرێمو
بەس بەو مەرجەی
لە ئیستەوە دڵنیا بم
تۆ شیعرێکم بۆ ئەنووسی!

نزیکبوونەوە!

تا لە خوا نزیک ببمەوە
بەرەو ئاسمان
ساوایەکی
شیرکوژراو و
دایک کوژراوم هەڵبڕی!

وێنه

لە شەرگەدا
دەقیقەیەکە کوژراوەو لەسەر پشتیش ڕاکشاوە
بەڵام وێنەی هاوسەرەکەی وا لە مشتا
(با)یەکی شڵەژاو دێتو
وێنەی ناو مشت دەرئەهێنێو
لەگەڵ خۆیدا دوور دوور ئەیبا!

یەك وشە

کاتێ وتت: «خۆشم ئەوێی»
ئیتر وشەی: خۆشم ئەوێی
لەبەرچاوم
جارێك ئەبوو بە پەپوولەو
لەسەر دەستم ئەنیشتەوەو
جارێکی تر ئەبوو بە پرژەی قەڵبەزەو
تنۆك تنۆك لێی ئەدامو
جارێکی دی ئەبوو بە پەنجەرەی هەورو
من بە مانگو.. هەڵئەهاتمو
لە پڕێکدا ئەبوو بە شەقامی بەفرو

من بە چرایەکی سوورو
ئیتر وشەی خۆشم ئەوێی
هەتا ئەهات گەورە ئەبوو
تا وای لێ هات
ئێوارەیەك
بوو بە خەرمەنی هەڵاڵەو
بە ژوورو ماڵو شیعرەوە
دای پۆشیمو تیا نوقم بووم!

حەوز

لەم حەوزی خانەقایەدا
شەوان درەنگ
کە مانگ ئەگاتە خوارەوەو
ئەچێتە ناو ئاوەکەوە.
ڕێك بە تەنیشتی مانگەوە
من سەری «مەحوی»یش ئەبینم
پێکەوە ئەلەرێنەوە!

یەکێکیان

شاخی گۆیژە
لە ژنی تازەی سەدەی بیست
چەند قەڵەمی کوڕو کچی
جوانو ئازای
لێکەوتەوە!
بەڵام یەکێکیان ئەوەندە
کەڵەگەت بوو
سەری ئەیدا

له «مانگ»ی زمانی کوردی‌و
له خواره‌وه‌یش
ده‌ستی بۆ مه‌رجانی شیعری
بنی ده‌ریا درێژ ئه‌کرد
به‌ه. به‌ه. له شه‌تاوی وشه‌و
ده‌شتی ڕسته
له پیره‌مێرد!

بەرد

بەردی چی ئەگریتە زریان·
ئەو هەر بەردێکی تێ بگری
لوولی ئەداو
بەرەو دۆڵی بیرچوونەوە ئەیبا!
سەگوەرەکەی دەوری منیش
با بەم «مانگ»ی سەرو ملەم
تا ئەتوانێ
لە خوارەوە
هەر بوەڕێ!

چقڵ

من چی بڵێم! خوا ئەزانێ
پەپوولەیەك لە دڵمایە
هەموو جارێ
خوێنی سەر ڕووخساری چقڵی
ئەم جەستەیە
بە باڵ ئەسڕێو
بە ئەسپایی
ئەیانخاتەوە ژێر زەویو
ئەڵێ بەشكوو
تۆوی گوڵێکیان تیا مابێو
دوای بارانێ
بێنەوە لای خۆشەویستی!.

ڕۆژنامەی خودایی!

بەیانی بوو
باڵای ڕۆژنامەی خودایی و
لە ماڵەوە هاتە دەرێ.
دوو تاڵ لە قژی قەترانیی
بووبوون بەسەر دێری جوانیی و
لەسەر ناوچەوانی سپی
نووسیبوویان:

ئەمرۆ ئەبێ تا ئێوارێ
بە ئەفسوونی ئەم جوانییە
یان شار شێت کەم
یان وەکیتر
قەڵەمی کورێ نەمێنێ
دوای رۆیشتنو ئاوابوونم
لە خەیاڵی نیوەشەودا
هەموویان نەکەم بە شاعیر!.

هەست و نەست

دەست

دەستێکم لەسەر مێزەکەو
دەستەکەی ترم لە ملتا.
لە پاش تۆزێ
ئەویان ئەبێ
بە هێشووە ترێی سەر مێزو
ئەوی تریان
لە هێلانەی دوو کۆتردا
خەوئەبینێ لە باخەڵتا!

قارەمان

ئێمە خۆرەتاومان دزیو
کردمان بە پەردە بۆ ژووری
ژنی تازە!.
سەدان ئەستێرەمان دزی
بۆ چلچرای کۆشکی تازە..
مەمکی دایکو
شیری منداڵانمان دزیو

ڕەنگی باخچەو
خەونی گەنجەکانمان دزیو
گۆممان دزیو شاخمان دزیو
هەر تێر نەبووین
«چونکە ئێمە
قارەمانو
کوردی زیندووی
میدیاو کەی خوسرەوین!!»

ماچێك

ئەو ڕۆژە ئێوارێ
منداڵێ لە خانووە قوڕەکان
یەك ماچی خۆڵاویی
ڕوومەتی خۆی دامێ
بۆ شەوێ لە ماڵێ
ئەو ماچە وەك قەتێ
خۆی نووسان
بە خاکی گریاوی دڵمەوەو
هەڵنەسا تا سبەی ئێوارێ!.

ڕق

ئەمشەو تەمو مژی ڕقێ
پەردەی دڵی داگرتبووم
بۆیە چیم کرد من نەمتوانی
نە لێبوردن ببینمو
نە یەك وشەیش
بۆ خۆشەویستیی بنووسم!

ئیرۆتیك

لەم ساتەدا
هەر وەکو ئادەم‌و حەوا
ڕووت‌و قوتین.
کە دانیشتین
خاولییەکی پەمەیی ئەدەی بە خۆتدا.
لە خاولیدا.
دوو باڵندەی سپی تیایە
چاوم لێیە وا هەردووکیان
لەسەر گۆی مەم نیشتوونەوە
لە پڕێکدا ئەجووڵێیت‌و
تەیرێکیان دێتە خوارەوە
بۆ سەر کانیی بە گژوگیای

نزیك ناوك!
«تەماشام خەریکە شێت بێ‌و
دەم‌و لێوو پەنجەکانم دائەگیرسێن!»
ئیتر من خۆم بۆ ناگیرێ‌و
ویقار ئەخەمە سوچێکی ژوورەکەوەو
خاولیت لەسەر ئەکەمەوەو
فرێی ئەدەمە سەر بۆفێ‌و
باڵندەکان لە پەنجەرەی
کراوەوە ئەچنە دەرێ‌و
لە جێی ئەوان ئەمجارەیان
دەم‌و دەستم
تینوو.. تینوو.. ئەنیشنەوە!.

هاتن

بەم چارشێوی خەزانەوە
ئەمە پاییزە هاتووە؟!
یان ژنێکی سەراب پۆشی
عەشقی ناکام؟!
ئەمە هەناسەی باخێکی بێوەژنە؟!
یان ماچێکی خۆرنشینی
دوا قەسیدەم
وا دێت بۆ لام؟!

تۆو چاوەڕوانی

چاوەڕوانیم پشتی کووڕی
بوو بوو بە نیشانەی پرسیار؟
بەڵام وەختێ تۆ گەیشتی
بووم بە وەڵامێکی ڕوون و
پشتی کووڕت ڕاستکردمەوەو
پڕتکردم لە گۆرانیو
خونچەی دلدار!

هەردووکمان

ئەی «ژن»ی ڕۆح!
گرنگ ئەوەیە نەوەستین
تۆ بە نەرمیی تریفەوە
زەرد زەرد وەرەو
باوەشێکی ئالم پیاکەو
منیش بە خێرایی شەپۆل
شین شین دێم و
شیعری خۆمت تیا سەوز ئەکەم!

تەندوورە

تەندوورەی گۆمێکی عاشق
لە بێژنگی ئاوی دامو
هەزار کەرەت بەناو خۆیدا
خوڵانمیەوەو
لە دواییدا
بەشێکم بووە کەفاوو
چووە سەرێو زوو توایەوە،
بەشەکەی ترم لە بندا
بوو بە گەرای وردەماسیو
بە دەنکەکانی مرواریو
لەڕۆحی ئاودا مایەوە .

ناونیشان

بۆ ئەوەی ئەو شیعرە جوانە
شەوانە وەختێ هەڵئەسێ
لە تاریکیی هەڵنەنوتێ
چرایەکی بچکۆلانەم داگیرسان‌و
کردمە ملی «عینوان»ەکەی.
بۆ ئەوەی ئەو تابلۆ جوانە
بێزار نەبێ‌و ئازادانە بێت‌و بڕواو
نە پابەندی وێنەکێشبێ‌و
نە دیواری گەلەریەکەی.
بۆیە ئیتر دەستم بردو
دەرمهێناو تووڕم هەڵدا
چوارچێوەکەی!.

سۆراخ

ئەو رۆژە بە پۆل باڵندە
هاتبوون و یەك یەك هەواڵیان ئەپرسیت
سەرم سوورماو
نەمزانی ئەوان لەکوێوە زانیبوویان
بووی بە درەخت؟!
ئەو شەوە «مانگ»یش هاتبووە
قەراغی شار
گوێت لێبگرێ
من نەمزانی ئەویش لە کوێوە زانیبووی
بووی بە گیتار!
ئەم بەیانییەیش پەیڤەکان
هەر هەموویان هاتبوون سەردانت بکەن

من نەمزانی ئەوانیش چۆن زانیبوویان
تۆ لەلای من
بووی بەهەتاوی ناو پەخشان!.

8ی مارس

تۆ یەك رۆژ نیت
هەموو ساڵیت!.
تۆ یەك وشەو یەك کتێبو
یەك گڵۆپو یەك نیگارو
یەك تابلۆ نیت!.
گەر دەقیقەیەك دیار نەبی
سەعات دڵی ئەوەستێتو
ماڵ کوێر ئەبێو
پەلکەگیای ساوا ئەمرێتو
شەقام ئەگریو
باڵندەکان رەش ئەپۆشنو
شیعریش بۆ خۆی هەڵئەوەرێ!.

تۆ بە تەنها بای بارانی
هەشتی مارس نیت.
ئەی قوڵپی خوێنی هاوین و
پرچی شەوانی پاییزو
کلووی بەفری خۆشەویستیی
گەر تۆ نەبی؟
ئەبێ کێ بێ؟!
ژن. ژن. ژن. ژن
تۆ ژیانی!

هی خۆم!

ئاوێنەی هەتاوم هێناو
چووم بەرامبەری ڕاوەستام
ئاوێنەی بێگەردو پاکی وام نەدیبوو.
بەڵام چونکە هی خۆم نەبوو
هیچ دڵێکم پێی خۆش نەبوو.
کراسی باخچەیان دامێو کردمە بەرم.
کراسی وا گوڵ گوڵیو جوانو نازدارم
قەت نەدیبوو.
بەڵام چونکە هی خۆم نەبوو
هیچ دڵێکم پێی خۆش نەبوو.
لە دواییشدا
چووم بەرامبەری ئاوێنەی
دیواری ژوورەکەم وەستام

گەرچی لایەکی شکاوو ڕوخساریشی
کەمێ لێڵ بوو
بەڵام چونکە
تەنها هەر ئاوێنەی خۆم بوو.
دڵم هەر تەواو پێی خۆشبوو.
کراسێکی گرژومۆنی تەڵخم هەبوو
ئەوم هێناو کردمە بەرم
گەرچی تاریكو بێ شەوقو
خوێنی تاڵ بوو
بەڵام چونکە هەر هی خۆم بوو
وام ئەزانی «بەختیاریی» هەموو دنیام
لەبەردایەو.
دڵم هەر تەواو پێی خۆش بوو!.

ئەو ڕۆژەی تیا ئەمرم

ڕەنگە ئەو ڕۆژەی کە شیعری
تیا ماچ نەکەم.
ستران نەگرمە باوەشم و
لەگەڵ باڵندەی ڕەنگاڵەی
تابلۆیەکی جواندا نەفڕم
ئەو ڕۆژە بێ
کە تیا بمرم!

دەنگدان

سبەی گەڵاكان هەر هەموو
ئەچنە سەر تەلانی دەنگدان
تا دەنگ بدەن بەو دارانەی
ئەبنە نوێنەری دارستان!
من گوێم لێبوو:
لقێك بە لقێكی ئەوت:
باشە ئێوە دەنگی خۆتان
ئەدەن بە كێ؟!
ئەویش وتی:
بەو دارانەی

کە پەرێزیان ئاوی پاکەو
دەستیان لە دەستی بەفر ئەچێو
ڕەگیان لەناو «سەر»ماندایەو
ئایندە وا لە چاویانداو
باڵندەکانیش بە دەنووك
یەکە یەکە وێنەی دڵێکی گەورەیان
لەسەر قەدیان هەڵکەندووە!.

ئەو!

هەرگیز لەو دادپەروەرترو
یەکسانیی خوازتر.. هەر نییە.
لەویش ڕەزاگرا نترو
لەویش دڵڕەقتر هەر نییە
مردن!

قسە

قسەی قەڵەم
بە کورتی‌و درێژی‌و فۆزی‌و
باریکەلەیی‌و ئەستووری‌و
ڕەنگی قەڵەمەکە نییە!
قەڵەم هەیە کورتە بنەو
بەڵام ئەو وەختەی
کە ئەدوێ
قسەکانی چون قسەی خوا کەڵەگەتن!
قەڵەم هەیە چاوی کزەو چاویلکەدار
کەچی چاوی وشەکانی هێندە گەشن
بوون بە هەسارەی پرشنگدار.
قەڵەم هەیە تەنگەنەفەس، هەناسەسوار.

کەچی سنگی پەیڤەکانی
بەرینترن لە سنگی (با)و
لە هەناسەی دەشتو ڕووبار!.

دنیای من

بۆ دنیای هەندێ شیعری خۆم
من بە ڕۆژ شەو دروست ئەکەم
بە شەویش ڕۆژ
نیوەڕۆژ بێ
کە چوومە ناو هەڵەبجەوە
نیوە شەوەو
نیوەشەویش بێ کە چوومە
«ڕانیە»وە
بەیانییە و
تازە خۆریش هەڵهاتووە !.

ژن

وەرە.. بەڵام
وەکو چەخماخەی مێ وەرە!
وەك شەقامێکی «زەعیفە» و ترساو مەیە!.
چون پەپـفێکی شەرمن مەیە!.
چون گمەگمێکی بەسزمان و شەوقی
چرایەکی شکاو مەیە.
وەك شەپۆلی توورەو یاخی و
تەوارێکی پێشەنگ وەرە.
چون سنەوبەری سەرکردەو
وەك باهۆزێکی مێ وەرە
وەها وەرە!.

ئاو

ئەی هاژەهاژی ڕووناکیی!.
ئەی نووری ئاو!.
بە ڕێو بانی عەشقا وەرەو
ڕووبکەرە ئەم دەڤەرەو
لە مسەرەوەو لەو سەرەوە
سەرتاپامان بدەرە بەر شەپۆلانتو
هەڵمانکێشە لە بێگەردیی بەفراوانتو
چون گژوگیاو بەردی کەنار جۆگەکانت
جەستەو ڕۆحی ڕق گرتوومان
پاکژ.. پاکژ
بە یەکەوە بشۆرەوە!.
ئاوی هەتاو

ئەی تیشکی تەڕی چاوی خوا!
هەر لە بەردەم نیگاتەوە
بماندەرە دەست ساڵاوی تەماشاتو
دەست خۆشەویستیی ڕەهاتو
بە لێزمەو ڕێژنەوە
داکە بەسەر هەموومانداو
وەك زناری بەر تاڤگەت
ئەم نەخشەیە
لەو هەموو ژەنگی تۆڵەیەو
لەو هەموو چڵکی گوناهە
پاککەرەوە!
ئاو. ئاو. ئاو. ئاوا.

نەتوانین

بەفر ناتوانێ دەست بەردا
لە پرچی لوولی هەڵەکۆك
مەگەر بمرێ!.
نەورەس ناتوانێ چرکەیەك
لە عەشقی ئاو خۆی دابڕێ
مەگەر ئیتر باڵی بشکێ.
منو شیعریش
هەر بەو جۆرە!

ئیرەیی

ئەی قەڵەمە نەیارەکان!
من ئەزانم
بۆچی ئیرەییم پێ ئەبەن؟!
لەبەر ئەوەی
ئەو هەموو کچە شیعرانە
ناسك.. ناسك
وەکو لاولاو، لە چوارلاوە
ئاڵاونەتە خامەکەم‌و
ماچم ئەکەن!

سەردان

بە کوژراوی و
بە باوەشێ گوڵی ژاڵەو
بە چەند رەشنووسێ شیعرەوە
ئێوارەیەك لەگەڵ ئاویلکەی زەردەدا
خۆی ئەکاتەوە بە ماڵدا.
دایکی لەبەر هەیوانەکە
کراسێکی پەرەسێلکەی لەبەردایەو
لەسەر کورسی خۆرنشینی دانیشتووەو
دەسکە نەعنایەك چاك ئەکا.
بۆنی نەعناو بۆنی دایکی و
بۆنی شیعر تێکەڵ بە یەکتری ئەبن.
کە ئەیبینێ لە پێشدا نایناسێتەوە
لە پڕێکدا دایکی هەڵئەسێتە سەرپێیان

باوەشێکی لە خەم‌و داخ گەرمتری
پێدا ئەکا
دایکی ئەڵێ: کورم ئەوە تۆ لە کوێ بووی؟!
- لە پایتەختی غەدر دایە.. بەغدا.. بەغدا
دایە! پیاسەم بەناو شیعرو ڕەنگا ئەکرد
کە کوشتیانم
هیچم نەکردبوو دایە
ئەبو نەواسم شایەتە
شیعری سەیابم شایەتە
هیچم نەکردبوو دایە.. کە کوشتیانم!.
دایکی بەسەر نەعناکەدا
دوو دڵۆپی مۆری ڕشت‌و
کورسی خۆرنشینی لاداو
تاق‌و تەنیا خۆی کردەوە
بە ژوورێکی سك سووتاو و بێوەژندا!

پەنجەرەی نەوەکان

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

ئەی پەنجەرەی باڵەخانەی رەنگاورەنگی عەقڵی نوێ!
من دوێنێم‌و لە پەنجەرەی کۆن‌و نزمی
خۆمەوەیە، سەر هەڵئەبرم بۆ لای تۆ!.
تۆ ئیستاکە لە گەردوونی بێ کۆتایی زانستا
پەرچووی سەدەی ئەنتەرنێتی‌و لە پەنجەوە
لەسەر کیبورد ئەجووڵێیت‌و هەڵئەفڕیت‌و
جێی سەرسامی‌و رامانی.
تۆ هەموو رۆژ کتێبێکی بیری تازەی
پڕ شەبەنگی ناو هزری.
تۆ سبەینێی، ئەوەی باوکت، بە ساڵانێ
بە دوو باڵی هیلاکەوە ئەیبڕی

هەست و نەست

تۆ ئیستاکە بە دوو باڵی پرشنگەوە
وشەو ڕستەی تیژڕەویتو
بە چرکەیەك ئەیبڕی!.
وا نۆرەمە، ئیتر منیش، سەربەرەو خوار، داچمو
وەك دوا تیشکی خۆرنشینی، دەم ئاسۆ
ئاوابمو، بۆ عەقڵی تۆو، بۆ بەهرەی تۆ، پیرێتیم
زۆر باشترە، چۆڵی بکات، سەرشانۆ!.
من باوکتم، خەوش نییە، کە نەزانی چۆن ژیام
تۆ ئەو دەمە، لە خەیاڵدانی مندا
گەرایش نەبوویت، هێمایەکی نادیار بووی
چون نەهێنی نەدۆزراوە لە هەناوی وجوددا.

تۆ نازانی، لەو دیروکە پڕ عەزیایەی ئێمەدا
خوێن چۆن ئەبوو، بە بارانو بە ڕەهێڵەو چەخماخە
تۆ نازانی چۆن ئەچووینە ڕۆژژمێری لەناوچوونو فەناوەو
تۆ نازانی بە ناچاری ئاگرمان چۆن کرد بە ڕێگا!
تۆ نازانی، مردن چۆن ئەبوو، بە تامار
یەکەیەکەیش، بەسەر کێڵگەو سەرشەقامو
باخچەکانو ناو ماڵاندا ئەگەڕا!
تۆ نەت دیبوو ئەژدیهاکان، لە چوار لاوە، بە ڕەوە
شیعرو ساواو، کارمامزو، خۆزگەی سەوزو،
ئەستێرەیان، بە یەکەوە، قووت ئەدا!
خەوش نییەو تۆ نازانی

لەو وەرزانەی ئێمەدا
گوڵ چۆن ئەبوو بە چیرۆکی سووتەمەرۆو خۆڵەمێش.
دارسنەوبەر بە تابووتی نەغمەی سپیو
بەفر کفنو، ماڵ بە گۆڕ!.
تۆ نازانی، سەعات ئەوسا، لە کسپەو هەناسەدا
ڕەنگی چۆن بوو، چۆن ئەهاتو چۆن ئەڕۆی؟!
تۆ نەت دیبوو، تۆ نازانی، لە لای باوکت لە کێوان
مانگی هیلال، چۆن شەوانە، لەبەر چاوی
ئەبوو بە قەراغی نان!

پلە گۆشتێ، چۆن چۆنی ئەبوو بە خەونی، ناو ئەشکەوتو
بە خۆزگەیەکی مەحاڵ!
خەوش نییەو، نەتان دییوە
لەو شاخانە، چۆن بەرد ئەکرا، بە بالیفو
گەڵای وەریو بە پێخەفو.. کادان بە خۆشترین ژوورو
هەندێ جاریش لە هەکاردا مارو مێرو چۆن ئەخورا!
نەتان دیبوو.. لەو لایشەوە
شیعریش چۆن ئەبوو بە هێزی پشتو ئەژنۆو
سروود چۆن ئەبوو بە ڤاچی دارو بەردو

ڕۆژانە شەهید چۆن نەبوو بە تافگەو
بە چلوورەی گەورە گەورەی ناو دەربەندو
بە حیکایەتی شەوانەو
بە دووکەنی
ڕەزی سووتاو.
لێرەو لەوێ
لە ئەمرۆدا سەرنج بدەن
یەکە یەکە
هاتوونەوەو، هەموو ڕیزە درەختێکی ناو زانکۆکان

ئەوە باڵای سەوزی قوربانیەکانی کێوانن.. گەڕاونەوەو
لێرە ڕووان، سەرنج بدەن.
لەناو پارکی ئازادیدا، لێرەو لەوێ
ئەوە گوڵی برینەکانی ئەوانن، لەباوەشی پەرژینەوە
چاویان بڕیوەتە ئێوە!
هەموو حەرفی چاپخانەکانی ئەمڕۆمان
ئەوە دڵۆپی خوێنی ئەوانن ڕیزیان بەستو
بە قەتارە لە شاخەوە هاتنە ئێرە!.
ئەو کۆترانەی هەموو ڕۆژێ لە کۆشتاندا

هێور هێور، چینە ئەکەن، دەنووك ئەدەن
لە سامانی خەونەکانتان، ئەو کۆترانە، ئەوانە سەری ناوپەتی
سەر سێدارەن، لە ئەبو غرێبو موسڵەوە.
هاتوونەوەو لە ئیستەدا بوون بە نیشانەی ئەڤینو
بەنێرگزو
بەئاگرەکەی نەورۆز لێرە .
ئەوە برینی ئەوان بوون
بوون بە شمشاڵو بە پیانۆ..
لەسەر شانۆ ، بوون بە ملوانکەی کچانو

بوون بە پوولەکەی کراس‌و بە جریوەی
وشەو شیعرو بوون بە دار گێلاسی حیکایەت هەموو لێرە.
ڕیزە کورسی ناو پەرلەمان
ڕیزە کورسی ناو فڕۆکە
ڕیزە گلۆپی سەرشەقام
ڕیزە ئینجانەی باخچەکان
ڕیزە پەنجەرەی ئەپارتمان
ڕیزی.. ڕیزی.. ڕیزی
ئەوانە ڕیزی سەروملّ، ڕیزی دەفەی شان‌و ڕیزی

پەراسووی ئەوان بوون، بوون بە ڕیزی
ئەو شتانەو جارێکی دی هاتوونەتەوە بۆ ئێرە!٠
ئەو هەمموو پۆلە ڕۆژنامەو گۆڤارانە
ئەوە پێستی دامالڕاوی لەشی هەزاران ئەستێرەی ژووری
مەرگە
هاتوونەوەو بوون بە کاغەز٠
ئەو پەرانە
ئەوە (با)ی سووری هەناسەی شەهیدانە
هەڵیگرتوون‌و هێناونی‌و دوایی کردوونی بە توحفەی

سەدان گۆڤارو رۆژنامەی
هەتاو لێرە ٠
خەوش نییەو نەتان دیوە لە دواییدا
لەگەڵ مندا مانگێکی سووری یەك شەوەیش ئەیوت:
ئەوەی خەوشە نەگەڕێن بە شوێن خوێنێکدا
لەبەر ئێوە، لەبەر بەردو لەبەر گڵو لەبەر ئەو باخچانە
رۆیی٠
ئەوەی خەوشە نەگەڕێن بە شوێن ئازادی دیرۆکێکدا
لەبەر ئێوە گینگڵی داو لە بەر ئێوە بە بەیانیان هەڵ ئەوەری

نەگەڕێن بە شوێن زایەڵەی وشەو ڕستەی
قەسیدەیەکی دوێنێدا، لەسەر ئێوە، دڕا لە دار.
ئەوەی خەوشە نەگەڕێن بە شوێن ئەو هەموو
حیکایەتەی، لەبەر ئێوە، سەربڕرانو لەسەر ئێوە
بوون بە هەواری خۆڵەمێش.

ئەیلولی 2010

هەندێ وشە

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

ئەم وشانە تیایاندایە
کە لە کاتی «خوێندنەوە»دا
ئەیانبینم، بەسەر زاریی
هاوڕێن‌و لەسەر چاویان دام ئەنێن‌و
خۆشیان ئەوێم!.
کەچی لە وەختی «نووسین»دا
ئەو ساتانەی دەستەوەستان
لێم ئەقەومێ‌و هاوار ئەکەم
فریام کەون، هیچیان دیار نین
وشەی «خەیاڵ»
خۆی ون ئەکاو

ئەچێتە جێگەی «سەراب» و
هەر نابینرێ.
وشەی «جوانیی»
وەك «زمان»ی جێهێشتبێو
ڕەدووی وشەی «زێڕ» کەوتبێ
ئاسەوارێکی دیار نییەو
«قوڵبوونەوە»، وەك خنکابێ
بڵقێکی جێ نەهێشتووەو
«تازە»یش وەکو بووبێ بە ژێر
داروپەردووی مێژوویەکی دێرینەوە
دەنگی نییەو

«داهێنان»یش
هەر وەکو کوێر بووبێتەوە
ڕێگەی بزر
«سەرسام» بوونیش
وەکو چووبێ و لە سوچێکدا
لێفەی وشەی «کپ»ی دابێ
بەسەر خۆیداو لێی نوستبێ
ئاوەهایە!
هەرچەند ئەکەم، هاوار ئەکەم
کەسیان دیار نین
ئەوسایش من نازانم چی بکەم

لە دواییشدا کە ماندوو بووم
ناچار ئەبم
قەڵەمەکەم، فڕێ بدەم!

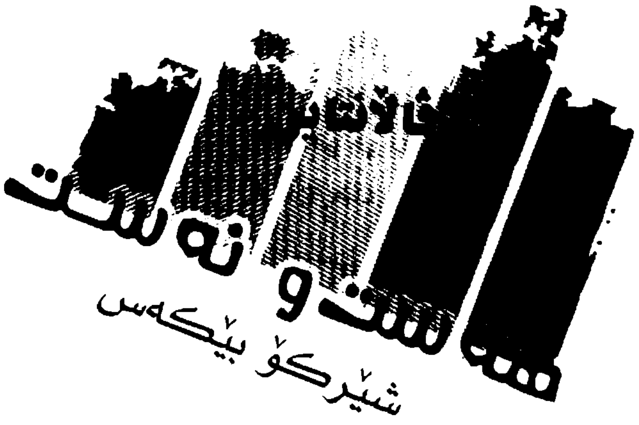
شێرکۆ بێکەس

لەم قەراغی جادەیەدا
مەراقێکی ناونگاویم
بە خۆم و گوڵێکی سووری شپرزەوە
دێم و دەچم و
چاوێکم لەسەر سەعاتی دەستی چەپمەو
ئەویترم لەسەر سووچی دەستە ڕاستی
کۆڵانەکەی ئەوبەرمەوە.
«نە سەعات ئەڕواو ئەجووڵێ و
نە ئەویش دێ و دەرئەکەوێ!»
لەم ساتەدا بە یەکەوە
خەمەکانی دڵەڕاوکێ و

گەڵاکانی چاوەڕوانیم ئەلەرزنو
لەم ڕۆژەیشدا هەر پێکەوە
شیعرو گۆرانیو پەپوولەو
پۆلە ماچی «ڤالانتاین» دێنە دەرێ!.
«نە سەعات ئەرواتە پێشێو
نە ئەویش دێو دەرئەکەوێ!»
لە پرێکدا
وەك دەرکەوتنی لە پڕێ

مانگەشەوێ لە دوودەری هەورێکەوە
«مانگ»ی منیش دەرئەکەوێ.
ئەویش بە خۆیو گوڵێکو
کراسێکی زەردی کاڵو
قژێکی ڕەشی دەم «با»وە
ئەمجارەیان هەتاوێکەو
بەرەو سێبەری شۆستەی من
هەنگاو ئەنێ!

ئای خودایە!
ئەوە بۆچی نێوانی ئەم دوو جادەیە
هێندە دوورە
ئەڵێی بووە بە نێوانی ئەرزو ئاسمان
تەواو نابێ!؟

سێ هەناسە

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

-1-

من لە خۆمەوە نەهاتووم
سەردانی ڕەنگی ڕەش بکەم!.
قەسیدەیەکی بێوەژن
ڕایسپاردم ئەمە بکەم!.
من لە خۆمەوە نەهاتووم

لەو ماڵەدا مەراق بە هەواوە بخۆم
پێشتر برسێتیم ناسیبوو
ئەو پێی وتم ئەمە بکەم!.
من لە خۆمەوە نەهاتووم
بچمە گێژەنی ژانەوە

ئەوە جەستەی ئافرەتان بوو
وایلێکردم ئەمە بکەم.
من لە خۆمەوە نەهاتووم
ببم بە تەیرەکەی قەقنەس
ئەوە سووتانی کەرکووک بوو
وایلێکردم ئەمە بکەم!.

-2-

ئەگەر لە شاردا دیارنەمام
لەو گەرمێنە بۆم بگەڕێن
لەوانەیە لای ژنێکی
دەوری «سەنگاو»
بمدۆزنەوەو
لەناو ژوورێکی تینوودا
بووبم بە جامێکی قوپاو!

ئەگەر لەوێش نەمدۆزنەوە
لەوانەیە لەماڵێکی بێ هەناوی
پیرەمێردی «خانەقین»دا
بمبیننەوەو
بووبم بە بەرە کۆنێکی دەم بە ناڵەی
دەردەدارو نەخۆش لەوێ!.
ببوورن من ماندووم کردن!.
ئەگەر لەوێش نەمدۆزنەوە
لەوانەیە لە کۆڵانێکی نابینای ناو کەرکووکدا
بمبیننەوەو
بووبم بە مەساسەی دەستی

منداڵێکی کراس دڕاوی پێ پەتی‌و
برسی لەوێ!
ببوورن زۆر ماندووم کردن!.
ئەگەر لەو شوێنانەیش نەبووم
ئەبێ هەڵگەڕێن بۆ سەرێ‌و
ناو «شەنگارم» بۆ بگەڕێن
لەوانەیە لە سەروپێچی ژنێکی
ئێزیدیدا
بمدۆزنەوەو ئەمجارەیان
بووبم بە پەڕی تاوسی
کوژراو لەوێ!.

-3-

له دوای سەد ساڵ
وەختێ ئێمە
هەموو له قۆناغی خۆڵ داین!
رۆژنامەنووسێکی ئەوسا
ئەگەرێتەوە بۆ ئیستا
خۆی ئەکاتەوە بە ماڵی
دێر بە دێری هەموومانـدا
سەرو خواری نهۆمەکانی هەواڵو
ژووری وشەو لۆچی قسە ئەپشکنێ
له چراکانی چل چرا
دادگای رووناکی دائەنێ

هەست و نەست
شێرکۆ بێکەس

حەقیقەتێکی سەر سپی
ئەکا بە سەرۆکی دادگا
تەنها بۆ ئەوەی بزانێ
لەم ڕۆژەدا
ئەو قەڵەمانەی پێمان بوون
لەناو پەنجەی ڕاستیدا بوون؟!
لەگەڵ درەختو ئاودا بوون؟!
یان لەگەڵ بێدەنگیو درۆ!

سلەیمانی

سەرەتای ئابی 2009

وردبوونەوە

ئەوەندە زۆر
لەو کانییە ورد بوومەوە
هەتا بوومەوە بە منداڵ!.

سلەیمانی - 2010

نەغمەی ڕەش‌و سپی!.

فریشتە بووی؟! لای خوداوە
تۆ هاتبووی؟!
یان خوێندکارێکی پەیمانگە؟
کە گەیشتی
بووی بە پەڵەی هەوری سپی‌و
لەبەر پیانۆدا دانیشتی!.
پەنجەکانت لەسەر شەوو ڕۆژی دوگمە
خاوو خێرا.. هاتن‌و چوون.
لەناو هۆڵدا نەغمەی سپی
ئەبوو بە کلووی قەسیدە

نەغمەی ڕەشیش
بە چەند پۆلێ پەرەسێلکە.
منیش ئیتر هەتا هەستام
لەسەر کورسیم
گۆمیلکە بووم بۆ ئاوازو
خەرمانە بووم بۆ پرشەپرشی تریفە!

سلەیمانی - 2010

لێبوردن

هەموو جارێ
کە پەپوولەیەك ئەبینم
لە بەرچاوم
ئەبێ بە وشەی لێبوردن
سپی سپی
بە بەردەمما دێتو دەچێ!.

سلەیمانی - 2010

گوڵدان!.

هەموو گوڵدانێکی بەتاڵ
وەختێ من بگەمە لایان
ئیتر بۆ خۆیان پڕ ئەبن
لەو شیعرانەی
ئەبنە گوڵی
خۆشەویستیی
چوار وەرزی ساڵ!.

سلەیمانی - 2010

خەو

لە خەوێکدا
بووبووم بە ماسی شاعیرو
ئاو بە زمانی نووسینم‌و
دڵۆپەکان بە وشەم‌و
قەڵەم بە پەلکەگیای بن‌و
شەپۆل بە دەفتەری شینم!.

سلەیمانی - 2010

چیرۆکی
پەڕینەوەیەکی گران

لەجێی دەستە براوەکەی
لە ئانیشکەوە دەستێکیان بۆکردبوو
دەست بەتەنها بۆ دیمەن بوو
نە ئەجولاو نەئەیتوانی شتێ بگرێ و
نە وشەیەکیش بنووسێ !
بۆیە ئیتر بریاریدا
واز لەو دیمەنە بهێنێ و
لەیادی دروستکردنیا

فرێی بدات.
((بەڵام دواجار بڕیاریدا
فرێی نەدا))
چونکە ڕۆژێ
لەگەڵ هاورێیەکی نزیکدا
سەرکەوتنە سەر شاخێکی بەرز
لە دەراڵێکی زۆر تەنگدا
سەخت و عاسی
خوارەوەی هەزار بەهەزار
((ئەو)) پەڕیوەو
ئەم لەمبەرەوە بەجێما

ڕێی گەڕانەوەیش دژوار بوو
لەو ساتەیشدا
نەبوو دەستێ درێژ بکا
تا ((ئەو)) بیگرێ ،
بەڵام دەست کورتی ئەهێناو
نەئەگەیشتە لای هاورێ
بۆیە ئیتر هەرلەوێدا
دەستی دەستکردی کردەوەو
بەدەستەکەی تری گرتی و
بەرەو ئەوبەر درێژی کرد
تا پەڕیوە !.

سلێمانی
2010/11/30

ڕۆحی شیعر!
هەست و نەست
شێرکۆ بێکەس

دەست بدەمە هەرچی شتێ
دار بێ، بەرد بێ، پیاڵەی چا بێ
پەرداخی سەر مێزەکەم بێ
یان تەپڵەکی جگەرەکەم
من ئەتوانم ڕۆحی شیعریان
بە بەردا کەم!
هەر دوێنێ بوو
خەیاڵی سرکی ئاسکێکم
لە بەرایی دەشتا گرتو

خستمە ئامێزی وشەوەو
لەناو دڵماماڵیم کردو
دواتر بردمەوە بۆ ماڵێ.
سوتووی جگەرەکەم ئەڵێ:
هەموو مێژووی ئەم وڵاتە لە مندایە!.
ئاوی پەرداخەکەم ئەڵێ:
وردبیتەوە، من دەریاچەم بە بچووکی و

مێشوولەیەك کەشتی ناومەو
بەندەریشم لە درزێکی لێواردایە!.
ئەم بەیانییەیش کە سەیری
گەڵایەکی وەریوم کرد
زەردو لەرزۆك.
سەروملی دایکم بینی
کە لەو دیو نۆقیانووسەوە

لەو دوورەوە
لە گۆشەیەکی تەزیودا
تەنیا تەنیا ئەلەرزێتو
غەمگین.. غەمگین
لە بەر بای غەریببیدایە!

سلەیمانی – 2010

پاتزە بەردەباز
هەست و نەست
شێرکۆ بێکەس

-1-

خەیام کۆنە؟!.
وەکو ساڵ هێند دوورە بە حاڵ
ئەمرۆمان چاوی لێیەتی.
بەڵام وەکو شیعرو خەیاڵ
ئەوەندە لێمان نزیکەو
هێند تازەیە
ئەڵێی رەزی بەردەممانەو
چێژی قومی
ئەمێستاکەی
بادەو شەراب!.

-2-

لەسەر شانۆ
من کە شیعر بخوێنمەوە
دەنگم ئەبێ بە ئاسمانو
وشەم بە مەل.
هەر وەختێکیش لەسەر پشتو
بە بێدەنگیی بخوێنمەوە
شیعرم بێباڵو وشەم کڕ.

-3-

ئاشکرایە لە دنیادا
درێژترین ڕووبار لێرە نییە.
چڕترین دارستان لێرە نییە.
بەرزترین شاخ لێرە نییە.
بەرینترین دەریاچە لێرە نییە.
بەپیترین خاك لێرە نییە.
وەلێ جوانترین ئاگر لێرەیە.
ئاگری نەورۆزا.

-4-

من حەزم ئەکرد ئەسپ بوومایە
بەو مەرجەی سوارەکەم عاشق بوایە.
من حەزم ئەکرد باڵا ئاوێنە بوومایە
بەو مەرجەی لە ژووری ژنێکی جواندا بوومایە.
من حەزم ئەکرد گوڵەباخێکی سوور بوومایە.
بەو مەرجەی لە ڕۆژی «ڤالانتاین»دا
پێشکەش کچێ بکرامایە.

من حەزم ئەکرد نانێك بوومایە
بەو مەرجەی ژنێکی برسی بیخواردمایە
من حەزم ئەکرد ڕووبار بوومایە
بەڵام بە سلەیمانیدا بڕۆیشتمایە.
بۆ دواجاریش بەبێ ئەوەی مەرجم هەبێ
حەزم ئەکرد تۆم لەئامێز بگرتایەو
ئینجا بۆ خۆم بمردمایە!.

-5-

رۆژگارێ بوو
لە لای «فورات»
ئەوەندە زۆر دائەنیشتم
تا واملێهات
لە زمانو ئاخاوتنی
ئاو ئەگەیشتم.
بۆیە ئیتر
هەر لە دوور را
ئەو شەپۆلەم ئەناسیەوە
کە قریشکەی ژنە کوردی
ئەو باکوورەی
تێکەڵ بە هاژەی کردبوو!.

-6-

ئا ئەو کچە
ئەوەندە قەسیدەی منی
خوێندۆتەوەو لە بەرێتی
لەگەڵ هەر کەسێکدا بدوێ
کەم هەتا زۆر
هەر چۆلەکەی شیعری منەو
هەر پەپوولەی ناو دەوەنمەو
هەر خاڵخاڵۆکەی وشەمەو
لە زاری جوانی ئەوەوە
دێنە دەرێ!.

-7-

با بزانی
گەر مانگ لە تۆ
جوانتر بوایە
قەت حەزم لێنەئەکردی!.
گەر مۆسیقا
دەنگی لە تۆ خۆشتر بوایە
هەرگیز گوێم لێنەئەگرتی.
گەر تافگە بەژنی لە تۆ
ناسکترو ڕێکتر بوایە.

قەت تەماشام نەئەکردی·
ئەگەر باخچە بۆنی لە تۆ
خۆشتر بوایە
هەرگیز بۆنم نەئەکردی·
گەر بۆ شیعریش لێم ئەپرسی
با بزانی
گەر تەواو لە تۆ نەچوایە
نەمئەنووسی!

-8-

ئەو ئاوە خاو، دڵۆپ دڵۆپ
ئەتکێتە سەر، ئەو دەوەنە.
ئەو (با)یە خاو، نەرم نەرم
ئەیدا لەو گوڵی خەرمەنە.
ئەو تیشکە خاو، وردە وردە
ئەگاتە ناو ئەو دەربەنە.

کە تۆ هاتی
هەرچی جوانیی ناو سروشتە
لە پرێکدا خاوبوونەوە
کە سەیریان کرد:
قژی خاوت سێبەرێکە
لە دوولاوە بە ئەسپایی
ئەچێتە سەر خۆرەتاوی
ئەو دووچاوە!

-9-

«نیان»ی؟
واتە ئاو، پەڕەی گوڵ، کزەی باو
پەپوولەت تێدایە!.
بمگەڕێ
لەو دەمە قومێکو
لەو لێوە گوڵێکو
لەو سنگە شەماڵێو
بۆ شیعری تازەیشم
پەپوولەی ناو قژتم بدەرێ!.

-10-

من گۆمێکم
نیوەی ئاوم
لە خۆشەویستیی بەفرەوە بۆ هاتووە
ساڵ هەیە زۆر
ساڵ هەیە کەم.
نیوەکەی ترم لە چاوی
ژنەکانی ئەنفالەوە تێ ئەڕژێ
ئەم ئاوەیان
کەم ناکات و
هەموو ساڵێ
سێلاوێکی تازەترم
ئەکاتە سەر!

-11-

کە ترس پەلاماری دام
خۆم بە تیشکێکدا هەڵواسی.
هێندەی نەبرد
باهۆزێ خستمیە خوارەوەو
کەوتمە دەریاچەی شیعرەوەو
لە دواییدا
بووم بە ماسی!.

-12-

تۆ بەم لەچکە
ڕێی هێلانەی
شیعرت لێبەستووم.
من ئەمەوێ
لە دوای فڕین
لەناویا بنووم.
بیکەرەوەو
ئازادی کە
ڕەنگی یەزدانیی.
بۆ ئەیکوژێو
ئەیخنکێنی
شەپۆلی جوانیی؟!

-13-

بە بەر بارانێکدا ئەچووم
بۆ لای یاری چاوەروانم
ئەوەی گرێ بوو لە دڵما
هەرچی دیاری بوو پێم نەبوو
تا بۆی بەرم.
جگە لە قژە سەرێکی
ناو گوڵدانی شانو ملی
خاڵیو بەتاڵ.

باران بەردەوام لێی ئەدام.
وەختێ گەیشتمە بەردەمی
تاڵە قژی سەر رسکا بوون
هەر لەوێدا
دەستم بردو چوار پێنج گوڵم
لە باخچەی سەرم کردەوەو
دامە دەستی!.

-14-

ئەو ساتانەی
لە تەکتا بم
ساڵم ئەچێتەوە دواوەو
وا هەست ئەکەم
باڵندەکەی یەکەم جاری
ناو ئاسمانی سەر «ئەزمڕ»م
چۆنم بۆ ئاوا ئەفڕم.
ئەو ساتانەیش کە دووری لێم

وا هەستم ئەکەم
زەمان زۆر تیژ تێئەپەڕێ‌و
باڵندەیەکم پیر بووم‌و
باڵم قورس‌و
هەرچەند ئەکەم
بەرەو سەرێ
بستێ نافڕم!

-15-

من ئەمەوێ
بۆ حەوت ڕۆژی ئەم هەفتەیە
لە شەممەوە هەتا شەممە
هەتاکو یادی زیوینی
جەژنی لەدایکبوونی تۆ.
هەموو ڕۆژێ
شیعرێ بکەم بە «شتێك» و
دیارییەکی دەم بەخەندەو
پێشکەشتی کەم!.
لە شەممەدا ڕستێ لە وشەی بۆنخۆشم
ئەکەم بە یەك مێخەکبەندی تازە.

بۆ یەکشەممە
پەخشانێك ئەکەم بە ڕەفتە.
بۆ دووشەممە
دوو هۆنراوەی پیرۆزەیی
ئێجگار کورتم
ئەکەم بە جووتێ بازنو
بۆ سێشەممە
قەسیدەیەکی درێژم
ئەکەم بە کراسێکی سووری ئاودامان.
بۆ چوارشەممە
دوو دێڕی زۆر ناهەنگدارم

ئەکەم بە جووتێ پاوانە.
بۆ پێنج شەممە
دوو کۆپلەی پێکەوەنووساوی شیعرم
ئەکەم بە ستیانی شینی ئەو مەمانە.
لە هەینیشدا
چی فاریزەو خاڵی ناو نووسینەکانمە
ئەیانکەم بە متو موورو بە پوولەکەو بە زەنگیانە.
بۆ دواشەممەیش
ئەوسا بۆ خۆم دێم بۆ لاتو
ڕۆحم ئەکەم بە مۆمی بیستو نۆهەمو
لەگەڵ ماچێکی شەرابیی ئەو دەمەدا
لەسەر مێز دایئەگیرسێنم!

سلەیمانی
کانوونی دووەمو شوباتی 2010

ڕۆژگارە تەرییەکان*

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

تەریبی رۆژگاری دوێنێ
بە سێبەرو هەتاوەوە
بە فرمێسكو زەردەخەنەو
بە تاریكیو بە چراوە
ئەگەڕێنەوە بۆ ئیستاو
لەگەڵیاندا جوانووی سپی درامایەك
پێ ئەخاتە ناو دنیاوە
ئەوەتەی ژیان ژیانە
ئەوەتەی ئینسان ئینسانە
عەشق ئەیەوێ وەك «رەزا» و
وەكو «گوڵێ»

مەست و نەست

بە پەپوولەو بە خونچەوە
بێن بۆ لامان
غەدریش ئەیەوێ وەك «میرزا»
بە پەیکوڵی ئەشکەنجەوە
باران‌و گوڵ‌و ئەوینمان
تیا بکوژێ!
ئەم درامایە ڕووبارە
بە ئاوی لێڵ‌و ڕوونەوە
بە شەپۆلی تێکئالاّوو
بە هاژەهاژی هەڵچوون‌و
بە خەمۆکی داچوونەوە .

ئەم تەریبانە پرشنگن
جارێك ئەبنە پلیكانە بۆ ئاوات‌و
جارێكی دی تەم‌و مژن‌و
لە بێزاریدا نوقمن
لەگەڵمان بن وەك هەناسەو
چاوی خۆتان، لەگەڵمان بن
هەموو شەوێ بە یەكەوە
سەرێ لە ئازارێ ئەدەین
بە یەكەوە هەموو شەوێ
ئەستێرەیەك بۆ عاشقان
دائەگرین‌و هەموو شەوێ

هەست و نەست

ئەڵقە ئەڵقە بە یەکەوە
لە خەرمانەی خۆشەویستی
ئەهێنینە ئەمماڵەوە!
ئەم درامایە چیایە
هەڵئەکشێ و دائەکشێ و
جارێك سەری لە هەوردایەو
جارێکی دی درەختێکەو
ڕەگی لە دڵی خەڵکایە!

• ئـــەم دەقە بۆ درامای ڕۆژگارە تەریبەکان نووســـراوە کە لە لایـــەن هونەرمەند «کامەران ڕەووف»ەوە بۆ تەلەفزیۆن ئامادە کراوە، و دەرهێنراوە ، لەبنەڕەتیشدا دەقەکە لەڕۆمانێکی (غایب توعمە فەرمان)ەوە وەرگیراوە ، بەڵام تانووسینی ئەم پەراوێزە نمایش نەکراوە .

فواره

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

ئەم ڕۆژانە
لە ناوەندام
وەك فوارەیەك لە نێوانی
گوڵەکاندا، چۆن هەڵئەچن
منیش ئاوا
خول ئەخۆمو
بە چوار دەورا
پرژە پرژم
ڕوومەتی سەوز
ڕوومەتی زەرد
ڕوومەتی شین.. ماج ئەکاتو

دەم لە کەسیان وەرناگێڕێ!
بۆ هەمووتان
ئاوی شیعرم.
بۆ شەقامتان
بۆنی شیعرم.
بۆ مێژووتان
ڕەنگی شیعرم.
من ناتوانم فوارە بم‌و
تەنها یەک تەلان ئاو بدەم
من ناتوانم ڕەنگدان بم‌و
خۆم بۆ یەک ڕەنگ تەرخان بکەم!

«بەڵام ئەگەر ڕەنگێ ویستی
بە ڕەنگی خۆی ڕەنگمان بکاو
دامانپۆشێو
هەموو باخچە بۆ خۆی بەرێو
گوێ لە گەڵاو
گوێ لەو هەموو لق‌و چڵەو
داروبەردەی ئێرە نەگرێ.
ئەوسا ئیتر منی فوارە
بە لووزەوێ دێمە دەنگ‌و
ئەچمە سەرێو
لە ئاوی شەرمەزاریدا غەرقی ئەکەم!»

ئەمێستاکە
لە ناوەندام
وەك فوارەکان لە نێوانی
ڕەنگەکاندا چۆن هەڵئەچن.
من لە شینێکی نیلیدا
چەندین گۆمی قوڵم هەیەو
چەندین مۆمی قژ نارنجیو
چەندین شەپۆل هاوڕێمن!
من لە سەوزاو من لە زەرددا
چەند نیگای گوڵەبەڕۆژەو
چەند حیلەی ئەسپی خۆم هەیە.

من لە ناو چوار ئەستێرەدا
چەندین خەون و
چەندین پرشنگی خۆم هەیە!
من ناتوانم وەکو ئێوە
دەست بکەمە ملی یەك ڕەنگ
من ناتوانم «لەم ساتەدا»
شمشاڵێك بم بۆ یەك ئاهەنگ.
تۆ ئەتوانی و ئەو ئەتوانێ
بەڵام من بۆیە ناتوانم
چونکە شیعری یەك ڕەنگ نیم و
یەك خەو نیم و

نیشتمانی هەمووتانم!
من وەمزانی لەو شوێنەدا
هۆنراوەکەم تەواو بووە!
بەڵام سنووقێکی بەتاڵ
یەخەی گرتم
وتی خۆ تۆ هەرچی ڕەنگە
لە دواهەمین وەختی مندا
نایخەیتە ناو هەناومەوە!
وتم لەو چرکەساتەدا
کە لەسەر تۆم
تەنها هەر خۆم

هەست و نەست
شێرکۆ بێکەس

هەر خۆم و خۆم
لەگەڵ تۆدا
بەو نەهێنییە ئەزانین
بە کام ڕێگەی ڕەنگدا ئەڕۆم..

سلەیمانی
2009/7/8

تابلۆیەك

لە چاوەڕوانیی پاسێكدا ڕاوەستاوە
تەنددوورەیەكی گوڵ گوڵی و
بلووزێكی كەسكی كاڵی لەبەردایە.
قژی درێژ.. دەمێك ئەچێتە سەرچاوی و
دەمێكی تر هەڵفریوی بەردەم «با» یە .
لەوە زیاتر هەبێ و نەبێ
دەستكردێكی بەكاوەخۆی
بەیانییەكی خودایە!
بەم گەرمایە
چون ڕۆشتنی خەیاڵێكی شەكەتی من
پاسێك بەلەقە لەق هات و
باخچەیەكیشمان خۆی هەڵبڕی و چووە سەرێ و

پاس تێپەڕی و منیش بەتەنها مامەوە !.
چرکەیەك و
وەختێ ئاورم دایەوە:
گوڵەکانی تەندوورەکەی
ڕەنگی کەسکی بلووزەکەی
شنەشنی کزیە درێژو خاوەکەی
لەدوای خۆیان ..
ژێرچەتری پاس و ناوقژم و
ناو هەناوم و هەردوو گیرفانی چاکەتم و
ژووری دڵ و ..بەرهەیوانی هەردوو چاومیان
پڕ کردبوو.

لەپەڕەی گوڵ ولەگەڵاو
لەپەپوولەی سپی سپی و
لەمێخەکی شیعری بۆنخۆش !.

سلێمانی
سەرەتای حوزەیرانی 2010

چەند وێستگەیەک
لە سەفەرێکی غەمگیندا!

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

«بۆ سەردەشت عوسمان»

-1-

دوێنێ قەڵەمێك لە شێوەی كۆترێكدا
بە دەم شەقڕنەوە كوژرا.
دوێنێ كۆترێك لە شێوەی قەڵەمێكدا
بە دەم نووسینەوە كوژرا.
ئاسمان گریاو
وشە گریاو
شەقام گریاو
شیعریش رەنگی هەڵبزركا!.
دوێنێ درەختێ لە شێوەی ڕۆژنامەدا
بە دەم جریوەوە كوژرا.
دوێنێ ڕۆژنامەیەك لە شێوەی درەختدا

به دەم خوێندنەوەوە کوژرا.

وتار پڕاو

هەواڵ ڕژاو

ستوون شکاو

خەونیش سەربەرەوخوار کشا!.

ئەمڕۆ باخان، لە مەرگی جۆگەلەیەکدا
هەر هەموویان، پڕۆپۆی ڕەشیان پۆشیوە.
ئەمڕۆ قەڵەم، لە گوێ زامی «سەردەشت»ێکدا
هەر هەموویان، بە سوور هاژەیان نووسیوە.
شار بێرەنگو
«با» بێدەنگو
خوا دڵتەنگو
تاوانیش بۆ خۆی ڕانەکا!

-2-

ئەو وەختەی درەختێك ئەكوژرێ.. دارستانێك خەم دای
ئەگرێ،
ئەو دەمەی جۆگەیەك ئەكوژرێ.. رووبارێك دڵی تەنگ ئەبێ.
ئەو كاتەی ئاسكێ ئەكوژرێ.. دەشتێك پرسە دائەنێ.
ئەو ساتەی شیعرێ ئەكوژرێ.. زمانێك فرمێسك ئەرێژێ.
بەڵام ئەو دەمەی (سەردەشت)ێ تیرۆر ئەكرێ
دارستانو رووبارو دەشتو
زمانی وڵاتێك رائەپەرێ!.

-3-

که ئەو تاڤگەیە کوژرا.. من نەم زانیبوو
بەڵام وەختێ سەرنجم دا لەناو باخچەیماڵەکەمدا
لە ژوورەکەمدا.. لە دیوانی شیعرەکانما
گوڵەباخو پەپوولەو وشەو شنەو
مانگەشەوی خەیاڵێکم
بە یەکەوەو لە بەردەمما
هەر هەموویان دڵیان وەستا!

-4-

خوێنی سەردەشت تەنیا نییە
دارهەناری ئەم وڵاتەی لەگەڵدایە.
سەری سەردەشت تەنیا نییە
پەڵەهەوری ئەم ئاسمانەی لەگەڵدایە.
چاوی سەردەشت تەنیا نییە
کانیەکانی ئەم شاخانەی لەگەڵدایە.
سەردەشت عوسمان خۆی یەکێکە
بەڵام کۆی زامو هاواری
هەمووماتی لەگەڵدایە!.

-5-

لە دوای خۆی
ئەو گوڵە سپیانەی بە دەستیەوە بوون
پەڕەپەڕەی، بوون بە کۆترو پەپوولەو
بوون بە کلووی خۆشەویستیی‌و
بوون بە عەشقی شیعری سپی‌و
بوون بە جلی سپی بووک‌و
بوون بە شەکرو بوون بە ئاردو
ئیستا لە هەموو ماڵێکدان

-6-

ئەو ڕۆژەی سەردەشت دیارنەما
دڵم وتی: هەتاهەتایە من ئیتر نایبینمەوە
بەڵام دڵم هەڵەی کردو
ئەو وەختەی چوومە بەر زانکۆ
هەرچی کوڕێکم ئەبینی.. هەر سەردەشت بوو
هەرچی کتێبو دەفتەرو قەڵەمێک بوو
کە ئەمبینین
هی سەردەشت بوون..

هەرچی دڵۆپە فرمێسکی چاوی کچ بوو
بۆ سەردەشت بوون..
دڵم هەڵەیەکی زۆر گەورەی کرد
ئەوەتا وا نیشتمان خۆی
بە دارو بەردو ئاوەوە
بۆتە سەردەشت!

-7-

سەردەشت تەنها یەك پەیكەری سپی نابێ
شەقامێ یان گۆرەپانێ ماچی بكاو
لە گلێنەی خۆیا داینێ!.
هەموو.. هەموو
درەختەكان خۆیان ئەكەن
بە پەیكەری سەوز بۆ ئەو
دارگێلاس‌و بەلاڵووك‌و هەنارەكان
خۆیان ئەكەن بە پەیكەری
سەرتاپا سوور بۆ جەستەی ئەو

گوڵەبەڕۆژەو تیشکی خۆر
خۆیان ئەکەن بە پەیکەری
سەرومل زەرد بۆ یادی ئەو
سەردەشت تەنها یەك پەیکەری نابێ
لەناو شیعری سروودێکدا دانرابێ
تۆ بڕوانە لەناو هەزارانِ هەزار دەروونندا
چۆن وەستاوە گوڵ بەدەستو
ڕوو لە سبەی
پەیکەری ئەو!.

-8-

دەنگی سەردەشت وەك دەنگی (با) و
گۆرانیەکانی شاخو داخ قەت ون نابێ!.
چاوی سەردەشت وەکو چاوی گوڵەهێرۆ
چاوی کانیو نیگای شەقام بزر نابێ
بچن بۆ کوێ ئەو لەوێیە
لە تەیراوا.. بووە بە تەیری ئەوینو
لەسەر قەڵا.. بازێکە ڕەنگ خۆڵەمێشیو
لە کەرکووکدا.. گەڵاوگوڵی دارلیمۆیەو
لە ڕێی موسڵیش.. گوڵاڵەیەکی لاڕێیە.
ڕەنگی سەردەشت چون ڕەنگی پارکی ئازادیو
ڕەنگی وتاری کوژراوو ڕەنگی گۆڕەپانی بەردەم
کۆلیجەکەی.. ناچێتەوە!.

بچن بۆ کوێ ئەو لەوێیە
لەناو پۆلدا کتێبێکی کراوەیەو
پەنجەرەیەکی والآیەو چاویلکەکەی مامۆستایەو
لەناو قژی کچەکاندا..
مانگێکی یەك شەوەی نوێیەو
لە گەڕەکە برسیەکاندا.. نانێکی بە دەم نامۆیەو
لە پرسگەی سەری کاسی ولاتیشدا
هەتا ئیستا..
پرسیارێکی خوێناوییەو.. پرسیارێکی بێ وەلامەو
ڕێبواری ناو تەمتوومانو هاتو چۆیە!.

هەست و نەست

-9-

لەو رۆژەدا
ئەوە بولبول نەبوو خوێندیو
هەمووماني کرد بە باخچەی شیعرو گێلاس
نا.. نا.. ئەوە
برین بوو، بوو بە مەل خوێندیو
ئەوە خوێن بوو باڵی گرتو
ئەوە سەری هەڵفریوی «سەردەشت»ی بوو
بوو بە رۆژنامەو مانشێتو
بوو بە قوببەی گوڵاڵەیی
سەر پوورەهەنگی دەنگوباس.
لەو رۆژەدا
ئەوە ناڵەی هەورە برووسکەو

چەخماخەی ئاسمان نەبوو لێمان بداو
هەر هەموومان بکا بە ڕەژووی سیاساڵ
نا.. نا ئەوە
تەقینەوەی تۆڵەو.. گرمەگرمی ئەو غەدرە بوو
لە ڕێی موسڵ
نیشتمانێکی لەرزان و
مێژوویەکی کرد بە زوخاڵ.
لەو ڕۆژەدا
ئەوە شاعیر نەبوو بەهارە شیعرێ بنووسێ.
ئەوە نەقاش نەبوو وێنەی ئاسکێ بکێشێ.
ئەوە شمشاڵژەنێ نەبوو عەشقی خوێندکارێ بژەنێ

هەست و نەست
شێرکۆ بێکەس

ئەوە پەیکەرتاشێ نەبوو پەیکەر لە شاخدا هەڵکەنێ
نا.. نا.. نا
ئەوە تەنها سەردەشت خۆی بوو
لە یەك کاتدا کە شاعیر بێو کە نەقاش بێو
پەیکەرتاش بێو خۆشەویستی قەڵەمێكو
ئازایەتی چەند ڕستەیەك
لەناو ڕۆحماندا هەڵکەنێ.

-10-

بڕۆن سەرکەن بەناو تەلانی فرمێسکدا
پەپوولەیەکی سپی گەورە ئەبینن.. ئەوە ئەوە!.
بچنە ژوورە قورینەکانی کەرکووك‌و هەولێرەوە
کە نانی چاوتەڕتان بینی.. ئەوە ئەوە.
لە هەر شوێنێ لەسەر ڕوومەتی منداڵێ
دڵۆپی ڕوونی بێکەسی‌و کڕووزانەوەی برسێتی‌و
لەسەر ئەرزیش

مەمکەمژەی بێ شیرتان دی
دڵنیا بن.. ئەوە.. ئەوە!
لە بازاردا لەسەر تەبەقی بەردەمی
خەم لێنیشتووی پیرەمێردێکی بێچاودا
کە خودای گەورەیش نایبینێو
تەنها چوار حەڵوای لە سەرە
حەڵوا سپیەکەیان ئەوە..
لە هێلانەی کۆترێکدا..

له دوو هێلکه که بەرێوەن بۆ هەڵهاتن
کامیان پێشتر سەری ژیانی تیا جووقا
ئەوە.. ئەوە!
له دوو قەڵەمی سەر مێزی
نووسەرێکی پاڵێوراو بۆ تیرۆرکردن
قەڵەمە ڕەنگ سپیەکەیان
ئەوە.. ئەوە!
له دواییشدا

دەستکەن بە باخەڵی مندا
دوو قەسیدەی تازەی تیایە
دەریانبێنن
کامەیان بەفرێکی زۆری تیا باریبوو.
کامەیان گوڵی دارچوالەی زۆر گرتبوو.
کامەیان مانگێکی سپی تیا نووستبوو
بە ئەسپایی ماچی کەن و
دڵنیابن.. ئەوە، ئەوە!

-11-

لە سەفەرێکی شیعردا
لە قەراغ دڵی چەمچەماڵ
دوو گوڵ هێرۆی سەر لق سپی
بەرزم بینیو ناسینمەوەو
بە راکردن چووم بۆ لایان
وتم تۆ سەردەشت عوسمان نیت؟
ئەویش سۆران؟!
رێگەم ئەدەن بۆ یادگاری ئەو دڵەی
داتان بە رۆژنامەی باران
رێگەم ئەدەن؟ پێکەوە وێنەیەك بگرین؟..

(با)یەك هاتو
پێکیشەوە سەریان لەقان!
«سۆران» وتی:
ئەی کێ وێنەکەمان بگرێ؟!
شیعرێکم پێش خۆم هاتە جواب:
خەمت نەبێ
لە دوو لاوە ئەمانگرن
«عەبدولخالق» لەسەر قەڵای هەولێرەوەو
لەسەر قەڵای مەقاماتی عەشقیشەوە
عەلی مەردان!

سلەیمانی بەهاری 2010

پەخشان

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

بیرنەچوونەوە
وەك بیرنەچوونەوەی گوڵ و هەتاو؟

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

بۆ هاوڕێم
مەحموودی مەلا عێززەتی زیندوو

هەر جارێ کە خۆرنشین ئەبێ بە دەریاچەیەکی
ئەرخەوانیی کەناری ئاسمان و لێی وردئەبمەوە،
نازانم بۆچی کۆچی ئازیزێکم بیرئەکەوێتەوە؟!
لە پەڵە هەورە ڕەوەندەکاندا سیمایان و
زەردەخەنەیان و سەروقژیان ئەبینمەوە؟!
وەك ئەوەی بڵێن: ئێمە لێرەین و لەناو ئەم
ئاوابوونەدا سەرلەنوێ هەڵدێینەوە!
لە خۆرنشیندا جۆرە غەمگینییەك هەیە کە لەسەر
باڵە تەنکەکانی خۆی بە ئەسپایی هەڵمان ئەگرێ و
لە دواییشدا بە هێواشی لەناو مێرگە جوانەکانی
یادەوەریدا دامان ئەبەزێنێ!
لە کەژاوەی ئێوارەیەکی سپی و لە شێوەی خەوتێکی
پێڵو تەڕدا ئەو خەیاڵە باڵگرتووانە بردمیانەوە
بۆ شەوێکی بەفرانباری شاری "ئۆپسالا"ی
سویدو ماڵی سپی کاکە مەحمودا!
هەردووکمان لە دەوری مێزێکی زیوینی شان و
مل بە کتێب و ئەلبووم و لە ژوورێکی چاو تەڕدا دانیشتبووین
لە دەریشەوەو لە پشت جامخانە بێگەردەکەوە
سێ ڕیز سێ ڕیز بەفر ئەباری ئەو بەفرە بە بێدەنگیی

هەردووکمانی بردەوە بۆ لای بەفری سلەیمانیو
بۆ گەرەکی سەرکارێزو بۆ لای گۆیژەو گڵەزەردەو
سەرماو سۆڵەی زستانەکانی تەمەنی ڕابوردوو.
بە کاک "مەحمود"م وت:
تۆ ئەزانی ئەم بەفرەی ئێرە لە وردە شەکر ئەچێو
بەڵام بەفری لای خۆمان کلوو کلوو وەك
ڕیزە پەپوولە دێنە خوارێ. کاك مەحمودیش وتی:
ڕاستە بە هیچ جۆرێ لە بەفری کوردستان ناچێ!
ئەم بەفرە بێ ڕۆحەو بەڵام بەفری لای خۆمان
پڕ بوو لە درەوشانەوەی ڕۆحو خەمە سپیە جوانەکان!
دوای هەناسە هەڵکێشانێ وتیەوە:
بڕوا بکە ئەوەتەی لێرەم خەوێکم بەم سویدەوە
نەبینیوەو لە خەویشدا هەر لەولامو لەلای سەرکارێزو
لەسەر گردەکەی یارە، دەمێك ئەبم بە گوڵ ئەرخەوانو
لە سەیوانمو دەمێکی تر مانگەشەوی سەر ئەزمڕمو
یان شەماڵێکی کانی با!
ئیتر هەر جارێك یەکترمان بدیبایە
بە ڕێگەکانی هەوادا

ئەچووینەوە سلەیمانیەکەی جاران و
کۆڵان بە کۆڵان و گەڕەك بە گەڕەکمان
بەسەر ئەکردەوە
لەوێ لەلای کەم کەس ئەم سووتان و
هەڵقرچانی ڕۆحە هەبوون و کەم کەسیش
ئەم کازیوەی عەشقەیان لە دڵدا بوو.
بۆیە جارێکیان کاك مەحمود وتی:
ئەگەر هەندێ لەم کوروکاڵە کوردانەی سوید
گوێیان لێمان بێ لەوانەیە بڵێن: ئەمانە
وڕێنە ئەکەن و سەری لێداون و شێت بوون،
ئەگینا ئەشکەوتی (جاسەنە)ی چی و بەردە قارەمانی
چی و چاپخانەکەی پیرەمێردی چی و یەحیا فەندی
ڕەسام کێیەو ئەحەی جاو کامەیەو کامەیە
مەحمود جەودەت و سەیرانی دوو لوولە چییەو
پیری شەوکێڵ لە کوێوەیە؟!
لە دەرەوە ورد ورد بەفر ئەباری و
ئەویش ورد ورد بەشێك لە مێژووی کۆماری
کوردستانی بۆ ئەخوێندمەوە.
دڵی کاك مەحمود لە دڵی منداڵ و لە پەڕەی

هەڵاڵەو گوڵاڵەو لە خەرمانەی مانگەشەو ئەچوو
ناسك ناسك تەنها وشەیەك بەس بوو
بۆ ئەوەی ئەو پەڕە ناسكانە گەرد بگرن و
لێت بتۆرێ بەڵام بە بێدەنگیی نە گلەیی
ئەكردو نە ئەیدایە ڕووت. كاتێكیش
ئەو هەورە ئەڕەوێوە ئەوسا ئەیوت:
ئێ ئومورت! حاڵ و ئەحواڵ ؟!
هەموو جارێكیش ئەو نامانەمان نیشانی
یەكتری ئەدا كە لەوێوە بۆ وڵاتمان ئەنووسی
ئاخ و داخی دڵی پڕبووی خۆمان تیا ئەرشت و جلی پیسی
شەڕی ناوخۆمان تیا هەڵئەخست و لە دڵسۆزییەوە
درەوش ئاسا چەرمی قایمی ڕووی بێشەرمی
هەندێكمان لە سەد لاوە كوناودەر ئەكرد!
لەو هەڵوێستانەدا
كاك مەحمود لە كەلێكی بچووك ئەچوو
كە بەسەر ڕەوەزێكەوە وەستابێ و
بەردەوام بارژنی بێ!
پیاوێك لە بەفرو ئاگر
بەفر بۆ ئاكاری و ئاگریش بۆ ڕەخنەی.

پیاوێك لە سروەو لە زریان
سروە بۆ دەم‌و دووی لەسەرخۆیی‌و
زریانیش بۆ بێدەنگ نەبوون لە ناهەقیی.
دوای دارماتێکی گەورەی مێژوومان
لە هاوینی مل بەکوێنی 1975دا
ئەو کاتەی دوورخرابووینەوە بۆ ئەنبارو
لە کوردستاندا کلۆری دارێکیش نەمابوو
بۆ ئەوەی خۆتی تیا بشاریتەوە.
من لەولای قەزای هیتەوە لە گوندی بەغدادی‌و
کاك مەحمودو کۆمەڵێ لە عاشقانی ئازادیخوازی تریش
لەناو شاری ڕوومادیدا. لەو مێژووە تاریکەداو
لە مەخفەرێکدا. قەسیدەی "کۆچ"م نووسی.
لە یەکەمین دەرفەتدا چووم بۆ ڕوومادی‌و لە شەوێکی
غەمگیندا سەرمان نا بە سەری یەکەوەو "کۆچ"م
بۆ خوێندنەوە. گەرووم داگیرسابوو. دەنگم
دەنگێکی بریندارو خوێنی لێ ئەچۆڕایەوە. لە دواییدا
کاك مەحمود وتی: شێرکۆ گیان! ئەگەر هیچی تریش
نەنووسیت ئەمەت بەسە! لە کتێبە جوانەکەی
کاروانی بێ کۆتاییشدا. ئەم یادەوەرییە

هەست و نەست
شێرکۆ بێکەس

بووە بە چەند ڕستەیەکی جوان و لە شێوەی
ملوانکەیەکی مرواریدا کردوێتیە ملی کتێبەکەی!
بەڵێ کاروانی بێکۆتاییە
چونکە ژیان بێ کۆتاییە، خۆشەویستیی
بێکۆتاییەو لەم کاروانەدا کاك مەحمودی مەلا عیززەت
زەنگێك بوو لە گەردنی
ئازادیدا. لەو کاروانەدا قەڵەمێك بوو ئەیحیلان.
لەو کاروانەدا وەك هەتاو بێ منەت بوو.
چونکە (سەر) (سەر)ی خۆی و
حیلە حیلەی گەرووی خۆی بوو.
پیاوێك بە گوڵی دارهەنارو
بە وردە ئەستێرە موتوربە کراو
ئاخر بۆیە لە شەوی زینداندا ئەدرەوشایەوەو
بە ڕۆژیش گوڵجاڕی مێژوویەك بوو
سوور سوور ئەچۆوە.
خۆشەویستییەك لە باخچەو
باخچە لە لاسکی قەڵەم و قەڵەم لە تیشك و
تیشکێ لەو پیاوەی لە گزنگ دایەو
بیرناچێتەوە!

هەست و نەست

پیاوێکی تێکەڵ*
لە شیعرو بادە!

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

شەمندەفەری شیعرەو ڕێی بێکۆتایی ئەبڕێو
هەر واگۆنێکی بۆ نەوەیەکی شیعرو
تیتییەکی گردەڵەی ڕۆح سوکیش
ئەوە چل ساڵ زیاترە بێ ئۆقرەیەو
لارە لارە، ئەمسەرو ئەوسەری
ڕیزە واگۆنەکان ئەکاتو
بە دەم قوملێدانی بادەو وشەوە
لە کۆنو نوێ عەشقی تیا ئەڕسکێ!
مەستی مەجازەو
مەستی زمانی شەرابییو
خوماری خەمو مەراقی سپیو
دەستیش بەسەر سەری
هەموو نەوەکاندا ئەهێنێ!
ئەوە "زامدار"ەو زێڕیڤانی دارستانی شیعرو
هاوڕێی بەوەفای پەیمانەی بێکەسو هێمنو
هاوڵاتیەکی چوارینەکانی خەیام!
ئەوە.. زامدارە ژێیەکی گەرووی
قۆریاتی کەرکوکو.. سەمای شووشە مەیێکی

مەست و نەست

له "زۆربا" چووی سەر دیواری بەرزی قەڵات!
درەختێکی چاکەت و پانتۆڵ لەبەری شڵەژاو
زەردەخەنەی سەرخۆش بەسەر شەقامی شاراندا
ئەبەخشێتەوە و سنگی هێلانەیە بۆ گمەگمی قەسیدەو
سەریشی پڕە لە باران.
ڕووبارێك لە زمانی کوردیی ڕەوان.
شەپۆلانێك لە حەیران.
هاژەهاژی لە لاوك و
قاسپەقاسپێ لە کەوێکی بەرهەیوان.
نەورەسێك تەمەنی داوەتە دەست
مانگەشەوێکی سەرخۆش و
جەستەی کردۆتە خەرمانەو
نە لە دوێنێدا ئەفڕێت و
نە ڕۆژژمێری ئاینده ئەژمێریت و
ئەوەی بۆی ئەخوێنی و بۆی ئەژی و
شەقڕنی لەناودا ئەکا ئێستەیەو ئێستا!
پیاوێك نیوەی تەواوی لە منداڵ و

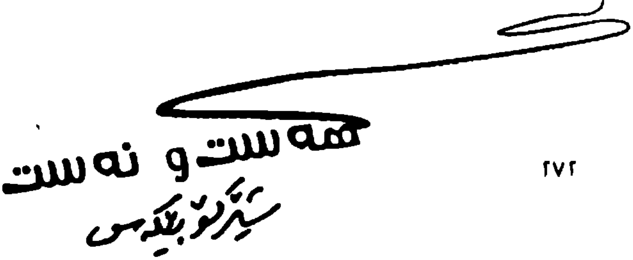

لە کروکاڵی ساواو نیوەکەی تریشی
لە گەواڵە هەوری جاویدان.
تەمەنێك نیوەی پڕ لە ماسیەکانی دیجلەو
پڕ لە شەوی بێداری ئەبونەواس و
نیوەکەی تریشی لە کورسی تەختەو
لە پیاڵەی چایخانەکانی
سەر شەقامی ڕەشیدو
لە غەڵبەغەڵبی ڕۆژنامەفرۆش و
لە پەڕەپەڕەی کتێبەکانی "سوق السرای" و
پیاوێك لە بەفرو
بەفر لە شیعرو
شیعریش لە گوڵجاڕەکەی نوێخوازان!
ئەوە.. زامدارە
عەشقێك بێ ئارایشت و ڕتووش و
عاشقێك کە هەر لە خۆی ئەچێ و لە کەسی تر نا!
قەڵا وا ئەڵێ قەڵا!
بە درێژایی ئەم مێژووی خوێنە

مێرووله‌یه‌ك به‌وی نه‌وت: ئاخ له‌ تۆ!
به‌ پانایی.. ئه‌م هه‌موو غه‌دره‌
په‌پووله‌یه‌ك به‌وی نه‌وت داخ له‌ تۆ.
به‌ قوڵایی ئه‌م هه‌موو تاوانه‌
گه‌ڵایه‌ك، چرۆیه‌ك، بنچكێ. باخچه‌یه‌ك
به‌ویان نه‌وت: چش له‌ تۆ!
ئه‌شێ ده‌ستی ڕاستی خۆی زیانی
به‌ ده‌ستی چه‌پی خۆی گه‌یاندبێ. ئه‌شێ قاچی ڕاستی
خۆی سه‌ری له‌ قاچی چه‌پی خۆی شێواندبێ.
ئه‌م گوێچكه‌ی له‌و گوێچكه‌ی. ئه‌م چاوی
له‌و چاوی وه‌لێ هه‌رگیز ئه‌وه‌ی لای ئه‌و
ڕووینه‌داوه‌: شێواندنی ده‌م‌وچاوی
ئه‌م وڵاته‌و ئینسان بووه‌!
ئه‌ی پیری ته‌ریقه‌تی باده‌!
ئه‌ی مجێوری ماڵی وشه‌و ماڵی ڕسته‌!
نۆش!
نۆشی ئه‌و شیعرانه‌ی په‌ی ده‌رپه‌ی

لە مەیی خۆشەویستیان بۆ تێنەکردی
خۆشەویستیی دوو وشەی باڵدار
دوو وشەی تازە!
نۆش!
نۆشی جوانیی ئەو پەلکەگیایانەی
لە هەڵبەستی گەنجێکی ئەمڕۆدا ئەڕسکێن.
نۆشی شیعری مێینەی سەروقژ ئازاد.
ئەی پیری مەیخانەی ئەفراندن!
هەڵیبڕەو نۆش!
نۆش بە یادی (باخۆس)ی خواوەند
کۆنترین خواوەندی سەرخۆش.
کۆنترین پەیمانەو
نۆش بە یادی تازەترین بادە!
هەڵیبڕەو نۆش!
بە یادی کەرە مەستەکەی نالیی!
بە یادی دارەوەنە خومارەکەی نالیی .
بە یادی حوجرە سەرخۆشەکەی نالیی .

نۆش بە یادی جوانە بێ ناوەکەی گۆران
وەختێ قژی زەردئەبێ بە شیعری
زەردو سەرتاپامان دائەپۆشێ.
نۆش بە یادی ست فاتیمەی هەردی
وەختێ لارولەنجەی لەشی ئەفسوناویی
ئەبێ بە پرژەی مۆسیقاو بە گۆرانیی و
تنۆك تنۆك لە قەڵەممان هەڵئەپرژێ.
نۆش بە یادی وا بادەوەی
ساقی هێمن. وەختێ غەریبیی
لە کونجی مەیخانەیەکی بەغدادا
ئەبوو بە کۆترە باریکەی حەسرەتێك و
ئەهاتە سەر مێزی مەست و
ئەوا ئێستەیش بەو یادەوە
هەمان کۆتر هاتۆتەوەو
لەسەر لێواری پەرداخی دوا قەسیدەم
خەماوی و کز هەڵئەنیشێ!
نۆشی.. پەپوولەیەك وشەی تازە.

ئەو کاتانەی قۆزاخەکەی بۆ یەکەمجار
بەجێدێڵێ
ئەچێتە ناو ماڵانەوە.
نۆش بەر لەوەی مردن بێت.
نۆش و نۆش!
بە یادی "ڕوانگە"ی ئەوسا
وەختێ کە نوێخوازی هەرە تازە
بە کراسی ئاودامانی بارانەوە هات و
بە دوو دەستی پڕ لە پرشنگەوە هات و
دووباڵی هەتا ئەو کاتە نەبینراوی
دا بە شیعری هەموومان و
تۆ خۆیشت بووی بە دەروێشی و
زۆر کەڕەتیش
پەنجەکانت وەکو سەرت
حاڵیان لێئەهات!
پیاوێك لە گوڵەلاولاوی زمانی کوردی.
پڕپڕ لە چڵە نێرگزو پڕپڕ لە گوڵی دارهەنارو

لێوانلێویش لە بۆنەکەی گوڵە کێوی.
پیاوێك.. لە بێ دەربەستیدا.. بووە بە دەربەست
لە گریاندا ئەپشکوێ‌و ئەبێ بە پێکەنین.
لە بێهودەییدا.. پەنگی خواردوٚتەوەو بووە بە ئومێد
لە نەبوونیدا بووە بە بووە.
پیاوێك نە گوێ ئەداتە ڕۆژژمێرو
نە سەعات‌و نە هەتاو و نە سێبەرو
نە سوڕانەوەی زەوی بە دەوری خۆرداو
نە سیاسەت‌و نە گەمەکانی دەوڵەت‌و
کەچی خۆیشی بۆ هەمووومان بووە بە مێژوو!
ئەوە زامدارەو زامەکانیشی هەر بە دەستی
شووشەی بادە. ئەوە زامدارە. سێوە،
سێوە لاسوورەیە لە وەختی (با) خوێندنەوەدا. هەنارە،
هەناری پەخشان، لە وەختی سەماکردندا. ترێیە، ترێ
ڕەشکەیە، لەناو ڕەزی بیرکردنەوەو یادگاردا. سەرتڵی
هەنجیرە زەردەی چیرۆکە
ئەوانە هەموویان لەناو یەکدا ورد ئەکەم.

لەگەڵ یەکدا ئەیانشێلم. ئەیانکەمە ناو قازانی
دیوانمەوە. ئەیانخەمە سەر ئاگرەکەی قەسیدەی ئاڵ
هەتا ئیتر هێدی هێدی، تنۆك تنۆك،
لەو سەرەوە دڵۆپ دڵۆپ دێنە خوارێو هەتاکو ئەبن
بە زامدار، ئەبن بە عارەقی ڕەش و سپی، بە ئۆزۆی
حەوت، ئۆزۆی دوانزە، بە چوڕەی زێڕینی
ویسکی. ئەوسا پەرداخێ تێئەکەم ئەیدەمە
دەست دوا قەسیدەم.. هەزار جاریش ماچی ئەکەم.
ڕێزێ لە شمشاڵی سەرخۆش
وەختێ شمشاڵ ئەبێ بە پەیڤی هۆشداریی.
ڕیزێ لە مێرگێکی زامدار
ئەو وەختەی مێرگ ئەبێ بە ئاوێنەی جوانیی.
ڕیزێ لە گوڵەبەڕۆژە
ئەو وەختەی گوڵەبەڕۆژە
ئەبێ بە چاوی قەسیدەی هەر هەموومان.
ئەوە زامدارە! ئەوە تیتیەکەی ڤیتاری
هۆنراوەیەو چل ساڵ زیاترە دێو دەچێو
لارەلارە، واگۆن واگۆن، هەموو ڕۆژێ

شیعرە جوانەکان ئەژمێریّو قومێ شیعرو قومێ
بادەو، لارە لارە، خودایە با هەر بمێنێ
ئەم ڤیتارەو ئەو زامدارە!

سلەیمانی
2009/2/24

* ئەم پەخشانەم بۆ کۆڕی ڕێزلێنانی هاوڕێی عومرم کاکە مەحمود زامدار نووسیوە.

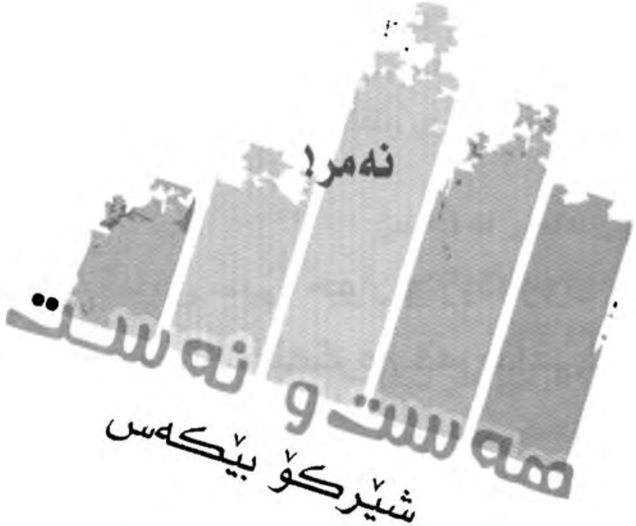

نەمر!
هەست و نەست
شێرکۆ بێکەس

بۆ گیانی سپی جوان‌و زیندووی هاوڕێم

کاکە ئەکرەم قەرەداغی!

1ـ بە دەم هەناسەی شیعرەوە!

هەر وەکو چۆن خۆشەویستیی ئاو بۆ زەوی‌و
زەوی بۆ گوڵەگەنم‌و گوڵەگەنم بۆ ژیان‌و
بەردەوام بوون، تەواو نابێ‌و ئاوا نابیت..
هەروەکو چۆن عەشقی درەخت بۆ باڵندەو
باڵندە بۆ ئەم ئاسمانە تەواو نابێ ئاوا نابی
هەر بەو جۆرەیش خۆشەویستیی چاوی ئێمە بۆ پەنجەت‌و
بۆ قەڵەمت‌و یادگارت تەواو نابێ‌و ئاوا نابێت.
تۆ هەڵهاتنی هەمیشەی جوانیەکانی لەناو
سەری هەمووماندا. تۆ مانگە شەوی زانستی
سەردەمیت‌و سووڕانەوەی هەسارەکەی
خۆشەویستیت بە دەوری سەری وشەدا.
ئاوا نابیت!
ئێمە ماڵئاوایی ناکەین لە قەڵەمێ
کە ڕۆژانە لە نێوانی پەنجەکانی
ئەم شارەدا بێت‌و بچێ.
ئاوا نابیت وەکو ئارمی سەر کتێب‌و
گۆڤارەکانی دیدەمان لەبەرچاوی

هەست و نەست

تۆ ئاوێنەو تۆ گوڵدانی
یەك بە یەكی ژوورەكانی‌و
تۆ پەنجەرەی هەتاویت‌و
بەسەر سبەیدا ئەروانی.
تۆ ئێستاكە بوویتە گڵۆپی سەر مێزو
بوویتە مەرەكەبی چاپ‌و وای لە شاشەی
كۆمپیوتەری بەردەممانداو
دوورو نزیك
وەك تەلاری سەردەم دیاری.
ئاوا نابیت!
ئێمە ماڵئاوایی ناكەین
بۆچی تیشكەكانی زانست ئاوا ئەبن
تا ئاوا بیت؟
ئێمە ماڵئاوایی ناكەین
لەو درەختە بەخشندەیەی
هەر گوڵێكی وشەیەكەو
هەر چڵێكی وتارێكەو
هەر لقێكی فەرهەنگێكەو
ناو قەدی سەفتەی كتێب‌و

گەڵای زانست چاوەکانی!
ئەی هاوڕێ!
تۆ ئیستاکە ئەستێرەیەکی گەڕیدەی
دەم بە ورشەی ڕەنگ زیوینی
شەوی شاریو ئاوا نابیت .
وەك چوار وەرزی گۆڤارەکەت
لەناوماندای
لە ژمارەی بەهاردا تۆ
نێرگزەکەی سەر بەرۆكو
فرمێسکێکی هەشتی مارتی ناوچاومانی .
لە ژمارەی هاویناندا بۆنو بەرامەی ڕێحانەو
گوڵە عەترو شنەشنی (با)ی کوێستانی.
لە ژمارەی پاییزاندا
زەردەخەنەی گەڵایەکی هەڵلەرزیوی نێو ڕۆحمانی .
لە ژمارەی بەفرانبارو زستانیشدا
تۆ یان کلووی بەفری نوای
ئەودیو شووشەی پەنجەرەیتو
یاخود نمەی بارانی سەر چەتری دەستو
کزەکزی هەناومانی..

ئاوا نابیت
وەك كتێبخانەو قەڵەمو
ستوونەکانی فەرهەنگو ڕەنگی بەرگو
خۆشەویستیی سلەیمانی. ئاوا نابێ
وەك قەرەداخ ئاوا نابێ
ئاوا نابی!

2ـ ئەو كاتەی لە پڕێكدا تاڤگەیەك دڵی ئەوەستێ!

ئەو كاتەی لە ناكاوێ و لەخۆوە
ئەستێرەیەك ئەكشێ و سەر بەرەو خوار ئەبێتەوەو
ون ئەبێ. ئەوسا ئیتر هەسارەیەك تووشی
سەرسامی و شۆك ئەبێت و ئاسمانیش لە شینایی
خۆیدا پرسەی شینی بۆ دائەنێ. ئەو كاتەی تاڤگەیەك
لەخۆوە دڵی ئەوەستێ و هاژەهاژی لاڵ ئەبێ و
زەردەخەنەی وشك ئەبێ ئەوسا ئیتر گۆمەكان و زەریای
بەرینیش لای خۆیانەوە بۆ چەند چركەیەك بێدەنگ
ئەبن و تەم و مژ ئەدەن بە خۆیانداو خۆرنشینیش
قەسیدەیەكی غەمگین ئەنووسێ. ئەو دەمەی
كتێبخانەیەك لە پڕێكدا خەیاڵێكی ئەمرێ ئیتر ڕەفەی
بەرزو نزم وشە هۆن هۆن ئەڕێژن و بەسەر
قەڵەمدا ئەگرین و كورسی چۆڵیش وەكو قژی
ژنە كتێبێ ئەپەشۆكێ. ئەو دەمەی قوتابخانەیەك لە

پرێکدا ڕستەیەکی ئەمرێ، یان شیعرێکی دڵی ئەوەستێ،
یان سروودێکی بەلادا دێ. ئیتر زمان خۆی،
ڕێزمان خۆی، پیتەکان هەر هەموویان بەڕیز
کۆتەڵیان بۆ ئەگێڕن و مەرەکەبی ڕەشیش دایان
ئەپۆشێ. ئەو وەختەی هێلانەی گۆرانیەکیش
لە پرێکدا هەواڵی مەرگی باڵندەیەکی خۆشخوانی ئەبیسێ
ئیتر هێلانە بە پوش و پەڵاش و پژوپۆوە، هەر هەموو
وەك ئاسمانیان بەسەردا بڕوخێ، فڕینیان گرمۆڵە
ئەبێ و تەپ و تۆز دایان ئەپۆشێ.
ئەم قەڵەمەی ئێمەیش هەر بەو جۆرە
لە پرێکدا لە بەردەم وشەداو
لە بەردەم وێنەی شاشەداو
لە بەرچاوی گۆڤارەکەیدا دڵی وەستاو
ئەوسا ئیتر قەڵەم قەڵەمی ئەژنۆی شکاو
نە پەنجەرەو نە کورسیەکەی و نە پەڕە کاغەزو
نە کتێبی کراوەی بەردەمی.. نەیانزانی ئەم
کۆستە چۆن ڕوویدا؟
ئەو بۆ وشە ژیا
بۆ وشەیش مردو بۆ زانست بوو بە

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

هەسارەو هەر لەوێشدا لەسەر چوکڵەی ئەستێرەیەك
گیانیدا..
ئەو شەوو ڕۆژ ئەگەڕا بە شوێن پەنجەرەیەکی
عەقڵدا. بە شوێن هەواڵی زاراوەیەکدا، بە شوێن پێکهاتەیەکی
تازەی سروشتدا ئەگەڕا بە شوێن نەهێنیەکانی فیزیکدا،
بە شوێن تێکەڵەیەکی نەدۆزراوەی کیمیادا. بە شوێن چرایەکی
پەروەردەدا. ئەو ئەگەڕا بە شوێن جوانیی ژیاندا!
وەلێ ئەمە ژیانە
خەوێکی کورتەو شانۆنامەیەکی بێهودەو
تەمەنێکی دەم (با)..
تەمەن بە ساڵ ناپێورێ
درەخت هەیە تەمەنی سەد ساڵەو بەڵام
دەمی کەسێکی شیرین نەکردووەو مێژووی چۆڵ و هۆڵە
بۆ پاشەڕۆژ زڕو ئاو هەیە تاڵ و چرا هەیە
چەواشەکەرو نە ئەویان قوومێکی لە ئەوین داوە
بە کەس و نە ئەمیشیان بۆ کەس بووە بە سایەو پەنا.
ئەکرەم قەرەداخی
لەناوماندایە، وەك، ڕاستیەکانی زانستەو
وەك ڕۆمانی کەڵەگەت و وەکو ئەلف و بێی

زمان و وەکو هەشتی مارت و چون نێلەنێلی
ئاگری هەموو ساڵێکی سەر چیا.
ئەکرەم قەرەداخی
بە تەنیا بۆ ئەکرەم قەرەداخی نەژیا
ئەو ئەبوو: بە پەلکەگیا بۆ مێرگی زمان و
ئەو ئەبوو: بە سەمەل و شارا بۆ مرۆڤ و
ئەو ئەبوو: بە تەباشیر بۆ قوتابخانەو
ئەو ئەبوو: بە شەبەنگی ڕەنگ بۆ چاپخانەو
ئەو لەبەرچاوەکانی زانست ژیا.
ئەوەتا ئەو، هەر دوو جگەرگۆشەی خۆی نییە
ئەوەتا ئەو بە دەیان چراوگی لێبووە.
بە دەیان کچ و کوڕی قەڵەمی لێکەوتۆتەوە.
بە دەیان کانیی کرد بە ڕووبار
بە دەیان بنچکی پەروەردە کرد تا بوون بە دارستان!
ئەکرەم قەرەداخی
لە چاوی ئەواندایە وەکو سۆما.. ئەوا ئێستەیش
لە کچەکاندا.. پرچی درێژی بارانێکی ڕەشەو
لە کوڕەکاندا.. مووی ڕیش و سمێڵێکی غەمگینەو
لە ڕوحیاندا.. ورەی بەردەمی تاقیکردنەوەیەو

لە لەشیاندا.. گوێچکیلەیەکی دڵەو
لە سەریاندا.. وزەی داهێنان!
ئەکرەم قەرەداخی
ناوێك هەمیشە فەرهەنگ لە بیرێتی
پاکێك لە بەفرو بەفر لە ڕەوشتو
ڕەوشتیش لە گوڵی دار چواڵە.
ئەکرەم قەرەداخی
زەردەخەنەیەك.. لە گوڵە زەردو.
چالاکییەك لە شانەی هەنگداو
تێرامانێ.. لە بینی ئاوو
ماندوونەبوونێ.. لە جەستەی ئەسپو
کەیفو زەوقێ.. لە دڵی چواردە ساڵدا.
من ئیتر لێرەدا ئەوەستمو
دوای من قەڵەمەکەی دێتە سەر شانۆو
چیرۆکی خۆیو شەونخونیتان بۆ ئەگێڕێتەوە.
من ئیتر کۆتایی بەم قسانەی خۆم دێنمو
لە دوای من گۆڤارەکەی دێتە سەرشانۆو
لاپەڕە بە لاپەڕە، قسەی خۆیو ئەکرەمتان
بۆ ئەکا!
من ئیتر لێرەدا بێدەنگ ئەبمو

چاویلکەکەی دێت‌و باسی چاوی خۆی‌و
چاوی ئەکرەمتان بۆ ئەکا!
من ئیتر ئەڕۆم‌و دوابەدوای من
زانست خۆی دێ‌و باسی هزرو زرنگی‌و
ڕەنجەکانی ئەوتان بۆ ئەکا.
من ئیتر ئەم شانۆیە جێدێڵم‌و
پەروەردە لە شێوەی مامۆستایەکی کەڵەگەتدا
دێتە بەردەم ئەم مایکرۆفۆنەو
جێ پەنجەی ئەکرەمتان لەسەر دڵی نیشان ئەدا!
دوای ئەویش
نیشتمان لە شێوەی گەواڵە هەورێکدا
دێتە سەر شانۆو چەخماخەی خۆشەویستیی
ئەکرەم لەگەڵ خۆیدا ئەهێنێ‌و
هەور ئەیکا بە ناڵەناڵ‌و
هەور ئەیکا بە ڕێژنەو
سەرتاپای پەردەو سەرتاپای کورسی‌و
سەرتاپای هۆڵ‌و
سەرتاپای ئێوەیش هەمووتان
لەناو خۆیدا نوقم ئەکا!

سلێمانی
2009/4/14

قاسملوو

تاڤگەیەك لە گوڵاڵەو

ذڵێ لە پەموو!

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

ئەوەتەی هەم، ئەمە پێناسەی هەمیشەیی من بووە:
مێژوویەکی مل بە کوێن و سەر بە کۆتەڵ و جوگرافیایەکی
ئەنجن ئەنجن کراوو تەندوورەو گێژەنی خوێنی بەردەوام و
قەڵەمی منیش بە چواردەوری هەموویاندا
ئەسپێکی ناوچەوان سووری بێ ئارامی چوارپەل شپرزەی
بە کورژن و بە سمکۆڵی سەر بە هەنیسک هەڵگیراو.
ئەوەتەی هەم: ئەمە چیرۆکی بێ کۆتایی من
بووە: دووکەڵ بە دوای دووکەڵدا. دەربەندێ
لە ئاگرو شاخێ لە هەڵقرچان و پێدەشتێ لە تەمتومان و
دەریاچەیەك لە مەراق و ڕێگایەك لە ئازاری
بێ ناونیشان!
لە ڕۆژهەڵاتی ئەم ئازارە سەرسەختەدا بوو
پەیامێك لە شەختەدا بوو بە گوڵە مێلاقەی دووی
ڕێبەندان. پیاوێکی باریکەڵەی ڕیش تەنکی،
لە تیشك چووی موتوربەکراو لە خاك و خۆڵی
موکریان، پیاوێك تەمەنی یەك ساڵەی ناو
بەفران باری، تەمەنی یەك ساڵەی ڕێچکەشکێنی
لە زەماوەندی خوێن و ئازادیدا، زەمانی بەجێهێشت و

ئەو ساڵەی بوو بە سەدان ساڵ!
لەمەوە میراتێ لە پەتی سێدارەو لە ملی کەڵو
لە ڕەنگی شەفەق و لە سروودی بەفرو کێوو
لە فڕینی باڵندەی خوێن و لە شەپۆلانی چنگ
بە خۆر، بۆ ژن و پیاوی ئەم ڕۆژهەڵاتە
بەجێماو ئیتر سێدارە بوو بە پلیکانەو
ملی کەڵ بوو بە زەنگ و شەفەق بوو بە
ڕووگەی سوێندی گوڵاڵەیی و سروودی بەفر
بوو بە سروودی ژیان و شەپۆلان بوون بە
ڕەوە ئەسپی جەستەمان و بە هێمای نەگەڕانەوەو
کۆڵ نەدان.
یەك لە دوای یەك
گوڵ لە دوای گوڵ
درەخت لە دوای درەخت
مامز لە دوای مامز
پڵنگ لە دوای پڵنگ، هات و چوو
تا گەیشتینە ئەو هەیوانی مانگەشەوەی
دەم بە خەندەی دڵە جوانەکەی "قاسملوو"

هەیوانێ لە کتێب
مانگەشەوێ لە کاغەز
خەندەیەك لە وشەو
قەڵەمێ لە تیشك.
هێدی هێدی بە هێمنی کزەبا هات
کۆپکە کۆپکە، چرۆچرۆ، کەڵاکەڵا پەلی هاویشت
لە چراخانی ناو هزری ئەوروپادا کەوتە باڵا
دڵۆپ دڵۆپ بوو بە ئەستێرکی چاوانی ئەم نەخشەیەو
سەمەل سەمەل بوو بە دەغڵی بە کەروێشکەی
بەردەم ئاوێنەی هەتاوو
شەپۆل شەپۆل بوو بە دەریا!
زەردەخەنەیەك لە شنە
پەپوولەیەك لە گەڵا
ئەستێرکێ لە چراو
دەغڵێ لە زیرەکی‌و
ئاوێنەیەك لە بروا.
بە نووکی قەڵەم کەوتە هەڵکۆڵینی مێژوویەکی ناو بەردەڵان
هەڵکۆڵین لە تاریکیدا.. هەڵکۆڵین بە چاو.

هەڵکۆڵین لە ئازاردا.. هەڵکۆڵین بە وشە.
هەڵکۆڵین و هەڵکۆڵین.. تا گەیشتە ڕەگەکانی
دڵی مێژوو.. ڕۆحی مێژوو.. جەستەی مێژوو.
تا گەیشتە بنی سۆنگە
تا گەیشتە بنی ڕووداوو کارەسات
بنی ژان و بنی خەمی هەرە قوڵی ئەم گەلە.
سووربوونێ لە پەنگر
توانایەك لە زریان
بەردەوامبوونێ لە ئاوو خۆرەتاوو
سامالێك لە عەقڵ و
زرنگییەك لە گزنگی دەم بە یان!
قاسملوو.. پەیژە بە پەیژەوە.. ئەستێرە لەسەر ئەستێرە.
تاڤگە بە تاڤگەوە.. کتێب لەسەر کتێب.
قەڵەم بە قەڵەمەوە.. ڕستە لەسەر ڕستە.
ئاواز بە ئاوازەوە.. چریکە لەسەر چریکە.
بۆ هەڵگەڕان و سەرکەوتن
بە دیواری شەوەزەنگدا.
پەیژەیەك لە پەیام.

ئەستێرەیەك لە ڕێبەر.
تاڤگەیەك لە بەژن و.
قەڵەمێك لە خۆرستان.. قاسملوو!
ئەو.. لە ناو هەموو شتە جوانەکاندا ئەتبینییەوە:
لە ڕیزەی باراندا. باڵای.
لە بۆنی باخاندا.. قژی.
لە لاسکی گژوگیادا.. پەنجەی.
لە تام و چێژی ناوڕۆحدا.. قسەی.
تۆ ئەگەر ناوی گوڵەکانت بژماردایە
ئەو ناوی ڕەنگەکانی بۆ تەواو ئەکردی.
تۆ ئەگەر باسی ڕووبارت بکردایە
ئەو ئاوی سەرچاوەو هاژەهاژی
بۆ باس ئەکردی.
تۆ ئەگەر بتوتایە ئەم شەرابە چەند ئاڵە
ئەو ڕۆژی لەدایکبوونی پێ ئەوتی.
تۆ ئەگەر بتوتایە ئەم هاوارە چەند قوڵە
ئەو ناوی یەك بە یەکی زامەکانی پێ ئەوتی.
لەناو پێکەنیندا.. نوکتەیەکی ئێسك سووك بوو.

لە ناو گریاندا مۆمێکی سەبووریی
لە کۆڕی یاراندا گوڵدانێکی ڕووح سووکی خۆشەویستیی .
لە تەنگانەدا مەشخەڵێ لە ئیرادەو
لە سادەییدا.. گوڵە کێویلەیەکی دەوری شوکاك.
ئەو عاشقی موزیك بوو
وەك عەشقی نێوان قاسپەو کەژ
ئەو عاشقی شیعر بوو
وەك عەشقی نێوان مانگەشەوو هەست
ئەو عاشقی ئازادیی بوو
وەك عەشقی نێوان قوربانیی و
سومبولی ئەرز!
لە ڕۆژهەڵاتی ڕقدا
هێشتا تیغەکان خوێنیان لێ ئەچۆڕایەوە
ئەو وتی: لێبوردن!
لە ململانێی تۆڵەو کینەدا
هێشتا بۆسەکان لە گەرمەی ڕاوکردندا بوون
ئەو وتی: گفتوگۆکردن.
لە دنیای قەڵاچۆکردنی نێوان پەیمانەکاندا

ئەو بەر لە هەمووان وتی:
پێکەوە هەڵکردن و
لەناو بیروباوەڕی داخراوی ئەوپەڕگیریدا..
لە سەردەمی دەرگا داخراوەکانی دنیادا
لە ڕۆژگاری چوونەوە ناو قاوغی گۆشەگیریدا
لە وەرزی چەق بەستن و یەك ڕەنگیدا
ئەو بەر لە هەمووان وتی:
کرانەوەو
هەمەڕەنگی و
ڕێگای گۆڕان!.
قاسملوو
هزرێك لە ئاوێنەی بەرهەتاو
ئەو ئاوێنەیەیش لە خۆشەویستیی خەڵکیی
ئەو خۆشەویستیەیش لە پەیڤی ئازادیی و
ئازادیش لە جەستەی شەهیدان.
قاسملوو
پیاوێك لە پەنجەرەی گوڵ هەنار

پەنجەرەی گوڵ هەنار لە نواڵەی سنگی قازیو
سنگی قازی لە سنگی سابڵاخو
ئەو سنگەیش لە سنگی نیشتمان.
ڕۆژ لەگەڵ ئایندەدا هاتو
ڕۆژ لەگەڵ مەرگی عاشقاندا ڕۆیشتو
ڤیەن
ویستگەیەك بۆ خەباتی سپی..
ویستگەیەك بۆ گرێدانی لوولەی چەك.
پشوویەك لە نێوان قوربانیو تابووتەکاندا.
هەوڵێك بۆ گرتنەوەی لووزەوی خوێن.
بۆ کەمکردنەوەی ژمارەی بێوەژنەکان.
بۆ زۆرکردنی ژمارەی منداڵەکان!..
بۆ بچووك کردنەوەی گۆڕستانەکان.
بۆ گەورەکردنی باخچەکان.
ڤیەن!
لەمبەرەوە
گمەگمو لەوبەرەوە چەند چەقۆیەك.
لەمبەرەوە ئەسپێكو دوو جوانووی ترو

لەوبەروە چەند شمشێرێک.
لەمبەرەوە
سێ باڵی گۆرانیو لەوبەرەوە چەند مقەستێک
لەمبەرەوە
سێ درەختو لەو بەریشەوە سێ تەور
ڤیەن
عەبدوڵلا قادری ئازەر
بەفرێکی لووتکەی، مانگ بەسەر.
ڕووبارێ لە هەرەتی هاژەهاژەدا.
سروودێکی سوور لە کفەکفی دەوروزەماندا.
عەبدوڵلا قادری ئازەر
گەنجێک لە شێوەی گوڵە عەتری تێکەڵ بە مۆردو
"پاریسی بۆن خۆشتر کردبوو"،
یاقووتێ بە گەردنی شەوێکی سپیەوە
"کەناری "سین"ی جریوەدارتر کردبوو"
دوکتۆر فازل..
جوانوویەکی شینی چوارپەل بەفرینی

یاڵ نارنجیی..
حیلەی لە حیلەی ڕەشەبای سلەیمانیو
سەروکەڵلەی لە ڕەوەزی پیرەمەگروونو
ڕێگای غاری ئەرخەوانیی..
ڤیەن
لە ڕۆژێکی شوومدا
لە ژوورێکی شوومدا
لە مێژوویەکی شوومدا
ڤیەن
ئەمان دەمو چاوو دڵیان وەکو یەك
دەمو چاو کۆترو، دڵیش هەر کۆتر.
ئەوان دەمو چاو بە دەمامکی زەردەخەنەو
بەڵام دڵیان پڕ ژەهر
هەردوولا بە گوڵەوە هاتوون
ئەمان لەگەڵ گوڵدا پەپوولەیشیان هێناوە
پەپوولە
ئەوانیش لەگەڵ گوڵدا
چەقۆیان ڕواندبوو چەقۆ!

ئەمان هەرسێکیان لە کەژاوەیەکی سپیدان و
کەژاوەکەیش لە دڵی منداڵ. لە دڵی ئاو. لە دڵی باخچە ئەچێ.
ئەوانیش لەناو شەوی جبەکەیدان و جبەکەیش
لە دڵی دیناسۆرو لە دڵی خومپارەو لە دڵی مردن ئەچێ!
ئەمێستا
لە شەقامە بێ خەم و بێکەردەکانی ڤیەندا
لە جێی باران بەسەر مۆزێك و بەسەر شیعرو
بەسەر ماڵی ئۆپەراداو بەسەر پارکەکانداو
بەسەر تەلاری دادگاداو
بەسەر پۆلیسی نوستوودا
غەدر ئەبارێ!.
تاڵە مووی ڕیشی درێژی زوڵم ئەبارێ
شیری(ذوالفقار) ئەبارێ
لە ڤیەندا
غەدر چۆڕاوگەیە غەدر
لە پلوسکی نهۆمی بەرزو نزمەوە
بە دەم لاوکێکی تازەی ئەم کۆتەڵە ناوەختەوە
جۆکە جۆکە

دێتە خوارێ
ئەمێستاکە
ئەسپی سپی هەموو جەستەی شەلاڵی غەدرێکی سوورەو
بە تەنها هەر سەروملی بە سپێتی ماونەتەوە..
هەردوو جوانووە لەش سەوزەکەیش
بوون بە دوو دار بەلاڵووکی سوورو
پاڵکەوتوون و
تەنها چڵەپۆپەی ملیان بەسەوزێتی ماونەتەوە.
«حەیران.. حەیرانێ
ئەسرین رێزانێ.. بابان وێرانێ
غەدری تاڵانێ..
ئەمن دەمگوت برادەرینە
ئەوە نە جاری ئەوەرینەو نە هەزار
ئەنگۆ چلۆن دری خۆتان
لە بەردەمی عەجەمان دادەنێن و
ئەنگۆ چلۆن دەیدەنە دەس قورا پی تاران
ئەمن دەمگوت سەد حەیف و سەد خەساری
لۆ ئەو ئەسپە سپیانەی لە وراتێ غەریبانێ

کەوتنە نێو داوی تارانێ..
حەیران حەیرانێ.. ئامان ئامانێ
جەستە ڕێزانیو بابان وێرانێو
غەدری تارانێ».
لە ڤیەندا
وەختێ پۆلیسی نوستوو خەبەریان بۆوە
کڵاوەکانیان دزرابوو.
وەختێ قانونی نوستوو خەبەری بۆوە
ترازۆکەی سەر دادگای دزرابوو.
وەختێ ترافیکی سەر شەقام خەبەریان بۆوە
ماتۆڕ سوارەکان.. گلۆپەکانیان بە ڕەنگەکانیانەوە
فراندبوو..
لە دوای کوشتنی ڕووناکیی
هەموو داوای لێبوردنێ ئەکەوێتە تاریکییەوە.
لە دوای سەربڕینی هەموو هەقێ
ئیتر لێخۆشبوون ئەکەوێتە ڕۆژگاری ناهەقییەوە.
ئەسپ کوژان.. قاچاخچیەکانی سەر مەرزو سنوور نەبوون.
نا.. نا

باخ کوژان.. تەورە نەخوێندەوارو ناهوشیارەکانی
باشووری تاران نەبوون.
دەغل کوژان.. لەشکری (سن و کوللە)ی
ڕاستەقینە نەبوون.
نا.. نا
مانگ کوژان.. چەقۆکەشە بێکارەکانی
دوای نیوەشەوی ژێر چوخم و کۆلانی چۆڵ نەبوون.
ئەوانە کۆمەڵێ قەڵەمی زێرینی پیاوکوژ بوون.
کۆمەڵێ ڕۆژنامەی خوێن ڕێژ
کۆمەڵێ کتێبی وەحشی
کۆمەڵێ شووشە مەرەکەبی ژەهراوی
کۆمەڵێ فاکسی فاشی بوون.
ئەوانە کێردە خوێندەوارەکان بوون.
لە نەهەنگە هەرە ڕووناکبیرەکان بوون.
ئەوانە شمشێری دوانزە عیلم و
قامچی و جەڵدەی ناو کتێبخانە کۆنەکان بوون.
ئەوانە دەمانچە بێدەنگەکانی ناو نامەی ماستەرو
دوکتۆرای ولایەتی فەقیە بوون.

بۆمبی جانتای تەوقیتکراوی
دیبلوماتە گوڵ بە یەخەی چاکەت و
هەمیشە دەم بە زەردەخەنەکان بوون.
گورگی کەرەویت لە مل بوون.
ئەوانە ڕم و تیرو شیرو داری حەددو فەتوایانە بوون
جگە لە زمانی کوردیو فارسی
ئەڵەمانیو ئینگلیزیشیان ئەزانی!
ئەوانە تیغی هەژارو ژەنگاویی ئێران نەبوون
هەموویان بە ئاوی زێڕ زاخاو درابوونەوەو
لە ئوتێلی دە ئەستێرەدا دائەبەزین و
کیفەکانیان لە گەوهەرو
سواری ماشێنی یاقووتین ئەبوون!
ئەوانە نامیلکە نەرم و نیان و ساویلکەکان نەبوون
ئەوانە کتێبی ئەستووری تەجلیدکراوی
سەر ڕەفەی ڕقی چەندین سەدە بوون!
ئەوانە هەموویان ڕۆشنبیری کۆلیجی تۆڵە بوون
چەندین بروانامەیان لە زانکۆکانی خوێنی شەڕی
ئێران و عێراق و کوردستان و ئەفغانستان و

بلوجستان و تاجیکستان و مەرگستانی دنیا
وەرگرتبوو!
نا.. نا
ئەوانە ڕیشێکی نوێژکەری سادە نەبوون
عەمامەیەکی ئاسایی سەری منارەکان نەبوون
نا.. نا.. نا
ئەوانە ڕیشیان لە نەسلی یورانیوم و
عەمامەیان ئەتۆمی بوو
کۆمەڵێ بوون لە پەڕە بە پەڕەی (نهج البلاغه)ەوە
تا ئەگاتە سەر پەرتووکەکانی عەلی شەریعەتی و
هەتا تیۆری نیوتن و تیۆری ڕێژەیی ئەنشتاین و
خوتبەکانی (گوبلز)یان وشە بە وشە لەبەر بوو!
حیکایەتی هەموو خوێنەکانیان لەبەر بوو.
سووتان و قەنارەو خنکان و مەنجەنیق و
هەموو خەریتەی فێڵێك و
مێژووی درۆی هەموو جیهان و
هەموو تونی بابایەکی غەدرو
هەموو تاوانیان لەبەر بوو!

مردن ئەڵێ:
بەوەفاترین دۆستی من هەر ئەوان بوون.
ژیان ئەڵێ: هەتا ئێستا
لە دیرۆکی ئازاردانی من و کونکونکردنی جەستەمدا
ئەوان گەورەترین ژمارەی پێوانەییان تۆمار کردووە!
درۆ ئەڵێ:
من باوکی ڕاستەقینەی ئەوانم!
ساڵ لەگەڵ بارانی ئایندەدا هات و
ساڵ لەگەڵ دووکەڵی ڕابوردوودا چوو
ئەسپە سپیەکان
حیلە سپیەکان
غارە سپیەکان
چون گەواڵە هەورو تاڤگەی کەف چڕێنی سپی و
سروودی بەفرو کێڵگەی گوڵ پەموو، هاتنەوە.
ئەسپە سپیەکان لەوسەری ژان و لەوپەڕی کۆست و
لە قووڵایی ئەشکەنجەوە سەریان دەرهێناو هاتنەوە.
ئەوەی لە خەیاڵی شمشێردا بوو
لە تراویلکەی دەشتی قوم زیاتر نەبوو.

ئەسپە سپیەکان هاتنەوە
ئەمجارەیان لە سیانەوە
بووبوون بە سێ ڕەوی سپی
سێ ڕەو.. لە مۆمی کافووریی.. سێ ڕەو.
سێ ڕەو.. لە سپینداری داگیرساو.. سێ ڕەو.
سێ ڕەو.. لە بالاّ ئاوێنەی هەتاو.. سێ ڕەو.
هەتا ئەمڕۆیش، ئەوەتا ڕەو هەتا بێت وەك کەناری ڕووباری ئازادیی درێژ درێژ ئەبێتەوەو بێ کۆتایی.
لە بەردەمی ڕەویشداو لە پێشەوە (قاسملوو) بە جلی گوڵاڵەوەو بە سواری ئەسپی ڕووناکیی ڕووی کردۆتە تاریکایی ڕۆژهەڵات و ڕابوردووی بەجێهێشتووەو مردنی بەجێهێشتووەو ئێستاو ئایندە ئەئاژوێ!

2009/5/26

زام پێوان!
هەست و نەست
شێرکۆ بێکەس

بۆ فوئاد سوڵتانی نەمر

تا ئیستا لە گۆڕستانی "تاڵەسوار"ی سەر بە تەم و
مژو خاك و خۆڵ ئەرخەوانیدا.. لە سنگی شەقار شەقارو
تینووی ئەودا، درەختێکی ئەفسووناویی کەڵەگەتی
بە خۆی چاو ڕەش، سمێڵ ئەستووری، ناوچەوان پانی
دەم و دووخۆش.. درەختێکی پەل وپۆداری پڕ لە جریوەو
جووکەی هەمیشە نیگا تەڕ.. درەختێ بەردەوام
لە کڕنووش بردندایە بۆ مەزارێکی بە هەیبەتی تەمەن
سی ساڵەی ژێر سایەی.. ئیستا لەوێ.. لە گۆڕستانی
تاڵەسواردا.. لە بێدەنگییەکی خوێناویدا.. کە مێژوویەکی
برینداری تێدا ئەزرنگێتەوە. سەدای عەشقێك ئەبیسترێ
کە (با) ئەیهێنێ و ئەیباو، بەفر پرووشەی تیا ئەکاو،
شیعر لە شێوەی پەپوولەو پەلکەگیای تەنیادا بە دەم
ئەو سەدایەوە خۆیان ڕائەژەنن و لە ڕەوەزێکی ئەوبەریشدا
شەوو ڕۆژ تەوارێك لە شێوەی ژنێکی شین پۆشدا،
حیکایەتی ئەو درەختەو ئەو مەزارە ئەگێڕێتەوە. حیکایەتێ
کە هەر وشەیەکی ئەستێرەیەکی بچووکەو هەر ڕستەیەکی
ڕێگایەکی درەوشاوەی نوێیەو هەموو هەناسەیەکی هەناسەی

هەست و نەست

ئەسپێکی ڕامنەکراوی هەمیشە ڕوو لە هەورازە..
مەزارەکەو درەختەکە
دووانەی "ئەڵمانە"ی دایکن
ئەویان ناوی دارتووە سوورەکەی سوڵتانییەو
ئەمیشیان ناوی فوئاد سوڵتانییە!
ئەم چیرۆکە تەمەن سی ساڵە، ئەم حیکایەتی
تان و پۆ چنراوە بە تریفەو هەڵاڵە، ئەم عەشقی
ئاوو ئازادییە بۆ یەکەم جار لە بەرەبەیانێکی
زیوینی (ئەڵمانە)وە دەستی پێکرد! ئەو وەختەی
لە ژوورێکی قوڕینی بچکۆلەی پەنجەرە نزمی بە
گوڵە مێخەك داپۆشراوەوە.. گریانی کۆرپەیەکی
تازە لەدایکبوو، لەسەر کاسەوە، گۆمی ئەو بەرەبەیانەی
شڵەقاندو "ئەڵمانە"ی لە مژدەیەکی سەوز هەڵکێشاو هەر هەمان
کاتیش کەڵەشێرێکی پۆپنە ئاڵ خوێندیو تۆزێ لەولاترەوە
ماینێك زاو جوانوویەکی سپی کەوتە سەرزەویو لە ئاسۆیشدا
لە سێ دەری هەورێکەوە گوڵاڵە باری!
کۆرپەیان ناونا دڵ.. واتە (فوئاد)

فوئاد لەو نیشتمانە بچکۆلەیەی ئەڵمانەدا
لەگەڵ گوڵی دارچوالەدا چاوی پشکوت و
لەگەڵ کانیدا گوێچکەی کرایەوەو
دەستی مێژوویەکی زامدار.. مەلاشووی هەڵدایەوەو
بای وەشت رایژەنی و
لە دواییشدا لەگەڵ
بێچووە پڵنگێکدا.. پێی گرت و
لەگەڵ (با)ی کارەساتدا گەورە بوو.
ئەو بۆ یەکەمجار هەژاری و نانی برسی و ئاوی چەوساوە
پرسیاریان لا دروست کردو
زوڵم.. رایچڵەکاندو رەنگی پەریوی
کێڵگەکان و جوتیارەکان و باڵی شکاوی
باڵندەکان و پەراسووی دەرپەڕیوی منداڵان
پەیامێکیان دایە دەستی!
هێشتا ئەو و خونچە لە یەك عومردا بوون
کە پاییزی عومری وڵاتەکەی بینی.
هێشتا ئەو و نەونەمام لە یەك تەمەندا بوون

کە زریکەی ژنانی وڵاتەکەی بیستو
قامچی سەر جەستەی ئەوانی بینی.
هێشتا ئەو و یەکەم باڵەفڕێی کۆتر
لە یەك تەمەندا بوون
کە خولانەوەو سووڕانەوەی داڵەکانی
سەر سەری بینی.
ئیتر ئەویش وەکو ئازاری ئەو خەڵکە
باڵای کردو، وەکو قیژەی ئاخو داخو
پەیڤی ڕۆژانەی خوێناویو مانگەشەوی
دەردەداری گوندەکانو دەرمانی گریاوی
نزیك بالیف خەم دایگرتو بەڵام
لای ئەو
خەم بوو بە ترووسکە
ژان بوو بە برووسکە
قیژەکان بوونە سروود
بۆ هەموویشیان
سەری خۆی کرد بە ڕوانگەو

کەوتە ڕێگە!
کەوتە کۆکردنەوەی ئازارەکان
بۆ ئەوەی هەستنە سەرپێ.
سەردانی گوڵە گەنمەکانی ئەکرد
بۆ ئەوەی باسی منداڵانی بێ شیریان بۆ بکات.
سەردانی جۆگەکانی ئەکرد
بۆ ئەوەی پێیان بڵێ تینوەکان لە کوێن؟!
ئەچوو بۆ لای مامزە نەخۆشەکان
بۆ ئەوەی پێیان بڵێ کێ دەرمانەکانیان ئەدزێ.
هەموو ڕۆژێ ئەچوو بۆ لای بەرد
تا پڕ بە مشتی ورەی لێوەرگرێ!
هەموو ڕۆژێ ئەو خەریکی ئەوە بوو
پەیڤ بگۆڕێ بە هەنگاو
هەنگاو بکات بە ئەزموون و
ئەزموون بکات بەو پەنجانەی
لە نووسیندا ئەبن بە چاو.
هەموو ڕۆژێ ئەو خەریکی ئەوە بوو

زەنگەکانی جەستە وریابکاتەوە
شانەکانی جەستە نوێ بکاتەوە
سەرلەنوێ ژیان دروست کاتەوە.
لەگەڵ گوڵەبەڕۆژەدا بوونە هاوڕێ.
بۆ ئەوەی هەرگیز خۆر ون نەکات.
لەگەڵ زرِیاندا بوونە هاورێ
بۆ ئەوەی هەرگیز نەچەمێتەوە.
فوئاد وابوو..
فوئاد خۆشەویستی هەموو ماڵە برینداره‌کان بوو.
فوئاد خۆشەویستی هەموو باڵندە غەمگینەکان بوو.
خۆشەویستی هەموو ماسیە
زەردو سوورو جوانەکان بوو
"چونکە تۆڕەکانی لێ دوور ئەخستنەوە"
خۆشەویستی هەموو گەڵاو گوڵ و
دارستان و بێشەکان بوو
"چونکە تەورەکانی لێ دوور ئەخستنەوە"
خۆشەویستی هەموو قەڵەمە پاکەکان بوو

"چونکە درۆکانی نیشان ئەدان"
درۆی منارەکان
درۆی عەمامەکان
درۆی جبەکان
فوئاد وابوو
فوئاد ئەیوت: من هی خۆم نیم.
سەرم سەری شاخانەو
دەستم دەستی باخانەو
قاچم قاچی گوندانەو
دڵم دڵی گوڵدانەو
چاوم چاوی شارانەو
گوێچکەم گوێچکەی حەقیقەت!
تا ئەهات تەوری ڕیشدار
تیژتر ئەبۆوەو
تا ئەهات ئازار قوڵتر ئەبۆوەو
برین پەل وپۆی نوێی ئەهاویشت و
لەملایشەوە تا ئەهات

فوئاد باڵای بەرزتر ئەبۆوەو
هەنگاوی ئەبوو بە هەنگاوی تیشكو
ڕەنگی بە ڕەنگی شەفەقو
چون لاولاویش لەناو قەدی
مێژووی تازەوە ئەئاڵا!
مێژووی تازە.. مێژووی هەستانەوەی ئەسپەكان بوو
هەستانەوەی كێڵگەكان
هەستانەوەی تاشە بەردەكان و
هەستانەوەی شەقامەكان و
هەستانەوەی ژنەكان!
تاران پەچەی بە درەخت گرتەوە.
عەبای دا بەسەر ئاوداو
جبەی كردە بەر جادە.
عەمامەی كردە سەری باخچە.
بەزۆر ڕیشی بە گۆرانیی هێشتەوە
كراسیشی كردە بەر شیعرو
مۆسیقای بێوەژن كردو

ژیانی کرد بە پرسە!
تاران بە دەم کەسەوە پێناکەنێ.
بە دەم مەرگەوە نەبێ.
ئەو خۆشیی لە هیچ نابینێ
لە مەرگ نەبێ.
ژنی ئەو کوڕی ئەو کچی ئەو
هەموویان ناویان هەر مەرگەو
ئەوەی لەوێ لەدایك نابێ ژیانە.
ئیستا فوئاد سوڵتانیو ئایندە
قۆڵیان لە قۆڵی یەك دایە
ئیستا فوئاد سوڵتانیو مۆسیقا
لەناو شیعرا بوون بە چرا.
پەنجەی ئەو و پەنجەی باران
هەریەك پەنجەن.
سەری ئەو و سەری هەتاو
هەریەك سەرن.
قاچی ئەو و قاچی ڕێگا

هەریەک قاچن.
لە ئیستەدا تۆ بە ئاستەم فوئاد سوڵتانیو
ڕووبارێ لە یەکتر جوێ ئەکەیتەوە،
لە ئیستەدا تۆ بە ئاستەم فوئاد سوڵتانیو
ئازادی لە یەکتر جوێ ئەکەیتەوە.
ئیستا ئیتر فوئاد سوڵتانی بووە بە "با"
لە هەموو شوێنێکەو لە هیچ شوێنێکیش نییە.
لە یەک وەختا لە مەریوانەو لە قەندیل.
لە یەک وەختا لە جادەکانی تاراندا
پیاسە لەگەڵ قەسیدەیەکی شاملودا ئەکاتو
هەمان ساتیش لەبەردەرکی سەرای سلێمانی
لەگەڵ (بێکەس)دا ئەدوێتو
بۆ ئەو سەفەری ناو بەفرو بەستەڵەکە
شیعرێکی ئەو وەکو پاڵتوو لەبەر ئەکات.
ئیستە فوئاد سوڵتانی بووە بە نان
چۆتە هەمووماڵێکەوە..
بووە بە ئاو ئەخورێتەوە

بووە بە درەخت لە هەموو حەوشەیەکداو
بووە بە پەنجەرەی هەموو ژوورێکو
بووە بە ئاوێنەی بەردەمی ژنانو
بووە بە مەمکەمژی ساوایانو
بووە بە حیکایەتو
دەماودەم ئەگێردرێتەوە.
قەڵەم هەموو وشە جوانەکانی خۆی خۆش ئەوێ
بەڵام وشەی ئازا لە پێش هەمموویانەوە.
لە مێژووی ئاخۆران و بخۆراندا..
ئەو دەمەی بە مووی ڕیش پەتی خنکان
دروست ئەکراو لە تارانەوە تا کوردستان درێژ ئەبۆوە.
وەکو ئەوساو وەکو ئیستاش
ئەرزی حەرام بە قەد ئەرزی هەموو وڵات بوو
ڕەنگی حەرام لە هەموو ڕەنگەکان تۆخترو
فەتوای جەڵدە. فەتوای ڕەجم
لە گشت پەیڤێك بەرزتر بوو.
لەو دەمەدا بوو

فوئاد هاتە ناو مینرێژی حەرامەوە
سەری ئازادی ژنی کردبوو بە مانگ
باسکی ئازادی ژنی کردبوو بە جۆگەو
مەمکی ژنی کردبوو بە چراو
پرچی ژنی کردبوو بە پردو
ئازاری ئەوانی کردبوو بە پەیام.
من قەسیدەم هێلانەیە
بۆ هەر باڵندەیەکی کوردستان.
من هەرگیز لێم نەپرسیون
ئێوە لە کام ئاسمانەوە هاتوون؟
لە ڕۆژهەڵاتەوە فڕیون یان لە ڕۆژئاواوە؟
پێناسەی باکوورتان لە باڵاتاندا
هەڵگرتووە یان نامەی باشوور
لە دەنگتاندا؟!
من زامێکی کوردستانیم
ئەو خوێنەی لێمدێ
چوورەیەکی هی ڕۆژهەڵاتەو

چووڕەیەکی هی ڕۆژئاوایەو
تیلماسکێکی هی باکوورو
تیلماسکێکی هی باشوور!
ئەو خوێنەی ئێستەیش لەبەرچاوی ئێوە
لە سینەمەوە دێتە خوارێو سەرتاپام
ئەکا بە شەفەقو ئەم هۆڵەیش
ئەکا بە گوڵجاڕی هەڵاڵە
ئەوە خوێنی فوئاد سوڵتانییەو
جەستەی ئەوە لەناو جەستەی منداو
دڵی ئەوە لەناو شیعری منداو
ئەوە هەمان دار هەناری قوربانییەو
لە ناو ڕۆحی مندا ئەڕوێ!
ئێستە لەوێ.. لە ئەڵمانە
هەر لە نێوان دووئاوایی
"بسامو کانیعمەت"دا
بە شەو ڕۆژ تەیرێکی سەرو گەردن سووری
پەڕوباڵ سپی

دێت و ئەچێ و لەو بەینەدا
بە دەم فڕینی نزمەوە
گۆرانییەك..
بۆ منداڵانی هەژارو خونچەی ساواو
ئاوی جۆگەلەی غەمگین و
قولینەی بەتاڵی نان و
گۆرانییەك بۆ هەتاوی
لەش ڕێ ڕێ بووی ناو زیندان و
گۆرانییەك بۆ نمەنمەی
خەمانی ژنان دەڵێ..
ئەو بەردەوام لەگەڵمانە
دەمێ نووکی قەڵەممانەو
دەمێکی تر وا لە تابلۆی بەردەممانداو
ڕۆژێکی تر
ئەچێتە ناو گوڵدانەوەو جارێکی تر
لەبەر پەنجەرەی ژوورەو لە تەکماندا ڕائەوەستێ و
لە نێوانی ڕێزە ڕێزەی بارانەوە

خەیاڵێکەو دوور ئەڕوانێ.
لەگەڵمانە.. وەکو هەوا.. لەگەڵمانە!
ئەو وەختەی سواری فڕۆکەو کەشتی ئەبین
لەویاندا ئەو پەروانەیەو
لەمیاندا ئەو چارۆگەیەو
لەمێژووشدا.. هەموو جارێ
ئەگەر کورسی بەرامبەرو
تەنیشت چۆڵ بێ
وەکو خەونێ پەیدا ئەبێ و
بە هێمنی دائەنیشێ!
لە هەر کوێ بین.. ئەو لەوێیە
لە ئاوێنەدا کە سەیری خۆمان ئەکەین
ئەویش دێتە پشتمانەوەو ڕائەوەستێ و
سەیرمان ئەکاو پێئەکەنێ.
وەختێ کە چەپکەگوڵ ئەکڕین
ئەو هەمیشە گوڵێکیانە.
لە تیڤیدا هەمیشە ئەو لە ئازاری

ناو دنیادا ئەبینین و
ئەو کەناڵێکی بۆ نییەو
لە گشت کەناڵێکی جوانی چاودا
وێنەی دیارە.
وەختێ ئەچینە دەرەوەو
دەستی منداڵەکان ئەگرین
ئەو یان بووە بە نوقڵی ناو گیرفانیان و
یاخود بوە بەو جادەیەی
درێژ درێژ ئەبێتەوە بەرەو کازیوەی زیوینی
ئایندەیان.
ونمان ناکاو ونی ناکەین
لە هەر کوێ بین ئەو دێ و دەماندۆزێتەوە..
ئەگەر بچینە ماڵێکی سەقزەوە
لە نەخشەکانی مافووری سەر دیواردا
بۆتە شاهۆیەک و ئەفرێ.
ئەگەر بچینە کۆنسێرتێ
خۆی ئەگۆڕێ بە کەمانچەو

به شمشاڵو یاخود بووه
به مایکرۆفۆن ئەمانبینێو ئەماندوێنێ.
ئەگەر بڕۆین دوور دوور بڕۆین.
هەر لێرەوە هەتا ئۆقیانووسی ئارام
له پڕێکدا وەکو نەورەسێکی عاشق
پەیدا ئەبێو
به دەوری سەردا خول ئەخواو
باڵ هەڵئەبڕێ بۆ سڵاوو
له دواییدا نزم نزم تێئەپەڕێ!
گەر بچینه ناو برینه ڕەشەکانی
کەرکووکەوە
ئەو ئەبینین له تاقێکدا
یان دەرمانه بۆ سووتانو
یاخود بووه به سەرینی
ژنه نەخۆشێکی ئەوێ!
ونمان ناکاو ونی ناکەین
له هەر کوێیەکی دنیا بین

هەست و نەست
شێرکۆ بێکەس

لە لۆچی هەر زەمانێکدا
ئەو ئەبینین
من بە سەردان چووم بۆ "دارفوور"
لەوێ لەناو قاقڕێکی برسێتیدا..
لەوێ لەناو سەرماو سۆڵەی بێکەسیدا
دوو جار بینیم
یەکەم جاریان خۆی کردبوو بە پارووپەك
لەناو دەستی بچکۆلانەی منداڵێکداو
جاری دووەم خۆی کردبوو
بە بەتانیی گرمۆڵەبووی
ژێر دەوارێ!
ئەم ڕۆژانەیش من ئەیبینم
زۆر ئەیبینم، لە جادەکانی تاراندا
لەناو ئاپوورەی زاماندا
خۆی کردووە بە تیلماسکێ
لە قوماشی ناوچەوانی شۆڕە ژنێو
یاخود لە گەرووی شەقامدا

بووە بە باڵی هاوارێ.
من ئەبینم هەموو ڕۆژێ من ئەبینم
لێرە بێ یان لە هەر شوێنێ
بە بەیانیان دەستی چەپی ڕۆژنامەیەو
بە نیوەڕوان زەنگۆڵ زەنگۆڵی
ئارەقەی ناوچەوانی کرێکارەو
بە ئێواران زەردەی زەردەخەنەی ماڵەو
لە شەویشدا.. من ئەبینم
لەسەر ترۆپکی ئاویەر
مانگەشەوی خۆشەویستی و
دارژانی تریفەیە!
ئێستە لەوێ لە گۆڕستانی "تاڵەسوار"ی ئەڵمانە
شاتوویەکی سوور بووە بە حیکایەت خوانی
شەوانەی ئەو دەڤەرەو هەموو شەوێ بەشێك
لە داستانەکەی "فوئاد سوڵتانی" ئەگێڕێتەوەو
بەڵام داستان تەواو نابێ. قسەی ئەو هەموو
گەڵایە پەیڤی ئەو هەموو گژوگیایە تەواو

ئەبێو وەلێ قسەی برینەکانی جەستەی ئەو
دوایی نایە!..
ئێستا لەوێ
ئەو شاتووە سێ لقی خۆی
ئەکا بە سێ شەمو لە یادی
فوئاد سوڵتانیدا یەکە یەکە
بە پەنجەکانی سێ گەڵا دایان ئەگیرسێنێ.
ئێستەش ئێمە لێرە
سێ ئاوێنە. سێ ئینجانە. سێ منداڵ.
سێ کانیی. سێ کۆتر. سێ هەڵاڵە.
سێ شیعر. لە بەردەمی گوڵاڵەیی ئەم
یادەدا ڕیز ئەکەین و لەو کاتەدا کوردستانیش
بە ڕانکوچۆغەیەکی سوورەوە دێتو سێ جار
تەوێڵی ڕووناکی فوئاد سوڵتانی ماچ ئەکاتو
لە دواییشدا هەر هەموومان لە سێ ڕیزدا
پێکەوە ئەچینەوە بۆ ئەڵمانەو لەوێ بە دەم
حەیرانێکی بارێزەوە باوەش ئەکەین
بە شاتووەکەی سوڵتانیدا!!

سلەیمانی

2009/6/23

گوڵە شەست پەری بەهرە

(ڕەفیق چالاک) *

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

ئەو کاتە من حەڤدە بەهاری چاو فرمێسکاوی بووم
حەڤدە سیا ساڵ و حەڤدە کازیوەی تەماوی
هەرزەکارێکی سەرو قژ بژی لانەوازی
یێخەی کراس چرچ و لۆچی سك تێك قوپاو
تازە بەتازە چاوبڕکێم لەگەڵ کچی شیعردا ئەکردو
خەونم بە " جوانی بێ ناوی" گۆران و
پێغەمبەری " جوبران " و
گۆمەکەی "لامارتین " ە وە ئەبینی
کەئەوم ناسیی بۆ یەکەم جار
لەسەر تەختەی شانۆو لەماڵی "پیسکەی تەڕپیر"ی
" مۆلێر " دا بەیەکتر گەیشتین ..
ئێمە بنچك و ئەو دارتوویەکی پڕ
ئێمە تازە لەباڵەفڕێدا و
ئەو دەوران دەوری شەقژنی بوو
وتیان : ئەوتا " ڕەفیق چالاك " !
پیاوێکی ئەسمەری قیت و زیت .. دار زەیتون بوو .
لەشێکی باریك و سووك و بزۆز .. ئاسك بوو ئاسك .

تەوێڵ پان و چاوشینێکی بریسکەداری درەوشاوە
وەك دوو كوژەكەی بەرخۆر
قژ کورت ، بەدووکەڵی جگەرە
ناوەندی پەنجەکان زەرد زەرد
جێ بەخۆنەگر ، بەدەم و پل و قسە دانار دانار
لەرەی دەنگێکی سیحراویی کاریگەر
کە گوێ گری ئەخستە ژێر ڕکێفی
خۆیەوەو متی ئەکرد ...
وەك لەو دەنگەدا جادوگەرێ هەبێ
وەك لەو گەرووەدا
ژێ یەکی ئەفسوناوی هەبێ ..
وزەیەکی ماندوو نەبووی
هەمیشە سەماکەر وەك
ئاگرێکی بەکڵپەو بڵێسە
سەماکەر ..وەك قەڵبەزەی شەتاو
ئارووشە .. وەك سمۆرەی نێوان پەل وپۆی داران .
دەم ودوویەکی نەپساوەی تێکەڵ بە گاڵتەجاڕی و

پێکەنینێکی بەرز و سەرێکی وەك بەهەرچواردەوردا
بسوورێتەوە وابوو .. ، بەرلەچوارساڵ :
ئەسپی " سیاسەت " گلاندبووی
لەو پەیژەیەوە کەوتبووە خوارێ
زامەکان لەهەناویا هەر داگیرساوبوون و
بەلەشی یادگارەکانیەوە هەرمابوونەوە ..
بەڵام ئەو لەئەسپێ زیاتری هەبوو
لە پەیژەیەك زیاتری هەبوو
لە رێگایەك زیاتری هەبوو
لەپەیامێکیش زیاتری هەبوو ..
ئەو قەڵەمەکەی ئەسپێکی کەحێلەی
چوارپەل سپی بوو ،چوارپەل ئاگر ..
لەدەمی ئەو قەڵەمەوە ئاوێکی ڕەوان ، بێ گرێ و گوڵ ،
ئەرژایە ناو جۆگەی بەهرە و داهێنانەوە .
پلووسکی کۆساران بوو ، ئەو قەڵەمە .
وشەکانی مێوژە ڕەشکەو
تامیان وەك باسووق و گەزۆ و

خۆشاوی کوردەواری وابوو .
کە ئەینووسی ئەتوت :
دەرگەزێنی " سلەیمانی" بە گوێدا ئەچرپێنێ و
" مامەیارە " لە تەکیایەو
" ئەحەی کرنوو "شتی ئەهێنێتەوە بیرو
" کۆیژە " لە سیحری چیرۆك و مێژووی
خۆی پێ ئەبەخشێ .
چەندین زنەی بەهرە لەوسەرەوە هەڵ ئەقوڵێن .
درەختێکی تەلیسماویی بوو !
لەیەك کاتدا سێوە لاسوورەی پەخشان و
هێشووە ترێ ی رەزی دەنگ خۆشی و
گوڵە لاولاوی نواندن و
گوڵە بەرۆژەی رۆژنامەنووسی ئەگرت .
لەیەك کاتدا ..خورەی چەم و قاسپەی قەدپاڵ و
رەنگی ئاسۆو ، شەپۆلی چیرۆك و
بۆنی مێخەك بەندی کچی دڵدار و
شەماڵی بەردەم مایکرۆفۆن بوو .

ئەوەندەی گلۆڵە بلێسەیەك .. وریا بوو .
ئەوەندەی لاوك گەرم بوو
ئەوەندەی حەیران نیان بوو
هێندەی مامزێكی چاوشینیش سرك بوو
لەسەرو دەمێكدا كەئەم شارە هێشتا
وەك كیژی شەرمنۆك ..لەبەردەم هونەردا و
لەسەرشانۆ بە(ماتماتوولەوە)* .. نزیكی :
ئازادی ژن و سەربەستی رەخنە ئەكەوتەوە
نزیكی ژیانی داهێنان و سنوور بەزاندن ئەكەوتەوە
ئەو چالاكانە هات و چارشێوی
دەم وچاوی شانۆی لاداو پەنجەی كرد بەچاوی
تاریكی كۆمەڵایەتیدا و
مۆمی لەناو ویژدان و
لەسەر ناوچەوانی ئەو تەختە پیرۆزە
داگیرساند ..
چالاكانە هات و بوو بە
سرووودی ڕاپەڕین .

چالاکانە هات و بوو بە
گۆرانی کۆڕی ئازیزان و تێکەڵ بە دوو ئاوان بوو .
ئەسپی سیاسەت گلاندی
بەڵام ئەسپی هونەری جڵەوکردەوە
سواری ئەسپی شانۆ بۆوە ..
چووە سەربالەکانی هەلۆی سرودو
زەنگی ڕۆژنامەنووسیی لێدایەوە
دانەماو ، بیرنەچۆوە و، خامۆش نەبۆوە .
پەنجەرەیەکی لێ گیراو دە پەنجەرەی تری کردەوە
ڕێگەیەکی بزرکرد بەڵام چەندین ڕێگەی تری دۆزییەوە
چالاك .. یەك کڵاوڕۆژنە نەبوو ، یەك باخ نەبوو
یەك سەرچاوە نەبوو ، یەك بەهرەیش نەبوو .
چالاك .. دەنگ ورەنگ و و بۆن و بەرامەی
وڵاتی هونەر و نیشتمانی جوانکاری و
سەلیقەی پڕ لە وردەکاریی بوو .
زەنگیانە بوو ، ژێی کەمانچەو، وشەی پاراوو
سروودی ئاگراویی و ، ئەکتەرێکی زگماك و ، خەتیبێکی

هەژێنەروو ، قورگێکی تەلیسماوی بوو .
لە "گەلاوێژ " و لە " زەنگی کاروانی پەیام " و
لەلاپەڕەکانی " برایی و برایەتی " یش دا
ئەستێرە بوو ..
کوڕێك ئەوی تیابووبێ ، بەردەوام گەرم بووە
بەردەوام پڕ لە هاژەی پێکەنین بوو .
هەر " سیاسەتیش " پاڵەوانی خۆی نی یە .
هەر " حیزبایەتیش " شەهیدی خۆی نی یە .
کوردستانی شانۆ و ، نیشتیمانی هونەرو ، چیای گۆرانیی و
جیهانی ڕۆژنامەنووسی و ، زەریای زمانەوانیش
شەهیدانی خۆیان هەیە
مۆمی خۆیان هەیە
رابەری خۆیان هەیە
بۆیە بەدڵنیایی یەوە ئەڵێم :
" ڕەفیق چالاك " لە مێژووی سەوزی هونەری کورددا :
دار سنەوبەرێکی هەمیشە زیندووی ئێمەیە ،
قومریەکی چاوشینی وڵاتی گۆرانیی ئێمەیە

هەست و نەست

زەنگێکی شانۆی ئێمەو
ئاگرداتێکی ژووری کەلەپوورو
تاوسێکی ڕەنگینی بەهرەو
قەڵەمێکی دەم بەگزنگی زمانی کوردی و
گەرووەکی زێڕینی سروودی
نەتەوە یی و نیشتمانیی
ئەم کوردستانەیە .

هەولێر

*ماتماتوولە : حەزەر
* « گوڵە شەست پەڕی بەهرە (ڕەفیق چالاك) « ئەم پەخشانە بۆیەکەم جار لە « ڕۆڤار» ی ژمارە (30) ی تایبەت بەو هونەرمەندە گەورەیە بڵاوکرایەوە کە نەبوو دواتریش بکەوێتە نـــاو دیوانێکەوە یاخود لەچاپکردنەوەی کۆی دیوانەکاندا جێی خۆی بگرێ ، کەچی ســەیر ئەوەیە ئەمەم بەسەردا تێپەڕیوە و نەکەوتۆتەوەبیرم ! ئەمساڵ 2010 وەختێ تەلەفیزۆنی (KNN) ســەردانیان کردم بەونیازەی یادی چالاك بکەنەوە ، منیش گەڕامەوە سەر ژمارە تایبەتەکـەی ڕۆڤار و پەخشـانەکەی خۆم بەرچـاو کەوتەوە و ئەوسـازانیم چ هەڵەیەکم کردووە ! بەهەرحاڵ ئێسـتایش هەر نەچووە بچێ بۆیە بڕیارمدا جارێکی تر لە (هەســت و نەست) دا چاپبکرێتەوە .

ش. ب
2010/10/12

هەست و نەست

پلوورەی* زایەڵە
«چوار بڕای قوربانی
لە یەک ماڵی کەرکووکدا!»

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

ئەمرۆ هەموو پەپوولە ڕەشەکانی باخچەی فرمێسکی ئەم وڵاتە، دوورو نزیك، هاتوون و گەیشتوونەتە ئەم سارای کۆتەڵ و کۆستە. هاتوون و لە سەرتاپای بە ژان و سوێی کەرکووکەوە ئاڵاون و ئاوێزانی ماڵ بە ماڵ و کۆڵان بە کۆڵان و گەڕەك بە گەڕەکی ئەم شاری ڕەنجەڕۆو حەسرەتە بوون. ئەمرۆ هەموو پەڕەسێلکە بێوەژنە ڕەش و سپییە باریکەلەکانی ئێوارانی غوربەتی ئەم دەڤەرە، بە دەم خوێندنی مەقامێکی خاوی زەردەپەڕ لێچۆڕاوی گریانەوە، پۆل پۆل، ئەفڕن و نزم نزم، خۆیان ئەکەن بە حەوشەو هەیوان و ژووری هەناسەساردی بیست و دوو ماڵی ئەمڕۆی خەزان پۆشی ئێرەداو بەڵام ئاکام لەو ماڵەیاندا ئۆقرە ئەگرن و لەو هێلانەی کسپانەدا مل ئەکەن بە ژێر باڵیانەوە کە بە ڕیزو بە سەریەکەوە، لە یەك ساتدا، چوار کوڕ، چوار برا ،چوار ئەستێرەو چوار پەلکەڕەنگینەیان لە سێدارە درا!.

چوار خەرمانی هەڵدراوەی مژدەو،

شا پلیتەی ئەهرەمەنێك.

چوار ئەسپی سووری سروودو

شمشێری ژمارە سێ و شەشی مەرسومێکی دۆزەخین.

چوار شمشاڵی خۆشەویستیی و

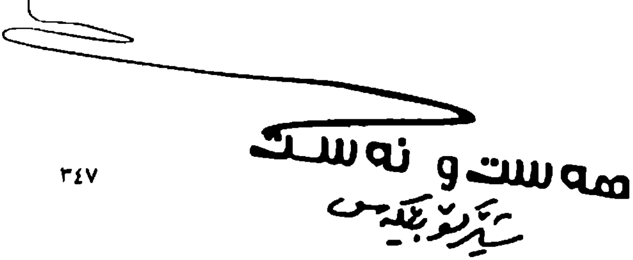

ئاگری غەزەبی "موعتەسەم بیللا"یەك
چوار دارچوالەی بەهارێکی هەرزەکارو
تەوری دەستی شەوەزەنگێکی عوروبە!.
"ئازاد".. باراتێکی زیوینی گەنج گەنج
کە تازە بە تازە هیوا شکۆفەی تیا ئەکردا.
سالار.. کۆترە شینکەیەکی عاشقی شاخ.
جەمیل.. ئارەقەی هەتاوی سەر گوڵەباخ.
دیرۆکێ بوو پڕ لە هاوارو زریکە، ڕۆژگاری دووکەڵو خۆڵەمێش بوو.
هەموو شتێ لە چاوەڕوانی مەرگدا خۆیان بۆ خۆیان ڕیزیان بەستبوو.
دادو هەقو جوانییو ئاشتی ئەو ناوەیان بەجێ هێشتبوو. نە پەنجەرە
لە دەرگا دڵنیاو نە شەقام لە کۆڵانو نە قەڵەم لە کاغەزو
نە پەنجە لە مەچەكو نە مەچەك لە جەستە دڵنیا.. هەموو شتێ
لە دەرزییەکەوە بۆ دیوارو بۆ پلیکانەو بۆ ڕێگا.. بە سەریەکەوە
سیخوڕ بوون.. شۆستە ڕاپۆرتی لە جادە ئەداو جادە لە درەختو
درەخت لە ماڵانو ماڵەکان لە ژوورەکانی خۆیانو ژووریش
لە یەکە بە یەکەی خێزان..
مێژوویەك لە غەدرو

غەدر لە قەنارەو
قەنارە لە جەللادو
جەللادیش لە مردن!
ئەچمە ناو قووڵایی گومانەوە. ئەچمە ناو قووڵایی برینەکانی کەرکووکەوە.
ناو خوێنی لەبەر ڕۆیشتووی سەدەیەکەوە. ئەچمە ناو قیژەی ژنەکانیەوە.
ناو کرووزەی ساواکانیەوە. ناو نووزەنووزی پەلکەگیاوە.
ناو گمەگمی برینداری باڵندەکانەوە. لەواندا شیعر بە تیلماسکی
خۆرنشین ئەنووسمو لە دواییدا بە سێدارەدا هەڵیان ئەواسم!:
من ئەمڕۆ شیعر بە تاڵەقژی بێوەژنان ئەنووسمو ئەیدەمە دەست
(با)ی غەریبان.. ئەمێستا من ئەم پەخشانە بە برژانگەکانی
سالار ئەنووسمو پەخشانیش ئەدەمە دەست تریفەی مانگەشەوێکی
کۆساران.. من ئەمڕۆ بە پەنجەکانی ئازادو نەوزاد تابلۆیەك
ئەکێشمو
ئەیدەمە دەست گەواڵە هەورێکی سەرگەردان.. من ئەمڕۆ سنگی
جەمیل ئەکەم بە شانۆی غەدرو لەسەر ئەو شانۆیە شانۆگەری
-تاوان- نیشانی ئێوەو نیشانی کەرکووك و نیشانی کوردستانو جیهان

ئەدەم‌و لە دواییشدا ئەیەمە بەردەمی قاپیی یەزدان!
چیرۆکێك لە زایەڵەی درەختی بێ نەوا
درەختی بێ نەوایش.. لە نامۆیی‌و
نامۆیی.. لە بێکەسی‌و
بێکەسیی لە کەرکووك‌و
کەرکووکیش لە فرمێسکی بێ کۆتایی دایکان!
من شیعرم ئەو تاڤگانەی نەدیبوو!
ئەو دارهەنارانەی نەناسیبوو.
ناوی کاك "شوکر لەتیف"ی باوکی ئەو چوار سروودەی نەبیستبوو. نازانم دایکیان کام مێرگی میهرەبان بوو. نازانم خوشکیان کام کازیوەی بەربەیان بوو.. من شیعرم کەسیانی نەدیبوو.. بەڵام کوا شیعری من هی شارێك‌و دووان بووە.. هی قوربانییەك‌و هەزاران بووە.. شیعری من هەمیشە ئاو بووە بۆ هەموو
هەتاو بووە، خاك‌و خۆڵ بووە، باران بووە بۆ هەموو.
شیعری من لێرە ئاگری چاڵە نەوتێ بووەو
لە ئامەد بەردی شوورا ڕەشەکەی.

لە مەهاباد شەوقی چوار چراکەی بووەو
لە قامیشلوو پێدەشتی بەرینی ئازارەکەی.
تازە من هی خۆم نیم، ئەم سەرە بوە بە سەری
پەڵــە هەورێکـــی ئاســـمانی ســـلەیمانیو ئـــەم گەرووە بـــووە بە شمشاڵێکی
سەر (ئاویەر)و، دەستەکانم بوون بە دەستی دوو جۆگەی
ناو دەرسیمو قاچەکانم بوون بە قاچی جوانوویەکی ناو عەفرین.
تازە من هی خۆم نیم. من ئەمڕۆ شێرکۆ نیم. من ئەمڕۆ ئازادمو
سبەی نەوزدامو دوو سبەی جەمیلمو لە نەورۆزی داهاتوویشدا
لەم شوێنەدا ئەبم بە سالار!.
شیعر لە خۆڵەمێشو
خۆڵەمێش لە کەرکووکو
کەرکووک لە قەقنەسو
قەقنەس لە عەشقو
عەشقیش لە سێدارەی براکان!
لەو ڕۆژەدا هەموو شەقامەکان تەنیا بوون. هەموو پەنجەرەکان
تەنیا بوون. ئیمام قاسم تەنیاو ڕەحیماوا تەنیاو خودای کوردیش

تەنیا بوو. لەو ڕۆژەدا عێراق بوو بوو بە یەك شمشێری
گەورەو شمشێریش بە دەست گوندێکەوە بوو ناوی "عۆجە" بوو.
لەو ڕۆژەدا، هەموو قەڵەمە جوانەکان دەستگیر کرابوون.
تەنها قەڵەمێك هەبوو کە ئەویش قەڵەمی گیرفانێکی تکریت بوو
مەرسوومێك.. لە بیست و دوو کەوی سەربڕاو.
کەوەکانیش لە قەفەزی سینەی بیست و دوو دایکی
لە سوتماکدا بەجێماو. سوتماکیش لە زوڵم و
زوڵمیش بە ئیمزای گەورەی جەللادان!.
من نازانم کەی ئەنووسم؟! وەکو هەور کە نازانی
کەی ئەبارێ!. من نازانم چ وەخت خەون بە خۆشییەوە
ئەبینم. هەروەك کەرکوك کە نازانێ چ وەخت خەون
بە بەختیارییەوە ئەبینێ
ئەوەتەی ئەم خاکە هەیە
ئاوی نەدیوە پێبکەنێ.
ئەوەتەی ئاویش هەیە
درەختی نەدیوە ئاسوودە بێ.
ئەوەتەی درەختیش هەیە

باڵندەی نەدیوە لەم ئاسمانەدا
دڵنیا بفڕێ!.
لێرەو لەوێ
ئەو هێلانانە زۆرن کە لە بەیانییەکدا
مەلێکیان فڕیو بەڵام ئیتر نەهاتەوە.
ئەو چرایانە زۆرن کە شەوێکیان
چرایەکیان چووە دەرێو بەڵام ئیتر نەهاتەوە.
بەڵام لێرەو لەوێو لە دنیادا
ئەو ماڵانە زۆر دەگمەنو ئێجگار کەمن
کە چوار کوڕو کە چوار برایان پێکەوە
چوار سێدارە لە یەك ساڵدا بیانباتو
بەڵام ئیتر نەیەنەوەو نەیەنەوە!.
1985/5/14
لەو ڕۆژەدا، من لە بەرگەڵوو، لە دەربەندی پێشمەرگەدا
چاوەکانم. دوو پەپوولەی نێو دەوەنو بەر سێبەری
ڕیزە شاخی سەر "دابان" بوون. دەستەکانم دوو لقی
درەختی ئازادیو قاچەکانم دوو ڕەگی ئەستووری خۆشەویستیو

مەشخەڵان بوون. لەو دەمەدا، ژوورەکەم لە گەرووی
بەرگەڵوودا. لانەی پڵنگە شیعر بوو. شەوو ڕۆژ شەهیدان
میوانم بوون. شەوو ڕۆژ سروودم تیا ئەسوتاو گۆرانیم تیا
سەوز ئەبوو.

لە بیرمە، لە بەیانیی 1985/5/14دا
قەڵەمەکەم بە یەك سك چوار شیعری چاوڕەشی
بوو. لە بیرمە شیعرەکان لە یەك ڕۆژدا پێیان گرتو
لە یەك ڕۆژدا گەورە بوون و لە یەك ڕۆژیشدا خۆیان بەستو
چوون بۆ بەرەی بەردو ئاگر. هەر هەمان ساتیش لەو
ڕۆژەدا لە 1985/5/14دا، دوور لە بەرگەڵوو،
بەرەو خوار، لە شاری غەدرا، چوار برای شیعرەکانم.
چوار برای فرمێسکەکانم. چوار برای خەونەکانم
بەرەو پەتی سێدارەکان بەڕێوە بوون.

1985/5/14
لەو ڕۆژەداو لە شاخداو لای ئێمە چوار پەلکەگیا لەبەردەکەی
بەردەمی ژوورەکەمدا خەریکبوو ئەرسکان.
چوار زنە خەریك بوو هەڵئەقوڵان.

چوار جوانۆ لە دەشتەکەی بەردەمی ژوورەکەمدا
غاریان ئەکرد. هەمان کاتیش
لە شاری غەدردا.. چوار ڕەنگم. چوار دەنگم
چوار شنەم خەریك بوو ئەخنکان!.
لە تەماشای گریانمەوە ئەبینم
چوار ئەسرینم، وا بوون بە چوار. ئەستێرە
هەڵئەکشێن بەرەو لای خواو، لەوێوە
بارانی نوور، ئەهێننەوە، بۆ ئێرە.
1985/5/14
ڕۆژێ لە سەعاتی تەم‌و مژو
تەم‌و مژ لە دەقیقەی زوڵم‌و
زوڵم لە چرکەی مەرگ‌و
مەرگیش لە زەمانی تاوان.
2010/5/14
دوای بیست‌و پێنج سووڕانەوەی زەوی بە دەوری خۆردا.
دوای بیست‌و پێنج خولانەوەی مانگی مایس بە دەوری وەرزەکاندا.

دوای بیست‌و پێنج دەورەی ئەم وڵاتە بە دەوری چاوەڕوانیدا.
دوای حەوت خولی ئازادیی بە دەوری قوربانییەکاندا.
دوای حەوت سووڕی هەڵپەڕکێ بە دەوری لاشەی جەللادا.
دوای حەوت جەژنی نێرگزو حەوت زەردەخەنەی
کەرکوک‌و حەوت قریوەی شیعری من.
ئەوەتا پۆل پۆل وشە کوژراوەکان گەڕاونەتەوە بۆماڵەوە.
ئەوەتا درەختە سووتاوەکان لە دارستاندا ڕواونەتەوە.
ئەوەتا ڕەوە جوانووە سەربڕاوەکان لە پێدەشتەکاندا
هەڵساونەتەوە.. ئەوەتا.. بیست‌و دوو چرا کوژراوەکەیش
ژوور بە ژوور داگیرساونەتەوە..
ئەوەتا هەر چوار کۆترە شینکەکەی ماڵی "شوکر لەتیف"یش
لەسەر سێدارەوە باڵیان گرتۆتەوەو هاتوونەتەوە
نێو هێلانەکانی دڵان!.
2010/5/14
ئەوە ئازادە.. بووە بە جانتا بچکۆلەکەی
کۆڵی ئەو کورە حەوت ساڵەیەی هەموو ڕۆژێ
لەو شەقامەوە ئەپەڕێتەوە بۆ قوتابخانەکەی!

ئەوە سالارە.. بووە بەو کانییەی هەموو ڕۆژێ
لە ئاوە ڕەوانەکەی خۆی ئەدا بە مالأنی ئەو گوندە!.
ئەوەیش نەوزاد، بووە بەو دەغلەی
لەو بەرمانەوە "با"ی خۆشەویستیی کەروێشکەی تیا ئەکا!
ئەوەیش "جەمیل"ە.. بوو بە قەلەمی ئەو شاعیرەی
لە ژوورێکی سپیکەلەی ڕەحیم ئاوادا بە ناو عەشقدا پیاسە ئەکا!
ئەوەیش باوکیانە بووە بەو پەلە هەورەی
ماچی ئەو لوتکانە ئەکاتو لە دواییشدا وردە
وردە دائەبەزێ بەرەو ئەم بنارە
ئەوەیش دایکیانە
بووە بەو مانگەشەوە غەمگینەی
هەموو جارێ بەو سەرەوەو لەم وەرزەدا
تەماشایەکمان ئەکاتو بەرلەوەی ئاوابێ
دوو فرمێسکی زیوینمان بەسەردا ئەرێژێ!.
ئەوەیش منم بەرامبەرتان
بووم بە ئاوێنەی عومرتان.
ئەوەیش منم.. وەك ئەمبینن

سەرم بووە بە کەرکووک و
چاوێکیانم بە ئازادو
ئەویتریان بە نەوزادو
دەستی ڕاستم بە سالارو
دەستی چەپم بە جەمیل و
لە دواییشدا فەرموون ئەوە دڵەکەم و
دەری دێنم و ئەم شیعرەی تێوە ئەپێچم و
هەڵی ئەدەم بەسەرتانداو
من دڵنیام لە دوای خۆیشم
ئەویش ئەبێ بەو نەورەسە سپی و سۆڵەی
بۆ یەک چرکەیش
ئاسمانی خۆشەویستیتان جێ ناهێڵێ!

2010/5/5

هەست و نەست

شانۆیەك لە تەم..!

شێرکۆ بێکەس

بۆ ساڵیادی کۆچی هونەرمەند ح. میسری

من لە هاورێ نزیکەکانت نەبووم. وەلێ دووریش نەبووم،
نە وەك کامێرا لە تەکتا بووم و نە وەك هەندێ رەخنەیش لێتەوە
دوور بووم. بەلاّم هەمیشە تاڵە پرشنگەکانی هونەرو شیعر
رۆحـــی هەردووکمانی ئاوێزانی یەکتر ئەکرد. هەردووکیشـــمان لە
بەردەمی
یەك قیبلەی عەشقی مەزندا پێکەوە ئەنووشتاینەوە ئەویش کەرکووك
بووا.
بە کورتی لە یەك ون نەبووین چونکە نە شیعر چاوی تۆی
بەجێ ئەهێشت و نە شانۆیش دڵی من. بەلاّم نە هەموو شیعرێك
خۆی ئەکرد بەو چاوانەداو نە هەموو شانۆیەکیش ئەهاتە ناو ئەم
دڵەوەا. خولیاکان و خەونەکان و پرسیارەکان زۆر بوون. لە ناو
هەموویشیاندا (نوێخوازی) مەراقێکی داگیرساو بوو. تۆ لەو جەستە
بزۆزانە بووی کە بۆ دۆزینەوەی جووڵەیەکی نەبینراو یان گرتەیەکی
ساتەوەختی کامێرایەك،
کە پێشتر پەی پێ نەبرابێ، دانەئەسکنای،
هەنگێکی بێ ئارام و مەکۆی تەونێ بووی لە نەخش و نیگاری
تان و پۆ دانەئەبرای!. غەدریان لێ کردیت، ئەو وەختەی
هەندێ لە هاورێ بەدەکان ئەیانویست جێپەنجەت لەسەر جەستەی

تەختەی شانۆو لە گلێنەی کامیراکانی ئەم شارەدا بسڕنەوە.
غەدر بوو.. غەدر لە خۆشەویستیی تۆو سلەیمانی.. غەدر بوو لە ڕەنگی تازەو لە هاواری تازەو لە بێوەفایی بەرامبەر جوانیی !.
هەر جارێك تۆم دیبێ
لەگەڵ خەیاڵی پرۆژەیەکی هونەری
نوێدا.. تۆم دیوە.
حەزت ئەکرد.. لە کەس نەچی لە خۆت نەبێ.
حەزت ئەکرد.. لە شتە بچووکەکانەوە، لە هێماو دەستو پەنجەی وردی ئەوانەوە بەرەو شتە گەورەکان هەڵکشێی بۆ نموونە لە نووکە دەرزییەکەوە.. بەرەو نووکی ئەستێرەیەك لە دەفتەرێکی بچکۆلەی بەرباخەڵەوە.. بەرەو لوولە تۆماری داستانێ.. لە چۆلەکەیەکەوە بۆ لای هەڵۆیەك.. لە ئاماژەی گەڵای درەختەوە.. بۆ لای وزەوزی ڕاستەوخۆی دارستانێ!.
لە بیرمە جارێکیان چووینەوە ماڵی خۆتان. ئەو ژوورانە لە ژووری ئاسایی ماڵانی ئاسایی نەئەچوون. لە هەموو شتێکدا، شتێکی هونەری: چاوێ، دەستێ، دەمامکێ، گەردنی پەیکەرێ، تابلۆیەکی تەواونەکراو، نیوەگریانــێ، نیوەپێکەنینــێ، قەرەباڵغییەکی کتێب و

کاسێت، هێمنی جووتێ ماسی عاشق، لەولاوە پایپێك، لەولای ترەوە پۆستەری شانۆنامەیەك کە لە پاش چەند ساڵ هێشتا هەردەم بە زەردەخەنە تەماشای ئەکردین. بۆنی مێخەکبەندێکی هەڵواسراو. بۆنی ڕیشی ئەپسن و بۆنی ملیوانەی کراسەکەی بەری شکسپیر، چاوی گەشی ژێر چاویلکە بازنییەکەی چیخۆف و لەولای ترەوە وێنەی سێ منداڵی لارەملی گەرەکێکی برسی کەرکووك.. ئەوانە هەموویان بواریان بە دەم نەئەدا بۆ قسەو تەنها چاوم لە هاتووچۆی ناو ئاوێنەکانی ئەواندا بوو. لە بیرمە جارێکی تریش، بە هۆی شیعرێکمەوە کە خانمێکی گۆرانیبێژی باکوور وتبووی، تۆیش کاری دەرهێنانی تەلەفزیونیت بۆ ئەنجام ئەدا.. هاتیت و منت لەگەڵ خۆتدا برد بۆ گردی سەیوان و لەوێ لەناو ئەو دارستانی کێلانەدا لەسەر قەراغی گۆڕێکیان منت داناو تەمسلێکت پێ ئەکردم کە نەم ئەتوانی بیکەم، بەڵام ئیتر هەرچۆنێك بوو خۆم و پەرە کاغەزی پەرش و بڵاوی دەوروبەرم و قەڵەمی نائارامی نێوان پەنجەکانم.

شتێکمان کرد.. ئەمزانی بە دڵت نییەو وەلێ نەشت ئەتوانی بە سەعاتێ بم کەیت بە ئەکتەر.. کە هەڵسام و خۆم تەکاندو پێکەنیم و پێکەنیت پێت وتم: تۆ بۆ هیچ شتێکی تر درووست نەبووی جگە لە شیعر.. چەندین جاری تریش.. مێزی هەمیشە گەش و مەستی شەوانی

خۆشەویستیی.. لەگەڵ یارانی تردا.. لە دەوری ماشقەکانی شیعرو شانۆو ڕۆمان و چیرۆك كۆی ئەكردینەوە.. شەلاڵ بە وشە، شەلاڵ بە وێنە، شـەلاڵ بە شـانۆنامەیەكی تازە.. پاراو بە تریفەو زەردەخەنە، سەرگەرم بە بادەو قسەی بێ پەردەو.. تا هەڵكردنی (با)ی توندی ڕەخنە..

یەكتریمـان ئەبردو ئەهێناو لە پڕێكدا شـنەی دێرە شـیعرێ خاوی ئەكردینـەوەو توورەبوونمان بیرئەچۆوەو هەموومـان ئەبووینەوە بە منداڵ و بە پەپوولەو شەقامی دوای نیوە شەویش ئەبوو بە باخچە..

كۆچەكـەت كۆچێكـی بێـوادە بوو! هـەر وەك ئـەوەی تۆ بەلای تاڤگەیەكدا تێپەڕی و دوای دەقیقەیەك بڵێن.. تاڤگەكە مرد!

هەروەك ئەوەی.. تۆ ئێسـتا دەسـتت لەناو دەستی شانۆیەكدا بێ و هەركە چوویتە دەرێ بێن و بڵێن شانۆكە مرد.

كۆچەكەت كۆچێكی خێراو بە پەلە بوو

وەك ئەوەی.. تۆ پێش چركەساتێ.. باڵندەیەك گۆرانیت بۆ بڵێ و لە پڕێكدا بێن بڵێن باڵندەكە مرد..

كۆچی لە ناكاوو هەوری بە باران و خەیاڵی شاعیرانەو گرتەی خێرای كامێرایەك و پەیدابوونی لە پڕی خۆشەویستێك و ونبوونی لە پڕی تیشكێك و هاتنی لەناكاوی كارەساتێك و ڕۆیشتنی لە

ناكاوى هيوايەك.. هەموويان لەو سەرئەنجامەدا لە يەكترى ئەچن.
تۆ چەندين گەواڵە هەورت لەگەڵ خۆتا برد.. كە هێشتا نەباريبوون..
تۆ چەندين شانۆنامەت لەگەڵ خۆتا برد..
كە هێشــتا نەكەوتبوونە جووڵەو گرۆگاڵ. چەندين خۆزگە كە هێشتا شكۆفەيان نەكردبوو..
چەندين گريان كە هێشتا فرمێسكيان نەرشتبوو..
چەندين قەڵەم كە هێشتا پێيان نەنووسرابوو.. بەڵام تۆ دوو يادگارى گەورەت لە دواى ئەو كۆچە بەجێهێشت كە لە ناو ماندا بوون
بە دوو ئاوێنە، بە دوو رووبار، بە دوو قەسيدە، يەكەميان: ئەو شەقامى هونەرو كامێراو شاشەى تەلەفزيۆن و شانەى ئەكتەرانەى كە بەردەوام ئەبزوێن و ئەبەخشــن و كۆتاييان بۆ نييەو لێرەيش نەبيت وەك لێرە بيت هەر وايە.
دووەميــان: خاتــوو (چيمــەن)ى هاوســەرت، ژنــە ميهرەبــان و سەلارەكەت.
كە بە دەستێك تابلۆكانى پڕ ئەكات لە ڕەنگى وەنەوشەو هەنسك و لە ڕەنگى تەنيايى و بە دەستەكەى تريشى باوەش ئەكات بە ملتاو ئەلبــووم و كاســێت و پۆســتەرو گوڵى كــراس و ڕيشــاڵى ملپێچ و قەڵەمەكانت ماچ ئەكات.

هەست و نەست

ژنێك لە تریفەی غەمبارو لە چیمەنی سەوزی فرمێسكو
ژنێك لە دوا تیشكی خۆرنشینو
سەروقژێك لە ڕنووی بەفری تاریكیو
ئاوازێك لە ڕەنگی كۆچو غەریبیو
هاتووچۆیەك لە پەپوولەی ڕۆحسووتاو!

هاوسەرەكەت، هاودەمەكەت، هاوكەركووكو
هاوناموٚییو هاورووناكیو هاوخەمەكەت
هەموو جارێ لە پێشانگایەكدا تۆ ئەكا بە ڕەنگێكی باڵدارو
بە هێڵی ئاسۆیەكی بریندارو یاخود بە كۆچێكی ڕەنگ
خۆڵەمێشی ئەودیوی دنیایەكی نادیار..
هەموو جارێ تۆ دێنێتەوە ناومان، تۆ لە قژیا
ئەبینینەوە، لە سێبەرەكەیدا، لە زەردەخەنەكەیدا،
لە چوارچێوەی تابلۆیەكیدا، لە ڕەنگێكی ماتو مەلوولیا..
ئەو وەختەی فیگەرەكان ئەبن بە باران
ئەو وەختەی بۆشاییەكان ئەبن بە پرسیارو
خۆشەویستیت بە دیدار.
تۆ وەجاخی هاوسەریت

له شه‌وچراخ ڕووناكترو له خودی وه‌فا خۆی جوانتره.
چیمه‌ن ناهێڵێ گه‌ردی بیرچوونه‌وه له په‌ڕی خۆشه‌ویستیت بنیشێ
چیمه‌ن ناهێڵێ دیمه‌نی شانۆكانت له‌به‌رچاوی كورسیه‌كان و
مۆمه‌كان و منداڵه‌كان و گه‌نجه‌كان و عاشقه‌كان.. بڕه‌وێنه‌وه.
ئه‌و ژنه چه‌ند مه‌زنه
كه فرمێسك و هه‌ناسه‌و ته‌نیایی و بیره‌وه‌ری و
خه‌ون و ته‌ماشای تاقانه‌كه‌تان و ئاینده
له ناو یه‌كدا ئه‌گرێته‌وه‌و ڕه‌نگێكی نوێی نه‌بینراویان
لێ دروست ئه‌كاو به‌و ڕه‌نگه‌یش گه‌وره تابلۆیه‌كی
خۆشه‌ویستی و بیرنه‌چوونه‌وه‌ت بۆ ئه‌كێشێ!
من له هاوڕێ زۆر نزیكه‌كانت نه‌بووم!
هێنده‌ی ئه‌وان بنج و بێخی دڵ و ده‌روون و سروشتی
تایبه‌تیتم نه‌ناسیوه.. وه‌لێ كوا ئه‌وه بۆ جیهانی
شیعرو هونه‌ر گرفته. كاتێ شیعرێكی بچووك یان
یه‌ك دیمه‌نی شانۆیی ئه‌توانێ بمانكا به دوو هاوڕێی
نزیك!.
هاوڕێم میسری!
دوای ساڵێ لێك دابڕان.. دوای ساڵێ تراویلكه،

دوای ساڵێ کسپەو دوای ساڵێ تەمو چاوەڕوانی،
وا ئەمڕۆ بە خۆمو باوەشێ گوڵەمێخەکی پەخشانەوە
هاتووم بۆ لات، بۆ ئەم هۆڵە دڵتەنگە هاتووم بۆ لات.
ببوورە ئەگەر بەر لە خۆت گوڵەکان بدەم بە چیمەن
ئەگەرچی ئەزانم ڕۆحە سپیەکەت ئەمەی پێخۆشەو
هەروەها شیعری منیش..
هاوڕێم میسری!
با تۆیش نەیەیتەوە بۆ لامان!. بەڵام ئێمە هەموومان
دێین بۆ لات.. یەك لە دوای یەك.. من لەگەڵ دوا
شیعرداو.. ئەو لەگەڵ دوا چیرۆکداو ئەویتر لەگەڵ دوا
ڕۆمانداو ئەویتریش لەگەڵ دوا گۆرانیدا.. دێین بۆ لات
تۆیش هاوڕێم میسری
شانۆنامە تازەکەت ئامادە کە!

2010/5/31

نائومێدیی

-کورتە شانۆ نامەیەکی شیعریی-

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

دەرهێنەر: لە دوای ئەو هەموو تەنیایی‌و
دیار نەمان‌و دابڕانە
شەوێك لە پاڵ گۆمەزەکەی (شێخ مارف)دا
"مەحمود جەودەت" لەگەڵ "حیلمی"
بە یەکەوە ڕاوەستابوون
تەماشای "مانگ"یان ئەکردو
باسی مێژووی کۆن‌و تازەی
کوردیان ئەکرد:
جەودەت وتی:
مەحمود جەودەت: ئەمەوێ سبەی سەرێك بەم
لەناو شارو
نەوەی تازەمان ببینم‌و
بزانم ئەوان ئەڵێن چی؟!
ڕەفیق حیلمی: دڵنیام هەموو باوەشی
پڕ مێخەك‌و پڕ گوڵاڵەت
پێدا ئەکەن!
بە پۆل ماچت بۆ ئەنێرن‌و
لە بەرپێتا، فەرشی ئەوینیان ڕائەخەن!

سڵاوی منت بیر نەچێ!
مەحمود جەودەت: کە هاتمەوە هەر لێرەدا
ئەتبینمەوە!.
چی ڕویدابوو
لە نووکەوە
هەموویت بۆ ئەگێڕمەوە .
دەرهێنەر: سبەی بە گرددا داگەڕاو
هەر ڕاستەوخۆیش
ڕووی کردە بەر دەرکی سەرا
وەلێ ئێجگار سەری سوڕماو
هیچ شوێنێکی نەناسییەوە!.
گەنجێکی دی
جەودەت: ئەرێ کاکە لەم شارەدا
مونەوەر لە کوێ ئەبینرێ؟!
گەنجەکە: زانکۆ.. زانکۆ "دەستی بۆ سەرێ ڕاکێشا"
دەرهێنەر: جەودەت ملی ڕێگەی گرتو
هەرچۆنێك بووە وەختێ گەیشتە پرسگە
جەودەت: من جەودەتم، مەحمود جەودەت!

پرسکه: بەڵام ئێمه تۆ ناناسین؟. ئێ چیت ئەوێ؟
جەودەت: گاڵته ئەکەن؟! چۆن نامناسن؟. سەرداتێکی بەشی
مێژووی
زانکۆ ئەکەم..
پرسکه: ئاخر له کوێوه بتناسین؟!
جەودەت: ئەوه شوێن پەتەکەی ملم؟! تۆ بڵێی بیرچووبمەوه !.
پرسکه: شوێن پەتی چی؟! بەڵام لەبەر عومرو ڕیشی سپیت
قەیناکا دەی بچۆ ژوورێ!.
دەرهێنەر: هەرچۆنێك بوو مەحمود جەودەت
چووه ژوورێ، پرسیاری بەشی مێژووی کرد، کچێك
دەستی بەرەو لای سەروو درێژ کرد. مەحمود
جەودەت گەیشته بەردەم دەرگاکەی و کوڵجارێ
کچ و کوڕی جوان ڕاوەستابوون.
جەودەت: من مەحمود جەودەتی مێژوونووسم..
مەحمود جەودەی باپیرتان.. مەحمود جەودەتی ئەفسەر
له لەشکری شێخ مەحموددا. مەحمود جەودەتی مێژووناس و
مێژوونووس ، هەروەها
بێکەس و گۆران شیعریان بۆ وتووم.

مەحمود جەودەتی سەر سێدارەو ئەویش شوێن پەتەکەی
ملم!.. کێ ئەمناسێ؟! تۆ بڵێی بیرچووبمەوە ؟! .
دەرهێنەر: هەموو بێدەنگ بوون. تەنها کوڕێکیان
نەبێت دەستی هەڵبڕی و وتی:
کوڕەکە: بیرمە باوکم جارێك باسی
تۆی بۆ کردووین.
باسی قەڵەمەکەت، باسی
ئازایەتی سەر سێدارەو
باسی نیشتمان پەروەریت!
دەرهێنەر: لێرەدا بوو، ئیتر جەودەت
ئارەقێکی ساردی دەرداو
دوو دڵۆپ فرمێسکی گەرمیش
بە ڕوومەتیا هاتە خوارێ و..
چۆن هاتبوو.. هەر بەو جۆرەیش
گەڕایەوە بۆ سەیوان و چووەوە ناو گۆڕەکەی خۆی!

ئەیلوولی 2010

کۆماری سێداره‌! *

هه‌ست و نه‌ست

شێرکۆ بێکه‌س

ئەمڕۆ "با" بریندارەو
هەتاوێکی سووری لێ ئەچۆڕێتەوە.
هەموو درەختەکان بوون بە دار هەنار
هەموو ماڵەکان ئەرخەوانین .
هەموو شەقامەکان هەڵساونەتە سەرپێیان .
ئەمڕۆ لەرۆژهەڵاتی وڵاتەکەمدا
پۆلێ کۆتری سوور لە زیندانەوە
لەسەر سێدارەوە هەڵفڕیون و
شەقژن .. شەقژن
گەڕاونەتەوە کوردستان !
کۆترە سوورەکان ئەڵێن :
ئێمە گمەی ئەو چیایانەین ..کەناگوێزرێنەوە .
ئێمە گەرووی ئەو شیعرانەین .. کەوشك ناکەن .
ئێمە لەنەسلی ئەو باوهۆزانەین کە نانوشتێنەوە !
ئەمڕۆ کۆترە سوورەکان بەئێجگاری گەڕاونەتەوەو
ناچنەوە تاران ! .
کۆترە سوورەکان ئەلێن :
کۆماری سێدارەی ئیسلامی
خوار خوار بۆتەوەو
بەڵام ئێمە تازە وا خەریکین
لە ملەی بەرزەوە

هەست و نەست

دەست بۆخۆر بەرین و دای بگرینە سەر ئەرز !.
لەم بەیانییەوە
شەقامە هەرە گەورەکەی "سنە"
ناوی خۆی گۆڕی بە " فەرزاد کەمانگەر"
لەم بەیانییەوە
گەورەترین باخچەی" مەهاباد "
بوو بە "شیرین عەلەم هۆلی " و
" مانگ " ی کردە سەر ! .
لەکازیوەی ئەمرۆوە ..
هەموو ئەو منداڵانەی لەدایکبوون
بە مێیەکانیشەوە
ناوی "فەرهاد وەکیلیان" لێنرا !.
لە ئەمرۆوە
لەیەکەم گزنگی سووری بەیانەوە
" مەهدی ئیسلامیان "بوو بەگۆمی "وان " و
"عەلی حەیدەریان" بوو بە "تاق بوستان " ی کرماشان .
کۆترە سوورەکان ئەلێن :
دەبا کۆماری سێدارە
"سنە" لەسێدارە بدات !
"مەهاباد" بکات بە سلنگەوە !

نەهێڵێ گیا سەوز بێ
نەهێڵێ ئاو هاژە بکات و
نەهێڵێ باران بباریٚ و
نەهێڵێ منداڵەکانمان لەدایکبن !
من ئیتر لەمڕۆوە عاشقی چاوانی
"شیرین عەلەم هوڵ" یم .
لە ئەمڕۆوە هەرچی شیعرم هەیە
ئەیانکەم بە کوڵی گۆرانیی
بۆباڵای " شیرین عەلەم هوڵ"ی.
لە ئێستەوە من تاڵێ لەقژی ئەوم .
لە ئێستەوە
من نینۆکی پەنجەی ئەوم .
لە ئێستەوە من ئیتر ئەبمە ئەو جووتە پێڵاوەی
کەبۆدواجار لەپێی کردوو
پێوەی چووە سەر سێدارە .
لە ئێستەوە
من بازنی بە جێماوی دەستی
"شیرین عەلەم هوڵی" م .
گوارەی بەجێماوی ئەوم .
خەونی بەجێماوی ئەوم .
من ئێستە بووم
بەجانتا بچکۆلانە دەستیەکەی

" شیرین عەلەم هۆلی"
بەشانەی قژی و
بەئاوێنەی تەماشای و
من ئێستە بووم
بەدواتیکە نانی بەجێماوی و
بەدوا نامەی نیوە شەوی و
من ئێستە بووم
بەخۆڵی ژێر پێڵاوەکەی
"شیرین عەلەم هۆلی"
کۆترە سوورەکان وا ئەڵێن :
کۆماری سێدارەی ئیسلامی
ئەوەی ناتوانێ هەرگیز هەرگیز
هەرگیز لەسێدارەی بدا
ئایندەیەو ئازادی ! .

سلێمانی

سەرەتاو کۆتایی 2010

* داوبەدوای لەسێدارەدانی ئەوپۆلە ئازادیخوازانەی رۆژهەڵاتی کوردستان ، پارچە پەخشانێکم نووسی ، لەراستیدا لە رووی هونەرییەوە بەشێکی زۆری قسەی ئاسایی بوون و بەدڵم نەبوون بەڵام لەلایەن خەڵکی کوردستان و بەتایبەتی رۆژهەڵاتی کوردستانەوە پێشوازییەکی گەرمی لێکرا، بەم دواییە جارێکی تر گەڕامەوە سەری و هەندێ دێری نەبێ نەوانیترم گۆڕی ، بەڵام هێشتا بەلای خۆمەوە شایستەی ئەو قوربانیانە نین ، دیسانەوەلەڕووی هونەریشەوە هێشتا هەر نزم فڕە وەلێ بە بەراورد لەگەڵ یەکەم دەقدا کەمێک بەرزتر بۆتەوە !

ش. ب
کۆتایی 2010

محێدین زەنگەنە

مانگە شەوی ناو باخی پرتەقاڵ؛

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

لەوپەری دنیاوە تا باقووبە

2000/4/16

ژوورەکەم پڕە لە دیاریی.
لە گۆمێکی "زوریخ"ەوە
چاکەتێکی شینی کاڵم بۆ هاتووە.
لە تەمێکی لەندەنەوە
کراسێکی خۆڵەمێشیو
لە شەقامێکی زەیتوونیی "پاریس"ەوە
پانتۆڵێکو
لە باخچەیەکی ئۆسلۆوە
بۆینباخێکی گوڵ گوڵی.
ژوورەکەم پڕە لە دیاریی
خۆرنشینێکی هاوڕێم، ڤیەننایی
قاپێ شەرابی بۆ ناردووم.
لە مۆسکۆوە کرێوە بەفرێکی دۆستم
جووتێ گۆرەوی ئەستوورو
زریانێکی قوتبی ژووروو
جووتێ دەسکێشو کلێتەو
شەپۆلێکی زەریای سپیش

پەرداخێکی کریستاڵی.
ژوورەکەم پڕ بوو لە دیاریی
بەڵام ئەمڕۆ زۆرم بەخشین
وەختێ لەناو باخی لیمۆو پرتەقاڵی
باقووبەوە
"با"یەکی نارنجیی هات و
دەست بە خەنە لەگەڵ خۆیدا
پڕ بە هۆڵەکانی شانۆ
بۆن و بەرامەی (پرسیار)ی بۆ هێنام و
عەتری گەردنی ڕۆمان و
عەتری قەڵەمی زەنگەنە!
ئاخ!
مەرگی گوڵەکان ئەوەندە زۆر بوون
مەرگی بارانەکان ئەوەندە زۆر بوون
پاییزم کرد بە شیعرو کەچی هێشتا لە دڵما ئەوەڵی خەزان بوو!
ئاخـــر من قەڵەمەکەم لـــە قەلەباچکەیەکی باریکەلـــەی بێ ئۆقرە
ئەچێ

کە لە کۆستێکەوە بەردەوام بەرەو کۆستێکی تر لە
هەڵفریندایە!. وەلێ هەندێ خۆرەتاوی گەمژە داوای
ئەوەم لێ دەکەن سەوزو سوور بپۆشمو بە دەم ئەم
هەموو وەرزی زایەڵانەوە منیش گەمژانە پێ بکەنم. ناتوانم
ئەم چارەنووسە ئەزەلییە بگۆڕم. بەڵام ئەتوانم
لە کسپەیەکەوە بۆ کسپەیەکی تر شیعرێکی گریاناوی جوانتر
بنووسم!
ئەتوانم هەنسک بکەم بە گەڵاو
ئاخ و داخ بە کزەباو
گینگڵ بکەم بە گێژەن و
فرمێسک بکەم بە ئەستێرەی بچووک بچووکی دەوری شانۆو
جەستە بکەم بە ڕێگای درێژی کۆچ و واوەیلا.
ئەتوانم
زایەڵە بکەم بە باڵ بۆ ڕستەو
کۆتەڵ بە ڕۆمان
سەرقەبران بکەم بە شانۆی زیندووان.
عەینەکەکەی محێدین بکەم بە دوو ڕوانگەی

سەر کەژێکی داهێنان
ئەتوانم کرووزانەوە بکەم بە پەلکەگیای ناو چیرۆك
سەفەرەکانی محێدین بکەم بە چارەنووسی هاتو نەهات
بەڵام ناتوانم بەسەر بازگەی ئەو ئازارە گەورانەدا
باز بدەم کە ئەم ژیانەیان ئاوێنەبەندی وشەو
تەختەی شانۆ کردووەو ئەکتەرەکانیشی بوون بە هەموومان!.
بەر لە حەفتا ساڵ
بەدەر لە ئیرادەی خاك، بەدەر لە ئیرادەی
دایكو باوكو بەدەر لە مێژوو لە زەمانی
باووباپیرانی هەزاران ساڵ
لە یەکەم ڕۆژی خوێندنەوە. لە یەکەم پۆلی قوتابخانەوە
لە یەکەم جووڵەی کلۆ تەباشیری سەر تەختەی ڕەشەوە
وشەی کوردییان لە قەڵەمی بەگروگاڵ دابڕی
لێرەیشەوە یەکەمین مێخیان بە دڵی محێدیندا داکوتیو
لێرەوە پێیان وت:
ئەبێ خۆت لە دەروونی خۆتو لە تەماشاتو
هەستو نەستت جوێ کەیتەوەو ئەوەی ئەتەوێ بینوسی

هەر ئەبێ بە زمانی (ضاد) بینوسی
لێرەوە لەم خاڵە بە ژان و گینگڵەوە
یەکەمین چنگ نانە چنگی. تێوان خودی محێدین و
دەرەوەی محێدین سەری هەڵداو دەستی پێکرد!
بەڵام ئەوەی بە درێژایی مێژووی شمشێری ڕق و کینە.
مێژووی(عەزبا)
مێژووی دیکتاتۆر، مێژووی بەعس لێرە، بە درێژایی و
پانایی و قووڵایی ساڵانی خۆڵەمێشی باقووبە
ئەوەی بۆیان نەکرا ئەوە بوو:
محێدین لە ڕۆحی زمانی کوردی دابڕن
محێدین لە کەرکووک و لە ئاسۆس دابڕن.
محێدین لە ڕۆحی ئازادی و ئاگری نەورۆز دوورخەنەوە.
بەڵێ. محێدین بە باڵی زمانی عەرەبی ئەفڕێ
بەڵام ئاسمانەکەی.. هەوای.. فەزای ئیبداعی، هێماو پێناسەکەی
هەمیشە بەرزاییەکانی گیانی کوردەواری و داستانی
پێشمەرگەو سروودی ڕاپەڕین بوو.
لەو مێژووە چاوچاو نەبینەی بەعسدا

کەم قەڵەم توانییان وێنەی قەڵەمەکەی محێدین..
بە درێژایی سی‌و پێنج ساڵی هەڕەشە.. سی‌و پێنج ساڵی
چاوی سانسۆر.. ئابڵووقەو گوشار.. لەو تونێلە
تاریکەوە سەربەرزو ڕووناک بێنە دەرەوە. وەلێ
ئەو قەڵەمە.. هەر ئەیوت نا.. ئەوەی
گومانێکیشی هەیە: با یەک وشەی ملکەچی محێدینم
پێبڵێ یەک ئاماژەی شانۆی زەلیلی بەردەم دیکتاتۆر..
یەک هەرەسی ئەژنۆی
یەک ئاوێنەی درزبردووی هەڵوێستیم
بۆ جوانکردنی ڕووخساری بەعس‌و ئەهریمەنەکەی
نیشان بداتەوە تا ئەوسا سەر داخەم‌و بێدەنگ بم!
محێدین زەنگەنە بە تەنها
قەڵەمی دیاری داهێنانی شانۆو ڕۆمان نەبوو.
بە تەنها هەر ناوێکی جریوەداری عێراق‌و
سەر شانۆکانی قاهیرەو شام‌و وڵاتانی
مەغریبی عەرەبی نەبوو. بەر لەمانە هەمووی
محێدین مرۆڤ بوو

بیرو هەڵوێستو جوانیی بوو
خۆشەویستیی لە کوێ بوایە ئەو لەوێ بوو.
ئاخر ئەفراندنی گەورەیش
بەبێ هەڵوێستی گەورە چی ئەگەیینێ؟!
لە بیرتانە؟!
"ئەزرا پاوەند" چ مەزنە شاعیرێ بوو
بەڵام وەختێ لە دووەم جەنگی جیهاندا
گەرووی بەخشیی بە فاشستو لە ڕادیۆوە
دەنگی خستە پاڵ دەنگی مەرگ. ئیتر ئەزرا
بچووك بۆوە بە ئەندازەی خاڵێکی ڕەش!.
لە بیرتانە "شتاین بێک"
ڕۆمانی کرد بەم دنیایەو
کەچی دنیای لە ڤێتنامدا دایە بەر بۆمبی ناپاڵم؟!
ئەو بۆمبەیشی پیرۆز کردو
ئیتر شتاین بچووك بۆوەو بچووك بۆوە!
تا ئەو شوێنەی بوو بە کورتیلە چیرۆکێ
کزو نەگبەت

گەر نزیکتریش بینەوە
لە بیرتانە؟! (ماغوط)
لە دنیای تازەی شیعردا.. بەو زمانە سیحراوییە
وەختێ بە نەهینیدا شۆڕ بۆوە.. چەند مەملەکەتی دۆزیەوە..
بەڵام وەختێ پرسی کوردیان خستە بەردەم
تووڕی هەڵداو شەقی لە کوردستان هەڵداو
ڕستەکانی بوون بە تێزەی سەر دڵی ئەو..
ماغوط سەری شیعری ئەیدا
لە دامێنی پرشنگی خوا
کەچی وەختێ لێیان پرسی
بۆ ڕزگاری کورد ئەڵێی چی؟!
ماغوط هێندە بچووك بۆوە
نەوی.. نەوی..
تا بووەوە بە ڕمێکی کورتەبنەی ناو قوللەی
عەسری ئەمەوی!
محێدین لە ئاسۆی ئەفراندن و ژیاندا سەرێکی بەرز بوو
تا مردن نە لەو ئاسۆیە بۆوەو

نە ئەو سەرەیشی نەوی کردا
محێدین عیززەتی نەفسی
لە شێوەی کەڵێکی ڕاوەستاو لەسەر دوندێ
نە جارێ ئەو نەفسە بەرزەی کرد
بە مەیموونی بەردەم ڕژێم و
نە دایەزان بۆ هیچ کەسێ
محێدین لە گەنجێتییەوە شانۆی کرد
بە ماڵی یەکەمی خۆی
هەوڵ لە دوای هەوڵی کرد بە پلیکانەی قەڵەمە نەسرەوتەکەی
خۆی، لەو سەرەتایەوە محێدین بە هۆش و گۆشەوە
کەوتە دووی هاواری برینە برسیەکان
لەو سەرەتایەوە تا کۆتایی
پڕ بوو لە خۆشەویستیی هەژاران
هەمیشە پڕپڕیش بوو
لە وردە زریکەی مافی ژنان
پڕپڕیش بوو لە خۆرنشینی خۆشەویستیی شەهیدانی کوردستان
هاوڕێ بوو.. هاوڕێی هەموو جوانییەکی جیهان

تورکومانەکانی کەرکووکی لە گوێچکیلەیەکی دڵیا دانابوو
ئاشوریەکان ماچ بوون لەسەر جەستەی و
کلدانەکان گوڵی لێبووردنی یەخەی بوون و
مەندائیەکان لە کەنار ڕووبارە سپیەکەی ڕۆحیا
پەپوولە بوون ئەهاتن و ئەچوون!.
سـالآنێکی زۆریـش بـوو، زەنگەنـە، لـە هۆبـەو هـەواری هیچ
ئایدۆلۆژیایەکی
حزبی و سیاسیدا تاوڵی خۆی هەڵ نەدابوو. محێدن عیلم خودانی و
دیموکراسی ئیمانی و ئاسمان بنمیچی و هەموو سەرزەمین
ماڵی و ئینتمایشی بۆ پەیامەکەی مرۆڤایەتی بووا.
هاوڕێم محێدین!
ئەوە من نیم کە ئەڵێم نەمردووی
ئەوە هاواری باخی پرتەقاڵی باقووبەیە وا ئەڵێ
ئەوە من نیم کە ئەڵێم بیر ناچیتەوە
ئەوە شانۆنامەو ڕۆمان و
چیرۆکە ڕیزبەستووەکانتە وا ئەڵێن،
ئەوە ڕەخنەگرێک یان توێژەرێک نییە

که ئەڵێن تۆ ستوون و کۆڵەکەیەکی
مەرمەڕی هەردوو دەم و چاوی
پێکەنین و گریان لەسەر نەخشاوی
شانۆی عێراقیت
ئەوە(دیجلە)یە وا ئەڵێ و ئەوە(فورات) ە وا ئەڵێ و
ئەوە (بەرەدا)یەو (نیل)ەو شاخەکانی (عەممان)ەو
ئەوە مەراکیشەو تونسەو
ئەوە (وەهران)ە وا ئەڵێ!.
هاوڕێم محێدین!.
ئەو ساڵانەی دواییش وەختێ تیرۆریستان دۆزەخیان
بۆ باقووبە داخست و ژیان ئەوێی بەجێ نەهێشت. دەستەیەك لە
هاوڕێ نزیکەکانت
کە من یەکێکیان بووم، سەرمان کردە سەرت، کە باقووبە
لەگەڵ خۆت و ماڵتا بێنی بۆ سلەیمانی. ئەوەیشمان ئەزانی
کە پێویستە سلەیمانیش لە ئامێزی ئەوینی خۆیت بگرێ و
پێشوازییەکی وات لێ بکات کە ئێمە لە بەردەمی شاخی
گۆیژەدا ڕووزەرد نەکا! هەروایش بوو، بە خاوو خێزانەوە

گەیشتنە ئێرەو ئەسپە ڕەسەنەکانی
شۆڕش بە دەم حیلەوەو
باخی گشتی بە چەپکە گوڵەوە هاتن
بە پیرتەوەو شـەقامی بێکـەس و گۆران و پیرەمێرد گـەرم و گوڕو دڵسۆزانە
شانۆنامەکانتیان ماچ کردو لە بنەبانی دڵماندا ئیتر تۆ بووی
بـە خانەخـوێ و ئێمە بە میـوان.. تۆ گەورەتر بووی لـە هێنانەدی خەونەکانت
وەلێ جوامێران کردیان و ئێمەی هاوڕێشت هەناسەی
ساردمان بە دیار شانۆکانتەوە هەڵئەکێشا!.
(دەزگای چاپ و پەخشـی سـەردەم)یش.. بەو هەموو شەسـتپەڕو گوڵەمێخەك و
خەرمانـەی گۆڤارو کتێبەوە ئاوێزانت بـوو.. ئەویش پەنجەرەیەکی پێشکەش کردی و تۆیش
لەو پەنجەرەیەوە سەرو ملی خۆت کرد بە مۆمێکی کافووری و
بەسەر دێرەکانی گۆڤاری (سردم العربی)دا ئەگەڕایت و
تۆ مامۆستاو نووسەرەکانی تریشمان شاگردی بەردەستی

تۆ بوون.. لەو ساڵانەی دواییدا ڕۆژە نارۆژێ یەکترمان

ئەبینـــی.. خۆشەویســـتیی نێوانمان ڕیاکارانە نەبوو.. ســـادە بوو لە

باران و گوڵە کێویلە ئەچوو..

لە دوو لقی درەختێك.. لە پەیوەندی نێوان

شیعرو شانۆ..

ئاخ!

مەرگی گوڵەکان ئەوەندە زۆر بوون!

مەرگی شمشاڵەکان، مەرگی جۆگەکان..

مەرگی هەورو باران و کانی و ڕووبارەکان ئەوەندە زۆر بوون

مەرگی قەڵەمە جوانەکان.. مەرگی ڕەشنووسەکان.

مەرگی گۆرانی و نۆتەکان ئەوەندە زۆر بوون

جگە لە پاییزی خۆم پاییزی ئازیزانیشم قەرز کردو

کەچی تازە سەرەتای خەزانە!

محێدین.. پیاوێك لە دارپرتەقاڵ

ئەو کاتەی ڕەنگی نارنجیی ئەبێ بە پەردەی شانۆو

دیالۆگ ئەبێ بە تەریبەکانی برووسکەی زمان و

ململانێی نێوان عاشق و ڕەقیبان

تا سەر لوتکە هەڵئەگەڕێن و
لە دواییشدا بە ڕەش و سپییەوە گلۆر ئەبنەوە
بۆ خوارێ.
محێدین و محێدین..
ناوێك لەگەڵ هەتاودا شارەو شار ئەگەڕێ و
شانۆیەك لە تەختەی شەپۆلان و
لە ڕۆحماندا دێت و دەچێ.
ڕۆمانێك لە بەفری ساڵانەو
بەسەر یادەوەریتا ئەبارێ.
عیزەتی نەفسێ لە شاخ و
شاخ ئەبێ بە محێدین و
لە دواییشدا
بە پێوە ئەژی و
بە پێوەیش ئەمرێ!.

سلەیمانی
2010/9/12

حەمە جەزا

پیاوێك لە دەنگی خۆش و دەنگی خۆشیش لە هونەری نازا!

هەست و نەست

شێرکۆ بێکەس

بۆ یەکەمجار، لە زەمان و ڕۆژگارێکدا. پەنجەکانمان
یەکیان ناسی و، چاومان بەدەم، شەماڵی زەردەخەنەوە
چوونە ڕەشێنەی یەکترەوە، لە زەمان و ڕۆژگارێکدا،
کە سەعاتەکانی لە دەقیقەکانی و دەقیقەکانی لە چرکەکانی
ئەترسان. سەردەم سەردەمی ئەهریمەنی تازە بوو. سەردەمی
ئەژدیها، ئەژدیهای ناو داستان و ئەفسانە نا، نا،
ئەژدیهای ڕاستیی ناو بەغدا. ئەژدیهای ئایدۆلۆژیای
سێ کوچکەی ژەهراوی بەعس، ڕۆژی حیکایەتە خوێناویەکانی
ناو موسڵ و ئەبوغرێب. لەو دەمەدا کە لە سیلەی
هەموو شیعرو گۆرانی و مۆسیقایەکدا، سانسۆرێکی دەست
بە قەمە ڕاوەستابوو. لەو ڕۆژگارو زەمانەدا، ئێمەی پەپوولەو
پەرەسێلکەو چۆلەکەی شیعرو هونەر، چاومان بۆ ئاسمانێکی
فرین ئەگێراو نەبوون. چاومان بۆ هێلانەی داڵدەو ئۆخژنێ
ئەگێراو نەبوون. هەر خۆمان و هەر خۆمان بووین.
لە زەمان و ڕۆژگارێکدا، وەختێ لە ژوورەوەیش دائەنیشتین.
گوێی دارو دیواری ژوورمان، ئەئاخنی، لەو ڕۆژگارو
زەمانەدا، ناوبەناوێ، قسەی خۆش و گۆرانیی تۆ، ئەبووە
جۆرێک لە بای تاسەی خەم ڕەوێن و دڵدانەوە. لەو

دەمەدا، ئاخر ئێمە چیمان هەبوو، جگە لە هەندێ هۆنراوەو
هەندێ چیرۆك‌و گۆرانی، کە ئەوانیش وەکو پۆلێ
لە باڵندەی غەمگین غەمگین سەریان ئەکرد بە ژێر
باڵی یەکتریداو لاملیان لە یەك هەڵئەسوو. زەمانێکی
تاریك تاریك.
وەلێ شاخ نەچووە سەر چۆك‌و
سوجدەی بۆ ئەژدیها نەبرد.
لە خۆڵەمێشەوە دیسان
بازی ئاگر دروست بۆوە.
ڕۆژ ڕۆیشت‌و ڕۆژ هات‌و
کورژنی ئەسپ‌و هۆبەهۆی یاران
لە دەربەندو نزارو کێوەکانەوە بەرز بوونەوە
مۆمەکان لەسەر تاشە بەردەکان
داگیرسانەوە
ئێمەیش لەوێ.. بووین بە شیعرو گۆرانی‌و
باوەشمان کردەوە بە یەکتردا
حەمە جەزا پیاوێك لە ئاوازو
ئاواز لە زام‌و

زام لە گوڵجاری شەهیدان و
گوڵجاری شەهیدانیش لە دڵی هەموومان.
دوای چەند خولانەوەیەکی تری کورد بە دەوری کۆستاو کۆست
بە دەوری زەویداو زەویش بە دەوری ئێمەدا.. لە بەهاری
ئەو ساڵەدا ئەو دەمەی دەربەندی (بەرگەڵو) بوو بوو
بە دەربەندی نێرگزو باڵی ئەسپ بە ئاڵای دەم باو، ئەو
دەمەی بەرد پێئەکەنی و سـێدارەی دوژمـن ئەگریا.. جارێکی تر
لەوێ
لەگەڵ تۆدا لە تیپی شەهید کاروزان یەکمان گرتەوە.. دوایی
بە یەکەوە چووینە ژوورە پێنج ئەسـتێرەییەکەم.. ئەستێرەیەکیان بۆ
تەنیایی و
ئەستێرەی دووەم بۆ شیعرو.. سێهەمیان بۆ ڕۆمان و چوارەمیان
بۆ دووکەڵی جگەرەو پێنجەمیشیان بۆ وێنەکەی دایکم.. ئەوسا
بە چوارمشقی لەسەر بەتانیە سەوزەکە دانیشتین و تۆ داوای
دوا شیعرت لێکردم.. "شیعری خوێناویی" دەست و پل و دەنگ و
ڕەنگی ژوورەکەمی سوور کردو.. تۆیش بووی بە پەلکەڕەنگینەو
باوەشت پیاکردم و ماچ بارانت کردم و کە هەڵسایت شیعرەکەت
لە ئاخێکی قووڵەوە پێچاو خستە گیرفانی چەپی سەر دڵت و

هەست و نەست

ڕۆیشتی..
حەمە جەزا پیاوێك لە وەفا
وەفا لە بەفری هاوڕێیەتیو
هاوڕێیەتیش لە سنەوبەری چوار وەرزی ساڵ.
تۆ خۆیشت هەر سنەوبەرێك بووی
هەمیشە لە ناوماندا سەوز سەوز ئەتریقایتەوە..
تۆ خۆیشت هەر باڵائاوێنەیەکی ئەوین بووی
هەمیشە لەناوماندا ڕووناك ڕووناك ئەبریسکایتەوە.
تۆ خۆیشت هەر گڤەگڤی سروودێ بووی
هەمیشە لە دڵی ئەو خەڵکەدا ئەتوایتەوە.
تۆ هەر کەنارییەکی هونەرمەندی میللیو دەنگ خۆشێکی
لە بەهەشتەوە هاتوو نەبووی، کونجی قەناعەت بگریتو
لە دوورەوە تەماشای بوومەلەرزەی کارەساتەکانو
لە دوورەوە سەیری مێژووی پارەپارەی میللەتەکەت بکەیت
نا تۆ بۆ خۆت لەگەڵ داروبەرددا، لەگەڵ باخچەو
شەقامو ماڵاندا، ناوجەرگەی بوومەلەرزەو تێرینەی
کارەساتەکانت هەڵبژارد تیا بژیت. کەواتە تۆ کەنارییەکی
هونەرمەندو هونەرمەندێکی کەناریو ئاوازێکی ئەرخەوانیی بوویت

کە لەو شاخانەدا هەڵقوڵایت.
حەمە جەزا
پیاوێك لە گۆرانیو
گۆرانیی لە ژانی هەژارانو
ژانی هەژاران لە کوردو
کورد لە زناری کێوەکانو
کێوەکان لە ورەی پێشمەرگە
دیسانەوە ڕۆژ هاتو چوو. خەم هاتو چوو. خوێن
هاتو چوو. دیسانەوە کورد بە دەوری کارەساتو کارەسات
بە دەوری کورددا سووڕایەوە. ئەمجارەیان لە ڕۆژی حەشرو
قیامەتی ئەنفالدا، جگە لە خواو لە هەندێ عاشقانی خواو لەو
شاخانە، جگە لە گازی ژەهراویی، ئیتر کەسێ نەمایەوە
ئەمجارەیان، هەر یەکێکمان لە ئاقارو پەناو پاسیرێکی نامۆیی
ئەم جیهانەدا گیرساینەوە. تۆ کەوتیتە دانیمارکو من
سویدو یەکێکی ترمان لەودیوی زەریاکانو بەڵام نە شیعرو
نە گۆرانیو نە کەمانچەو نە شمشاڵو نە چیرۆکو نە
تابلۆو نە شانۆنامە نەبرانەوە.. ئەو ڕۆژگارە
دوورەوڵاتی لە ناوەوە خەریك بوو کڵۆری ئەکردین.. کە یەکمان

ئەبینی هەموو قسەکانمان گەڕانەوە بوو بۆ لای ئەم شارە..
خەیاڵ نەبوایە ئەمردین.. یەکە یەکەی کۆڵانەکانی ئەم شارەمان لــە خەیاڵــدا هەڵئەگــرت و قەیســەریمان هەڵئەگــرت و یەکەیەکە عاشقانی
سلەیمانی و شێتەکانی سلەیمانی و مامەیارەو شاخی گۆیژەمان ئەدا بە کۆڵداو ئەمان هێنانە سویدو دانیمارك و بە دیاریانەوە ئەوق ئەبووین.. بەبێ ئەوەی پێی بزانین. لەگەڵیاندا.. هەندێ فرمێسك بە پێدزکێ لە چاوەوە ئەهاتنە سەر پەڕەی ڕوومەت!.
حەمە جەزا
پیاوێك لە دارسێوی قسەی خۆش و
قسەی خۆش لە سلەیمانی و
سلەیمانی لە ئەحەی کوڕنوو.
ئەحەی کوڕنووش لە مەجلیسی یاران و
لە دەنگی دیلان.
ئەوا ئەمڕۆیش
لە مەهاباد ڕا.. لەوێوە
لەسەر گۆڕی ماملێوە
نەوەرەسێ هات بۆ سەیوان و لەسەر کێلی

گۆڕەکەی حەمە جەزا نیشتەوەو
دوو ئاوازی تازەی خوێندو
دوو گۆرانیی کرد بە دیاری حەمە جەزاو
ئینجا دیسان هەڵفڕیوە.. هەر لەوێوە
لە بۆکان ڕا
لەسەر گردی ناڵەشکێنێ
لە دوا ماڵی زیرەکەوە
بلوێرێ هات
کیژان دەچنە مێرگولانی بۆ ئەم ژەنیو
گۆڕ لەریەوەو
کێلەکانی کەوتنە سەما
ئەگەر ڕۆژێ لەسەر سەیوان
کەوێکی سپیتان بینی
بە چوار دەورا ئەخولێتەوەو
لەبەرخۆوە
شیعرێکی من ئەڵێتەوە
دڵنیابن ئەوە هەر ڕۆحی حەمە جەزایە
بە شوێن ئاوازدا ئەگەڕێ بۆ ئەو شیعرەو

ئاڕواتەوە.. بۆ لای خودا
هەتاکو ئەیدۆزێتەوەو
هەتا ئەیڵێ!.
حەمە جەزا
پیاوێکی موتوربەکراو لە دارگوێزی پێشمەرگە
سەرو ملی لە پەنجەرەی هونەرو جوانیو
ژیانی لە مەقامی سەفەرو
پێکەنینی لە بەستەی سەوزو سوری
سلەیمانی.
ئەمە چلە نییە بۆ فرمێسكو
ئەمە چلە نییە بۆ هەناسەی ساردو
بۆ پاییزی لێکدابڕان
ئەمە ئاپوورەی چڵ گۆرانیی کوردییە
لە ژوور سەریاو
ئەمە وەفای ئاشنایەو
وەفای یاران
بۆ ئەو پیاوەی دەنگی خۆیو گەرووی
خۆیو دڵی خۆی دا بە کوردستان!

ئەوانەی ئەو سیاسەتمەدارانەی بە پێوەو بە زیندوویی
نەیان توانی هەموو ڕەنگە جیاوازەکانی ئەم وڵاتە
لەگەڵ یەکدا کۆکەنەوەو نەیان دەتوانی
یەکیان خەن و نەیان توانی یەك ئاڵایان
لێ دروستکەن
تۆ بە ڕاکشاوی و لە تابوتەکەتدا
بە بێدەنگیی هەموویت کردا
خۆشەویستیی حەمە جەزا
بوو بە دارسێوی عاشقان.. لەم شارەدا
پەنجەکانی حەمە جەزا
بوون بە چڵ و
گۆرانیەکانی بە تەیرو
وشەکانی بوون بە پرژەو
وشە وشەو تنۆك تنۆك
لە دەم و چاومان هەڵپڕژا.
بەر لەوەی بێم بۆ لای ئێوەو
بۆ ئەم هۆڵە
لەبەر دەرگا

دوو قەڵەمی کوڕو کچی گەنجم بینی
قەڵەمی کوڕ لە قەڵەمی کچی پرسی:
باشە ئەم گۆرانییە..
بۆ ئەوەندە خۆشەویستەو لە سەرچاوە؟
قەڵەمی کچ تۆزێ ڕاماو
پەرچەمەکەی لەسەر نیگای لاداو
ئەوسا وتی:
چونکە لە گەرووی میللەتەوە ئەهاتە دەرێ.
چونکە ئازارەکانیو ئازاری ژنانی گەلەکەم
دەستە خوشك بوون.
چونکە باڵی فرینی لە ئاسمانی پێشمەرگەوە هێنابوو.
لەبەرئەوەی وەك گوڵە مێخەكو
خۆشاوو گەزۆو کونجی.. میللی بوو میللی!.
لەبەرئەوەی چون نەخشو نیگاری بەڕەو
کاسەو کەوچکی دارینی کوردەواری
سادە بوو.. سادە
چونکە نەبوو بە تووتی ناو کۆشکی سوڵتان
لەبەرئەوەی نەبوو بە باوەشێنی ژنی سوڵتان.

چونکە بۆ ساتەوەختێ
کەرکووکەکەی دڵخوازی بیر نەچۆوە
لە دواییشدا لەبەرئەوەی
بە جەوهەرو بە شێوەو ڕەنگ و
بە بۆن و بەرامەیش
سلەیمانی بوو سلەیمانی!
هێزی شیعرو هێزی هونەر لە ڕۆحدایە
خۆی هێزێکە لە ئاوریشم و باڵی پەپوولە نەرمتر
لە ڕێزەی باران ناسکتر
ملی شاعیریش لە ملی
چۆلەکەیەك زۆر باریکتر
بەڵام ڕۆژژمێری بەردەم مێژوو
پێمان ئەڵێ:
لە هێزە ئاسنینەکەی
هەموو دەسەڵاتی دنیا
کاریگەرترا
شمشاڵ چییە؟! ئەگەر بە تەنهاو بە تەنها
بۆ خۆی ژیاو بۆ خۆی ژەنی و

ئازاری قامیشەڵان و دارستانی بەلاوە نا؟!
دەنگی شیرین و خۆش چییە؟! گەر لە ژووری خۆی
قەتیس کاو هەر بە تەنها دارو دیواریماڵەکەی
گوێی لێ بگرێ و کەسی تر نا؟! باشە ئەبێ شیعر چی بێ
گەر بە تەنها دڵی نووسەرەکەی خۆش کاو لەو بەولاوە
نە هەڵی [illegible] نە بەك تەزوو لە ناو ڕۆحدا
بەجێ بێڵێ و نە یەك برووسکەو تروسکەو هەر بە تەنهایش
خۆی تێی بگا؟!
ئەسپ بە تەنها [illegible]
ڕووبار بە تەنها لەبەر خۆی هاژە ناکاو
باران بە تەنها هەر بۆ خۆی نابارێت و
باخچە بە تەنها لە بەر خۆی بۆن و بەرامە نابەخشێ و
مانگ هەر لەبەر جوانیی نییە هەڵدێ و
درەخت بە تەنها هەر لەبەر
کەڵەکەتیی نییە ئەڕوێ و
گۆرانیش تەنها هەر لەبەر گوێچکە نییە
وەختێ خۆی خۆشەویست ئەکا
حەمە جەزا!.

دەنگی خۆی دا بە تاشەبەرد لەو شاخانە
قورگی خۆی دا بە جۆگە ئاوی هیلاك و
بە مەزراو ڕەزی بێوەژن لەو گوندانە
حەمە جەزا
هەناسەی خۆی کرد بە دیاری
بۆ کارژۆلەی ناو دووکەڵ و
چریکەیشی
پێشکەش بە بازی زامدار کرد
لەو سەنگەری نەبەردانە.
لە شاریشدا حەمە جەزا
دڵی خۆی دا
بەو پرچانەی لەماڵەوە زیندانین و
نەغمەی خۆی دا بەو دڵخوازو عاشقانەی
بەو بازن و ملوانکانەی
بە دەستی پیاو
دەستی مێردو دەستی باوك و دەستی برا
بوونە سەرابی خۆڵەمێش لەم شارانە.
هاوڕێی شیعرم هاوڕێی خەمم حەمە جەزا!!

مەست و نەست

بۆ دواجاریش کە بینیمیت -کوێرایی شیعر دائەهات-
من نەم ئەویست لە توانەوەدا بتبینم. بەڵام خۆت داوات کردبووم.
من نەم ئەویست دیمەنی گۆرانییە کەڵەگەت و پۆشناخەکەی
دوێنێم لەبەرچاو بڕەوێتەوە. هاتمە ژووری.. ئاخ. ئاخ
ئاخ.. هەر ئەو ژوورەی چەند جاری شیعرو گۆرانی و مۆسیقا
ڕەشبەڵەکیان تیا گێڕابوو. هاتمە ژووری ژووری ژان و ژووری
حەسرەت. ژووری پاییز. ژووری وەرین. ژووری لە
چاوەڕوانـــی مەرگـــدا. چاوم لێ بـــوو پەنجەرەکان بـــە بێدەنگی
ئەگریان. تەماشا شڵەژابوو.
لە بنەبانی سەرەوەیشدا بە دەستە ڕاستدا. خۆت و
ئازارەکەت لەسەر پشت ڕاکشابوون. ئەوەی دیم تۆ نەبوویت.
وێنەی تارماییەکی خوراوی تۆ بوو، مشتێ لە چڵ و چێوی پاشماوەی
ئازارو پەیکەری ئێسك و پرووسکێ و هیچی تر نا.
چیم دی؟!
مۆمێکی کافووری لە دوا ساتەکانی توانەوەدا. پرتەپرتێ
بەر لە کوژانەوەی دوایی. پرتەقاڵێك بە گوشراوی. دوا چۆڕی
تاڤگەیەك. دارسێوێ بە داڕنراوی. چۆمێکی وشك.
شەقامێکی گەورە بووبێتەوە بە کۆڵانێکی بارێك. ستوونێ بوو

بێتەوە بە دەرزی. ئەسپێك بچووك بچووك بووبێتەوەو
مێردمنداڵێ بتوانێ بیهێنێو بیبا. قەسیدەیەكی درێژو سەدان وشەو
بەڵام چەند وشـــەیەكی بێ هەناوی لێمابێتەوە.. یان ئاوازێكی درێژ
تەنهـا چەند نۆتەیەكـــی پەرتەوازەی لێ مابێتەوە. لەســـەر قەراغی
چرپای ئازار دانیشـــتم. نەم ئەویســـت تەماشـــات بكەم بەڵام تۆ ئەو
چاوەی تێت بڕیبووم نەت ئەترووكان. چاوت دەمو لێو زمانو دەنگ
بوو. چاوت شیعرو چاوت گۆرانیی بوو. لاپەڕە بە لاپەڕە سەرنجی
چاوتم ئەخوێندەوە، تەماشای دەردەدارت پێی ئەوتم:
"شـێركۆ خۆشـم ئەوێی، شـێركۆ شـیعرەكەت بیر نەچێ. شێركۆ
ماڵئاوا"
دیارترین شت لە ڕووخسارتا برۆكانت بوون، برۆكانت بووبوون
بە هەموو ڕوخسارتو جەستەیشت بە پووشی دەم واوەیلا!.
حەمە جەزا
ڕووبارێك لە گیانەڵادا.
باڵەبانێ لە دوا هەناسەیدا.
دەفێك كونێكی تێبووبێ.
كەمانێك ژێكانی پچرابێ.
پیانۆیەك هەر قاچەكانی مابێتەوە.

عوودێك لە جێگەی خۆی توابێتەوەو
سەکسەفۆنێ دەنگی لە خۆیدا خنکابێ.
لە دوای ئەم کۆچە سرمدییە
لە دوای کۆچی خۆڵەمێشیی جەستە
ڕۆحی هەر مرۆڤێ.. ڕۆحی هەریەکێکمان.. ئەگۆڕدرێ بە شتێ
ڕۆحی جەلادێ.. پیاوکوژێ.. سەدامێ
ئەبێ بە مارو ڕۆحی قوربانیەکانی ئەبنە پەپوولەی هەوارێ.
ڕۆحی مەرگەوەرێ ئەبێ بە چقڵو دڕکەزیو
ڕۆحی مەمو زینێ ئەبنە دوو گوڵی پێکەوەنووساوی
سەر دارێ. ڕۆحی (باریق)ێ ئەبێ بە دووپشکێو
ڕۆحی کچە ئەنفال کراوێ ئەبێ بە کانیی چاوقرژاڵێو
ڕۆحی فاشیستە تازەکانی ناو پەرلەمانی ئیستەی عێراقیش
ئەبن بە ڕیزی پێڵاوی ناو شەنگارێ. ڕۆحی (پ.م)ێ
ئەبێ بە قەڵبەزەی کەژێو ڕۆحی کیمیاویەکەی هەڵەبجەیش
ئەبێتە کڵۆ ژەهرێو ڕۆحی خاڵە تایەرێو عەلی مەردانێو
شەماڵ سائیبێ.. ئەبنە سێ هەڵاڵەی ناو قژی شۆڕەژنانێ.
لە دوای ئەم کۆچە ئەبەدییە
ڕۆحی حەمە جەزایش

ئەبێ بە هوزارێ
لە باخچەکەی سەی عەلی ئەسغەرداو
یان ئەبێ بە گیتارێ
بە دەست کچێکی جوانی سلەیمانییەوەو
یاخود ئەبێ بە شمشاڵێ
بە لالێوی شوانێکی ئێزدییەوە.
یاخود ئەبێ بە شەپۆلێکی ئەو ئاوەی
بۆ یەکەم جار لە دیجلەوە دێتە خوارێ.
حەمە جەزا ئەگەڕێتەوە.. ئەو دێتەوە
هەموو ساڵێ لەگەڵ کردنەوەی مەکتەبا ئەو دێتەوە
ئەبێ بە قەڵەمی ناو پەنجە بچکۆلەکانی
ئەو قوتابییە هەژارەی
کە یەکەم حەرف ئەنووسێ!.
هەموو ساڵێ ئەو دێتەوەو
ئەبێ بە هاواری ڕاچڵەکیوی ژنێ
کە پێکەوە عەقڵی کۆن و خورافات و
عەباو پەچەو نایەکسانی لە شەقامی گەورەی شاردا
ئەسووتێنێ.

هەموو ڕۆژێ ئەو لامانە
بەبێ ئەوەی خۆی ببینن
دەنگی زوولاڵی ئەبینن
بۆنی خۆشی بەستەکانی‌و
سەرووی مەقامی ئەبینن
کاکی پێشمەرگەی ئەبینن
بەبێ جەستەی.. بەبێ ئەوەی خۆی ببینن
نەوەرەسی ڕۆحی ئەبینن.. لەسەر ئەزمڕ
باڵ لێك ئەداو لە پڕێکدا زۆر بە نزمی
دێتەوە بۆ سلەیمانی!
حەمە جەزا
پیاوێك لە شاخی گوێژە
شاخی گوێژ لە دەنگی خۆش‌و
دەنگی خۆش لە خوداوەو
خودا لە جوانی‌و
جوانییش لە ئێوەو
لە شیعرو
لە دەنگی ئازا!

سلێمانی
2010/10/23

سەرجەمی کارو بەرهەمەکانی شاعیر
بەپێی ساڵی یەکەم چاپیان

1	تریفەی هەڵبەست	شیعر	1968
2	کەژاوەی گریان	شیعر	1969
3	کاوەی ئاسنگەر	شانۆنامەی شیعر	1971
4	من تینوێتیم بەگڕ نەشکێ	شیعر	1973
5	ئاسك	شانۆنامەی شیعر	1976
6	کازیوە	پۆستەرە شیعر	1978
7	دوو سروودی کێوی	شیعری درێژ	1980
8	پیرەمێردو زەریا	رۆمان – وەرگێران	1982
9	ڕوبار	چیرۆکە شیعر	1983
10	کەشکۆلی پێشمەرگە	شیعری موقاوەمەت2 بەرگ/شاخ	1984-1985
11	دەستانی هەڵۆی سوور	قەسیدەی درێژ/ شاخ	1985
12	ئاوێنە بچکۆلەکان	کورتە شیعر/ شاخ	1986
13	تەمتوومان	شیعری درێژ	1988-1989
14	دەربەندی پەپوولە	شیعری درێژ	1991
15	ئافات	شیعر	1993
16	مێرگی زام مێرگی هەتاو	شیعر	1996
17	خاچو مارو رۆژژمێری شاعیرێ	رۆمانە شیعر	1998
18	بۆننامە	قەسیدەی درێژ	1998
19	چراکانی سەر هەڵەموت	پەخشان	1999
20	نسێ	شیعر	1999
21	ژنێكو دووپیاو	رۆمان- وەرگێران	2000
22	ژنو باران	شیعر	2000
23	رەنگدان	قەسیدەی درێژ	2001
24	ئەزموون	هەڤقەیڤین نا: یاسین عومەر	2001
25	لەچلەی چل چرایەکدا	پەخشانە شیعر	2001
26	پیاوێ لەدار سێو	شیعر	2002
27	خۆم ئەو وەختەی بالندەم	شیعر	2002
28	پاییزە میوان	شیعر	2002
29	کوکوختیە بزێوەکە	چیرۆك بۆ منداڵان	2003

30	گۆرستانی چراکان	رۆمانە شیعر	2004
31	ئێوە بەخۆشەویستیم ئەسپێرن	شیعر	2004
32	سرووده بەردینەکان	دەقی والا	2005
33	کورسی	دەقی والا	2005
34	لەگوڵەوە هەتا سوتوو	شیعر	2006
35	حەفتا پەنجەرەی گەرۆك	شیعر	2007
36	ملوانکە	دەقی والا	2007
37	تۆ نەتوانی بەقومێ ماچ بمخەیتەوە هەڵقوڵین	شیعر	2007
38	زێو زنە	شیعر	2008
39	تەون	شیعرو پەخشان	2009
40	هەستو نەست	شیعرو پەخشان	2010

تێبینی: ئەوەی جێگەی سەرنجە سەرجەم ئەم دیوانانە لەهەشت بەرگی گەورەدا کۆکراونەتەوە، جگە لەم دواین دیوانە واتە (هەستو نەست) نەبێت.

ئه‌وه‌نده‌ زۆر
له‌و كاتییه‌ وردبوومه‌وه‌
هه‌تا بوومه‌وه‌ به‌ منداڵ!

سه‌یوان شێركۆ بێكه‌س
ئه‌یلول / ۲۰۱۰

منتدى إقرأ الثقافي
www.iqra.ahlamontada.com
للكتب (كوردى ,عربي ,فارسي)

له بڵاوكراوه‌كانی ده‌زگای چاپ و په‌خشی سه‌رده‌م

سلێمانی 2010